

NA PULZE

Časopis Prešovskej univerzity v Prešove

Ročník X, číslo 4, november 2017

NA PULZE
Časopis Prešovskej univerzity v Prešove

Ročník X, číslo 4, november 2017
Periodicita vydávania: štyrikrát ročne

Evidenčné číslo: EV 2836/08, ISSN 1337-9208 (tlačené vydanie), ISSN 1339-3448 (online vydanie)

Vydavateľ: Prešovská univerzita v Prešove,
Ul. 17. novembra 15 – IČO 17 070775 –
email: redakcia@unipo.sk

Redakcia: Anna Polačková (šéfredaktorka) –
Peter Hal'ko (zástupca šéfredaktorky)

Redakčná rada: František Franko, Emília Halagová,
Viktória Koósová, Peter Kónya, Katarína Mayer,
Jana Mitriková Iveta Ondriová, Radoslav Rusňák,
Peter Sasák, Ladislav Suhányi, Maroš Šip, Lenka Tlučáková

Jazyková korekcia: Veronika Drábová

Sadzba: Marek Sedlák

Foto na obálke: Marcel Mravec, AV Štúdio CCKV PU
v Prešove

Tlač: GRAFOTLAČ Prešov, s.r.o

*Príspevky prešli jazykovou a redakčnou úpravou.
Za obsah príspevkov nezodpovedá redakcia.
Univerzitný časopis NA PULZE je pokračovaním Časopisu
akademickej obce Prešovskej univerzity v Prešove.*

*Prispievatelia posielajú svoje príspevky e-mailom na
adresu šéfredaktorky časopisu (ak ide o celouniverzitné
témy) alebo na adresy členov redakčnej rady za jednotlivé
fakulty, s tým, že téma príspevku by mala korešpondovať
so zameraním a prácou danej fakulty, ktorú člen
redakčnej rady zastupuje.*

Kontakty:

Príspevky o PU a všeobecné témy – Mgr. Anna Polačková, PhD.
(anna.polackova@unipo.sk)

Príspevky o FF PU – Mgr. Peter Sasák
(peter.sasak@ff.unipo.sk)

Príspevky o GTF PU – ThLic. Emília Halagová, PhD.
(emilia.halagova@unipo.sk)

Príspevky o FHPV PU – PhDr. Katarína Mayer, PhD.
(katarina.mayer@unipo.sk)

Príspevky o FM PU – RNDr. Jana Mitriková, PhD.
(jana.mitrikova@unipo.sk)

Príspevky o PF PU – Mgr. Radoslav Rusňák, PhD.
(radoslav.rusnak@unipo.sk)

Príspevky o PBF PU – ThDr. Maroš Šip, PhD.
(maros.sip@unipo.sk)

Príspevky o FŠ PU – Mgr. Lenka Tlučáková, PhD.
(lenka.tlucakova@unipo.sk)

Príspevky o FZO PU – PhDr. Iveta Ondriová, PhD.
(iveta.ondriova@unipo.sk)

Príspevky zo života študentov PU – Bc. Viktória Koósová
(koosova.viktoria@gmail.com)

VÁŽENÉ KOLEGYNE A KOLEGOVIA, MILÍ ŠTUDENTI,

dostáva sa Vám do rúk nové číslo nášho univerzitného časopisu, v poradí druhé v tomto akademickom roku. Podobne ako z neho vyprchala atmosféra spomienok na leto a oddych, priestory univerzity, naše pracovne i domácnosti opäť zaplnil tradičný zhon rozbehnutého semestra, s pracovnými a študijnými povinnosťami. Chladné jesenné rána, upršané dni a rýchlo sa stmievajúce popoludnia sú signálom väčšej pracovnej záťaže, znamenajúcej popri vyučovacej činnosti takisto riešenie projektov, najmä tých končiacich, návštevy konferencií a v neposlednom rade i snahu písať to, čo sme plánovali a nestihli v lete. Verím, že aspoň pre študentov prinesú popri príprave na semináre a cvičenia aj kúsok skutočného študentského života. Iba novembrové voľné dni a prípadné rektorské či dekanské voľná nám prerušia obvyklý jesenný zhon. V decembri sa potom s kalendárnym rokom, ktorý je súčasne rokom dvadsiateho výročia našej alma mater, plánujeme dôstojne rozlúčiť niekoľkými univerzitnými slávnostnými podujatiami. Dovtedy nás však ešte čakajú župné voľby, Týždeň vedy a techniky, viaceré vedecké a iné podujatia, organizované univerzitou či jej fakultami. No a, samozrejme, výskumné, vyučovacie a študijné povinnosti vrcholiaceho semestra. Verím, že popri nich si nájdeme čas napríklad aj na prelistovanie časopisu a oživenie spomienok na to, čím žila univerzita v prvých týždňoch semestra. Prajem Vám všetkým veľa pracovnej pohody, elánu a úspešné zvládnutie povinností.

Dr. h. c. prof. PhDr. Peter KÓNYA, PhD.
rektor PU

OBSAH

na pulze univerzity

Univerzita vstúpila do tretej dekády svojej existencie	2
Prejav rektora pri príležitosti otvorenia akademického roka 2017 – 2018	4
Cena rektora Prešovskej univerzity v Prešove za rok 2016/2017.....	8
S rektorom PU na začiatku akademického roka	10
Pulzuje v žilách univerzity už 20 rokov	12
Priania	15
Slávnostné otvorenie zrekonštruovanej auly.....	16
Veľká finančná injekcia do obnovy Športovej haly PU.....	17

z agendy rektora

Univerzita prehlbuje vzťahs gymnáziami.....	18
Rektora ocenili zlatou medailou	20
Spolupráca s mestom Sabinov	21

na fakultách

Svetová konferencia humanitných vied	22
Na Fakulte manažmentu prednášali špičkoví zahraniční odborníci	23
Konferencia o prešovskom rodákovi.....	24
Slávnostné otvorenie akademického roka na GTF PU.....	26
Slávnostné otvorenie akademického roka na PBF PU	27
Vedecký seminár spája krajiny	28
Hudba Prešova hrala v septembri prím	29
Škola budúcnosti – študentská konferencia v Opole.....	30
Aktívna sociálna práca	30
Stretnutie mladých jazykovedcov.....	31
Duchovná obnova	31
Úspešný rok pre Erasmus stáže	32
Pohyb v číslach	32
Diagnostics in Sports	33
„PBF day“ ako neformálne zábavno-športové podujatie.....	34
Za zberom dát do Bruselu.....	35
Študenti turizmu spoznávajú Slovensko – časť prvá	36
Jubileum prof. Roberta Ištoka	38
Z mentorovaných mentorí.....	39
Pocťa vzácnemu človeku.....	40
Kríza v tisícich podobách	41

veda a výskum

Kvalitná veda sa dá robiť aj v meste Prešov	42
Centrum excelentnosti má novú techniku	43

umenie a literatúra

Umenia v rodine Grešákových v UK PU	44
Slovenský ornament majstra Kostelníčka.....	46

osobnosť

Mária Machalová: Ja nepracujem, ale žijem svoju profesiu	48
--	----

úspešný absolvent

Rozhovor s úspešným absolventom Fakulty manažmentu.....	50
---	----

očami študentov

„Erasmáci“ počas Welcome Dinner ochutnali tradičné slovenské jedlá	52
Telč terčom Inštitútu romanistiky	53
Aj študenti PBF podporili kampaň Bez vody nie je život.....	54
Prešovské rusistky na festivale v Bulharsku.....	55
Dotkli sme sa hviezd	56
Nielen štúdiom je študent živý... ..	57

šport

Rozhovor spod vysokej siete	58
-----------------------------------	----

UNIVERZITA VSTÚPILA DO TRETEJ DEKÁDY SVOJEJ EXISTENCIE

Prešovská univerzita v Prešove 19. septembra oficiálne vstúpila do dvadsiateho prvého akademického roka. Slávnostného podujatia v Divadle Jonáša Záborského sa zúčastnilo vyše 450 významných hostí zo Slovenska, Čiech, Poľska, Maďarska, Rumunska, Ukrajiny, desiatky pedagógov a študentov.

Nový akademický rok univerzita každoročne otvára slávnosťou, ktorá hostí najvyšších akademických funkcionárov slovenských i zahraničných vysokoškolských inštitúcií, vedecko-výskumných partnerov, popredných predstaviteľov štátnej, verejnej správy a územnej samosprávy, zástupcov cirkví, náboženských spoločností a podnikateľskej sféry. „Stojíme na prahu nového akademického roka, čo je opäť príležitosťou pre rekapituláciu, obzretie sa za seba, do

nedávnej i staršej minulosti, zhodnotiť a posúdiť výsledky svojej práce i snáh, skonfrontovať predstavy i očakávania s realitou a jej výzvami,“ zneli úvodné slová rektora PU prof. Petra Kónyu. Z tých najvýznamnejších výsledkov, ktoré univerzita v uplynulom roku dosiahla vyzdvihol zaradenie Prešovskej univerzity na druhé miesto v rebríčku slovenských vysokých škôl z pohľadu medzinárodného prestížneho rankingu Scimago. „Významné úspechy sme

zaznamenali aj v internacionalizácii vzdelávania, keď v minulom roku študovalo na našej univerzite 323 zahraničných študentov pri medziročnom náraste takmer 100 % a podľa údajov z konca októbra minulého roka sa stala Prešovská univerzita tretou najväčšou univerzitou na Slovensku a vôbec najväčšou mimobratislavskou vysokou školou,“ zdôraznil rektor. Z oblasti vedeckého výskumu upriamil pozornosť na úspech v podobe získania grantu zo schémy Maria Cu-

rie, jediného na Slovensku, či zaregistrovanie jedinečnej odrody mäty piepornej – Kristínky. „Po dlhom čakaní sa nám taktiež podarilo dosiahnuť zaradenie prvého univerzitného časopisu do prestížnej databázy Scopus,“ poznamenal prof. Kónya. Rektor neopomenul ani skutočnosť, že rok 2017 sa nesie v znamení 20. výročia založenia univerzity: „Dvadsaťročné pôsobenie univerzity, aj keď nebolo a nie je bez problémov a ťažkostí, však jasne dokazuje správnosť tohto kroku. Prešovská univerzita svojimi úspechmi vo vede, vzdelávaní a ďalších oblastiach jej činnosti získala pevné miesto v systéme vysokoškolského vzdelávania v domacom i stredoeurópskom priestore.“

V závere svojho príhovoru sa rektor poďakovať vedecko-pedagogickým zamestnancom za ich mimoriadne náročnú a finančne stále málo ohodnotenú prácu, vykonávanú často pod silným časovým a psychickým tlakom. Prof. Peter Kónya sa prihovril aj prítomným študentom „V prvom rade by som vám chcel poďakovať za dôveru, že ste si za miesto svojich štúdií vybrali práve Prešovskú univerzitu a vyjadriť presvedčenie, že počas nasledujúcich rokov vaše očakávania nesklameme. Naším spoločným cieľom je vaše kvalitné, moderné vzdelanie, aby ste potom v nasledujúcich desaťročiach všade mohli šíriť dobré meno našej univerzity,“ zneli záverečné slová rektora,

ktorý na prahu nového akademického roku študentom zaželel príjemné a nezabudnuteľné roky univerzitných štúdií s výbornými študijnými výsledkami, zamestnancom veľa pracovných úspechov a všetkým prítomným pevné zdravie.

Auditóriu sa okrem rektora univerzity prihovril aj štátny tajomník Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR Mgr. Peter Krajňák. Zo zahraničných hostí predniesol príhovor prof. Ján B. Lášek, prorektor Karlovej univerzity v Prahe.

Slávnostné otvorenie akademického roka je taktiež príležitosťou na udelenie Ceny rektora tvorivým zamestnancom a študentom Prešovskej univerzity. Tú si z rúk rektora prevzalo celkovo tridsaťdva tvorivých pracovníkov, ktorí významným spôsobom prispeli k rozvoju vedy v jednotlivých vedných odboroch a desiat študenti za reprezentáciu univerzity a vynikajúce výsledky v štúdiu.

Atmosféru akademickej slávnosti hosťom spríjemnili členky speváckeho zoskupenia Piano-vocal Viktória Vajdová a Lucia Novotná, ktoré sú študentkami Pedagogickej fakulty.

K umocneniu vzácnej chvíle prispela aj Erika Kentošová s prednesom básne od Jana Twardowského.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
hovorkyňa PU

Foto: Marcel MRAVEC
AVS CCKV PU

PREJAV REKTORA PRI PRÍLEŽITOSTI OTVORENIA AKADEMICKÉHO ROKA 2017 – 2018

Honorate Domine Secretarii Republicae, Domine Vicejudice Primarie Civitatis, Excelentiae Domini Consules, Excelentiae Illustri Domini Archiepiscopi et Episcopi, Domini et Dominae Ablegati, Rectores Magnifici, Decani Spectabiles, Honorabiles, Profesores, Docentes et Doctores Universitatis Nostrae, Studiosi Cari, Grati Amici et Hospes Almae Matris Nostri!

Vážený pán štátny tajomník, pán viceprimátor, Excelencie páni generálni a honorárni konzuli, Excelencie Vážení páni arcibiskupi, biskupi a zástupcovia cirkví, Vážení páni a panie poslanci a poslankyne, Magnificencie rektori, Spektability dekaní, Honorability, Vážení zamestnanci univerzity, milí študenti, ctení priatelia a hostia našej alma mater,

dovoľte mi, aby som sa, ako aj po minulé dva roky, v prvom rade Vám všetkým poďakoval za to, že ste poctili svojou prítomnosťou našu akademickú slávnosť. No moje poďakovanie Vám, predstaviteľom verejnej a štátnej správy, cirkví a náboženských spoločností, zastupiteľských úradov, poslancom Národnej rady, vyššieho územného celku a mestského zastupiteľstva, rektorom, prorektorom a dekanom zahraničných a slovenských univerzít a predstaviteľom podnikateľskej sféry, patrí aj za priazeň a pomoc, ktorú našej univerzite dlhodobo prejavujete. Vám profesorom, docentom a ďalším pedagogickým i nepedagogickým zamestnancom univerzity za Vašu

prácu, odvádzanú pre našu alma mater a Vám, milí študenti, že ako naši poslucháči šírite a po absolvovaní štúdia ďalej budete šíriť dobré meno našej univerzity.

Vážené kolegyně, vážení kolegovia, ctení hostia, milí študenti, stojíme na prahu nového akademického roka, čo je opäť príležitosťou pre rekapituláciu, obzretie sa za seba, do nedávnej i staršej minulosti, zhodnotiť a posúdiť výsledky svojej práce i snáh, skonfrontovať predstavy i očakávania s realitou a jej výzvami na začiatku nového akademického roku, roku, ktorý začína letopočtom 2017. Tento rok je rokom viacerých významných výročí, ktoré budú kulminovať práve v jeho závere. V tejto súvislosti si preto ako profesionálny historik nemôžem odpustiť pohľad do ešte dávnejšej minulosti, ako to obvykle pri rekapitulácii robievame. Keď pristúpime ku stručnému chronologickému výpočtu týchto jubileí, tak to prvé má letopočet 1247, ako nás ostatne upozorňujú aj nápisy pri vstupoch do mesta. Je tomu sedemsto sedemdesiat rokov, čo Prešov,

vtedy ešte ako privilegovaná osada, vystúpil z hmly prehistórie a začal písať svoje dejiny. Nie je dôležité, z akého dôvodu a v akých súvislostiach prvá písomná zmienka o meste vznikla, dôležité je, že odvtedy malo svoje pevné miesto v dejinách, ktoré tak mohli dokumentovať jeho ďalšie napredovanie. V histórii totiž viac ako kdekoľvek inde platí staré príslovie „verbum jacet, littera scripta manet“. Pred sedemsto sedemdesiatimi rokmi sa tak začali písať skutočné dejiny tohto čarokrásneho kúta strednej Európy, v ktorom sa potom v nasledujúcich storočiach integrovali a kumulovali tvorivé sily obyvateľov rôznej národnosti i vyznania. Vďaka nim mohol nastať rozvoj kultúry, architektúry a najmä školstva vrátane vysokého, ako významného a jedinečného mestotvorného činiteľa. Pred šesťsto päťdesiatimi rokmi, v auguste roku 1367 založil pápež na žiadosť uhorského kráľa Ľudovíta I. Veľkého univerzitu v juhohungarskom meste, biskupskom sídle Páfkostolí (dnešnom Pécsi). Univerzita existovala síce iba niekoľko desaťročí a neprežila krízu kráľovstva a boje o trón na sklonku 14. storočia, stala sa však prvou univerzitou v Uhorsku a po pražskej a viedenskej treťou v celej strednej Európe. Nemusím azda zdôrazňovať, aký obrovský kultúrny význam mala táto ustanovizeň pre celú krajinu, kde zažala svetlo vyššieho vzdelávania a v tisícoch mladých ľudí vzbudila túžbu po univerzitnom štúdiu. Neúspešný pokus Ľudovíta Veľkého zopakoval v nasledujúcom

storočí kráľ Žigmund a napokon Matej Korvín v podobe nám dobre známej Academie Istropolitany. Obidve, rovnako ako ich predchodkyňa po necelom polstoročí pôsobenia zanikli, čo však nebolo dôsledkom ich vnútornej slabosti či nedokonalosti, ale nepriaznivých zmien vonkajších, politických podmienok ich existencie. Sú tak jasným dokladom toho, že už v stredoveku boli univerzity v našom regióne také závislé na zmeny spoločensko-politickej situácie v krajine.

Takmer presne pred pol tisícročím, 31. októbra 1517, dovtedy neznámy profesor a augustiniánsky mních Martin Luther zverejnil pribitím na bránu zámockého kostola v nie príliš významnom meste v Saskom kniežatstve vo Wittenbergu svojich deväťdesiatpäť téz o odpustkoch, ktoré vypracoval na žiadosť saského kurfirstu Fridricha Múdreho. Vtedy ani on iste netušil, že týmto aktom začala reformácia, nesporne najvýznamnejšia udalosť kultúrnych a duchovných dejín našej civilizácie, stojaca na konci stredoveku a začiatku (raného) novoveku. Popri oslobodení ducha a nastolení plurality v západnom kresťanstve jej obrovský civilizačný význam spočíva práve v nevídanom rozvoji vzdelanosti, školstva a kultúry v najširšom zmysle tohto slova. Vďaka nej vznikol rad univerzít, akadémií, kolégií a lýceí, ktoré najmä v strednej Európe rozšírili sieť vysokoškolských inštitúcií a položili základy ich ďalšieho rozvoja. To sa v plnej miere týka aj nášho územia a osobitne nášho mesta Prešova. Ďalším významným výročím, bezprostredne súvisiacim s našou univerzitou, je totiž tristošesťdesiatročné jubileum prešovského kolégia, vtedy Kolégia hornouhorských stavov. Práve v jeseni roku 1667 otvorilo svoje brány a začalo pôsobiť na poli vzdelávania mládeže z mesta, bližšieho i vzdialenejšieho okolia. Táto, vo svojej dobe v poradí tretia vysoká škola (po Trnavskej univerzite a Košickej akadémii) v Uhorskom kráľovstve, založená, riadená a financovaná spoločnými silami slobodných kráľovských miest a stolíc, sa (s prestávkami) na necelé polstoročie

stala významným centrom kultúry, vzdelanosti a vedy na severovýchode krajiny, ešte stále zmietanej v protitureckých vojnách a protihabsburských povstaniach. V mimoriadne krutej dobe, plnej bojov, pustošenia a skazy, v slobodnom kráľovskom Prešove rozžiarila svetlo poznania a niekoľkým stovkám meštianskych, zemianskych i poddanských chlapcov z územia východného Slovenska poskytla nižšie vysokoškolské vzdelanie (na úrovni dnešného bakalárskeho stupňa) z práva, teológie a filozofie. Spoza jeho múrov vyšli už po niekoľkých rokoch také osobnosti, ako svetovo známy maliar Jakub (James) Bogdani, priekopník variolizácie lekár Ján Adam Raymann či vodca protihabsburského povstania Imrich Thököly. S niekoľkými kratšími nútenými prestávkami pôsobila táto škola (v závere s dvoma riadnymi fakultami) dve a pol storočia, pričom iba nepriazeň pomerov v krajine neumožnila jej transformáciu na univerzitu. Napokon aj zanikla nie kvôli vnútorným problémom, ale v dôsledku zmeny vonkajších, politických podmienok svojej existencie. S ohľadom na svoj profil sa tak v súčasnosti naša univerzita hlási k odkazu kolégia, rozvíja a študuje jeho dedičstvo a v Aténach nad Torysou pokračuje v jeho tradícii.

Na pôde mesta Prešova, aj v nejednej súvislosti so samotným Kolégiom nemôžem nespomenúť ďalšie, tragické výročie, pripadajúce na tento rok. Je to 330 rokov od udalosti, ktorá vošla do dejín ako Prešovský krvavý súd alebo ako Prešovské jatky. Tento vykonštruovaný, politicky motivovaný a mimoriadne drasticky realizovaný súdny proces, zamýšľaný ako symbolické potrestanie celej vtedajšej uhorskej spoločnosti, výrazne zasiahol do života nášho mesta a v ňom pôsobiaceho Kolégia hornouhorských stavov. Jeho úlohou bolo totiž takisto potrestanie slobodomyselného, odbojného a tvrdošijného mesta, ktoré dalo odboju proti zvoli a útlaku nejedného významného predstaviteľa, spravidla z radov absolventov kolégia. Na prešovskom námestí vtedy ostatne vykrvácali viacerí dozorcovia, kurátori a v neposlednom rade aj absolventi tohto vzdelávacieho ústa-

vu. História nám tak opäť ukázala, aká zraniteľná je vysoká škola v konfrontácii s politickou mocou a ňou organizovaným násilím.

Mnohí z nás si iste pamätajú na okázalé oslavy ďalšieho výročia, počítajúceho v tomto roku centenárium tzv. Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie. Aj keď sa nám dnes môže zdať, že táto udalosť, ktorá prebehla ďaleko na východe, sa nás netýkala, nie je to tak. Implementácia jej dôsledkov v druhej polovici 20. storočia výrazne zmenila a zdeformovala tvár nášho školstva, hlboko zasiahla do formovania celých generácií a jej následky či skôr reminiscencie pociťujeme v myslení a správaní sa mnohých z nás dodnes.

Napokon tu je posledné a pre našu univerzitu nesmierne dôležité výročie. Pred dvadsiatimi rokmi, v roku 1997 vznikla oddelením štyroch fakúlt zo zväzku Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach Prešovská Univerzita v Prešove. Naplnili sa tak nielen ambície prešovských fakúlt, kontinuálne pôsobiacich v meste v predchádzajúcich štyroch desaťročiach, no takisto snahy a túžby celých generácií predstaviteľov vysokoškolského života v Prešove. V Aténach nad Torysou vtedy, po tristo tridsiatich rokoch od začiatku vysokoškolského vzdelávania, začala pôsobiť samostatná univerzita.

V čase jej vzniku sme sa iste mnohí mohli stretnúť s rôznymi, často negatívnymi názormi či prognózami na jej ďalšiu existenciu, a to aj od členov jej vlastnej akademickej obce. Dvadsaťročné pôsobenie univerzity, aj keď nebolo a nie je bez problémov a ťažkostí, však jasne dokazuje správnosť tohto kroku. Prešovská univerzita svojimi úspechmi vo vede, vzdelávaní a ďalších oblastiach jej činnosti získala pevné miesto v systéme vysokoškolského vzdelávania v domácom i stredo európskom priestore. Rovnako predchádzajúci rok i súčasnosť univerzity a jej fakúlt nám dáva nádej na optimizmus a naznačuje, že jej pomyselná hviezdička bude naďalej svietiť na európskom akademickom nebi. Univerzity existujú na starom kontinente už takmer tisíc rokov a sú nie len jedným z fenoménov neskorého

stredoveku, ktorý iba v málo modifikovanej podobe úspešne pretrval do dnešných dní, no vo svojej klasickej podobe sú takisto významným elementom, odlišujúcim európsku civilizáciu a európsku kultúru od ostatného súčasného sveta. Počas svojej stáročnej púte prekonal aj univerzity, ako vrcholné vzdelávacie, kultúrne a výskumné inštitúcie, viaceré premeny. Naďalej však ostávajú závislými na vonkajších podmienkach, na štátnej moci, spoločenskej klíme a jej zmenách. Ich nerušené fungovanie už vo väčšine európskych štátov neohrozuje náboženské prenasledovanie, politická diskriminácia či ideologické čistky. O to väčšia je však závislosť univerzít a celého vysokého školstva od štátnych financií, presnejšie tej časti štátneho rozpočtu, ktorú sa konkrétna vláda v konkrétnych podmienkach rozhodne vyčleniť na ich zabezpečenie. Moderný vedecký výskum, jeho prístrojová infraštruktúra, zakotvenie v popredných medzinárodných vedeckých periodikách výrazne zvyšujú potreby na financovanie vedeckovýskumnej činnosti univerzít, a to aj v aplikačnej rovine. Podobne rastú nároky na udržanie a zvyšovanie úrovne vzdelávacieho procesu s moderne vybavenými učebňami, laboratóriami a internátmi s patričnou infraštruktúrou a zázemím. Mnohé európske krajiny si uvedomujú nezastupiteľnú úlohu univerzít v ekonomickom, spoločenskom a kultúrnom živote, s dôrazom na prípravu mladej generácie elít a vôbec kvalifikovaných ľudí na všetkých miestach národného hospodárstva a nešetria prostriedkami na zabezpečenie ich potrieb.

Nemám pritom ani namysli najvyššie štáty európskeho spoločenstva, ale aj našich susedov z V4. Iste nie jeden z nás počas návštev českých, maďarských alebo aj poľských univerzít s úprimnou závisťou sledoval ich rozvoj a veľkorysé investície. Nie je tajomstvom, že dve väčšie univerzity na západ alebo na juh od našich hraníc majú vyšší rozpočet ako celé slovenské vysoké školstvo. Nové investície, ktoré nie sú školy schopné pokryť samé, si pritom akútne vyžadujú študentské domovy, výučbové priestory, no ta-

kisto moderná infraštruktúra centier excelentnosti a vedecko-výskumných parkov, postavených zo štrukturálnych fondov Európskej únie, bez prostriedkov vyčlenených na ich prevádzku a udržateľnosť. Nehovoriac už o tom, že so súčasnými platovými možnosťami naše vysoké školy už iba ťažko môžu regenerovať svoje ľudské zdroje z vlastných doktorandov a iba snívať o vytváraní podmienok pre mladých špičkových vedeckých pracovníkov z praxe alebo zo zahraničia. Pritom permanentne sa meniace kritéria pridelenia financií a neúmerňný dôraz na istý segment výstupov ich činnosti vytvárajú nezdravú atmosféru „honby za čiarkami“ a psychický tlak na všetky kategórie vedecko-pedagogických zamestnancov. Pri takomto zaopatrení vyznievajú vyhlásenia o potrebe zaujať miesto v prvej päťstovke „šanghajskeho rebríčka“ fantasticky, nekompetentne, až zlomyseľne. S dlhodobou poddimenzovaným rozpočtom nebude pritom vysoké školstvo schopné plniť svoje hlavné úlohy na úrovni zodpovedajúcej moderným štandardom ani čeliť najväčším výzvam a problémom súčasnosti. K nim nesporne patrí aj zastavenie odlivu mladých ľudí na štúdiá do zahraničia, ktorý je vyšší asi už iba v najzaostalejších krajinách tretieho sveta. Nie je ťažké domyslieť si, aké hrozivé dôsledky bude mať tento „odliv mozgov“ o jedno-dve desaťročia pre celú našu krajinu. Pritom aj oficiálne kruhy či viaceré médiá neplytvajú pozitívnymi slovami na adresu slovenského vysokého školstva, a dokonca z najvyšších miest zaznievajú nepodložené dehonestujúce vyjadrenia vo vzťahu k rezortu, ktorý by mal byť skôr výkladnou skriňou každého štátu. Keďže človek by mal byť za všetkých okolností optimistom, dovoľm si vyjadriť nádej, že tieto pozície sa v blízkej budúcnosti zmenia a vysoké školy s pomocou štátu nielen dostanú dávno sľúbenú investíciu na rekonštrukciu študentských domovov, ale aj väčší diel zo spoločného koláča, vďaka čomu sa opäť priblížia svojim šťastnejším partnerom v zahraničí, pre začiatok aspoň v rámci V4.

Bolo by však veľkou chybou, ak by

sme za všetko vinili iba vonkajšie prostredie a nezamysleli sa nad vlastnými chybami a nedostatkami. Uviedol by som iba niektoré zo všetkých hlavných činností univerzity. Vo vedeckovýskumnej činnosti stále nedokážeme zúročiť svoje zahraničné kontakty v podobe masívnejšieho zapojenia sa do medzinárodných výskumných projektov, osobitne v rámci programu Horizont 2020. Rovnako máme stále veľké medzery v publikovaní v prestížnych tzv. karentovaných časopisoch. Viaceré rezervy máme aj vo vzdelávacej činnosti. Stále ponúkame až príliš málo profesijne orientovaných bakalárskych študijných programov v súlade s potrebami praxe. Naša špičková výskumná infraštruktúra (najmä v centrách excelentnosti) by mala byť lepšie prepojená s vyučovacím procesom a byť využívaná študentmi. V súlade so spoločenskými požiadavkami by sme mali prehodnotiť aj zavádzanie ďalších praktických disciplín a rozšíriť povinné praxe na všetkých stupňoch štúdia.

Mnohé rezervy a nedostatky vidím stále vo vzťahu učiteľov ku študentom. Napriek zavedeniu viacerých moderných prvkov štúdia v predchádzajúcich rokoch, ako sú študentské mobility, odbúranie veľkej časti byrokracie či postupné presadenie nového modelu štátnej záverečnej skúšky s dôrazom na obhajobu záverečnej práce, práve v tejto oblasti najdlhšie pretrvávajú desaťročia staré stereotypy a prístupy. Napriek masifikácii vysokoškolského vzdelávania mnohí z nás akoby stále zotrvali v osemdesiatych rokoch minulého storočia, keď vysoká škola bola záležitosťou elity a záujem o štúdium, azda iba s výnimkou niektorých odborov, mnohonásobne prevyšoval možnosti prijatia. Ďalší stále bazirujú na memorovaní teoretických vedomostí bez prepojenia s praxou. Opäť by som chcel v tejto súvislosti zopakovať, že kvalita vysokoškolského vzdelávania sa nemôže merať počtom študentov, ktorí nevyhoveli na skúškach, ale mierou toho, čo sa počas štúdia naučili. Iba po odstránení týchto prežitkov môžeme na univerzite budovať klientsky vzťah k študentom. Ďalším momentom,

ktorý prináša potrebu zmeny vzťahu ku študentom, je internacionalizácia vzdelávania. V uplynulom akademickom roku študovalo u nás viac ako tristo zahraničných študentov a verím, že tento počet bude v súčasnosti ešte vyšší. Musíme si zvyknúť na to, že nemalá časť študentov má iný materinský jazyk a najmä v nižších ročníkoch nám nemusia celkom rozumieť. Zároveň so sebou priniesli odlišné prvky kultúry a správania sa. Nová situácia tak bude od nás vyžadovať zvýšenú mieru tolerancie a empatie ku študentom, našim klientom. Ďalšie nedostatky máme ešte vo vzájomnej komunikácii jednotlivých súčastí univerzity medzi sebou. Univerzita po stáročia bola a je miestom dialógu, pri ktorom sa dajú okresať hrany, priblížiť stanoviská a najmä nájsť riešenia. Navonok potom musí univerzita vystupovať jednotne, iba tak môže niečo dosiahnuť. Tak ako na celoštátnej úrovni pri komunikácii vnútri univerzít aj po poldruha storočí platí heslo najdlhšie vládnuceho panovníka Františka Jozefa I.: „viribus unitis“ (spoločnými silami). Iba tak možno dosiahnuť splnenie svojich akokoľvek spravodlivých požiadaviek a nárokov.

Pri príležitosti otvorenia akademického roka nemôžem nespomenúť aspoň niektoré z najvýznamnejších výsledkov, ktoré univerzita v uplynulom roku dosiahla. Podľa údajov z konca októbra minulého roka sa stala tretou najväčšou univerzitou na Slovensku a vôbec najväčšou mimobratisklavskou vysokou školou. V januári sme sa dozvedeli ďalšiu potešiteľnú správu, keď medzinárodný prestížny ranking Scimago zaradil našu univerzitu na druhé miesto v rebríčku slovenských vysokých škôl. Významné úspechy sme zaznamenali v internacionalizácii vzdelávania, keď v minulom roku študovalo na našej univerzite 323 zahraničných študentov pri medziročnom náraste takmer 100 % a predstihli sme tak univerzity tradične vyhľadávané študentmi z cudziny. V oblasti vedeckého výskumu sa nám opäť podarilo mierne zvýšiť počet riešených grantových projektov a obrovským úspechom je získanie grantu zo schémy Maria Curie, jediného na Slovensku. V uplynulých dňoch rezo-

novalo meno našej univerzity doma aj v zahraničí v súvislosti so zaregistrovaním jedinečnej odrody máty piepornej – Kristínky. Po dlhom čakaní sa nám podarilo dosiahnuť zaradenie prvého univerzitného časopisu do prestížnej databázy Scopus. Vedenie univerzity sa snaží stále zlepšovať a modernizovať svoju infraštruktúru. Napriek viacerým problémom bola čiastočne z vlastných prostriedkov dobudovaná aj skolaudovaná budova Unipolabu ako súčasť vedecko-výskumného parku Technicom s jedinečným špičkovým vybavením. V letných mesiacoch sa nám podarilo čiastočne z vlastných a čiastočne z dotačných zdrojov rekonštruovať aulu vo vysokoškolskom areáli a rovnako z vlastných zdrojov potom deviate poschodie tzv. nového internátu. V najbližších dňoch sa začne dôkladná rekonštrukcia športovej haly a do konca akademického roka by sme sa mali dočkať aj novej fasády, rozvodov a strechy na tzv. starom internáte, z prostriedkov úspešného projektu zo štrukturálnych fondov. Ďalšie naše rozvojové zámery sú v štádiu posudzovaných projektov.

V závere by som chcel poďakovať našim vedecko-pedagogickým zamestnancom za ich mimoriadne náročnú a finančne stále málo ohodnotenú prácu, vykonávanú často pod silným časovým a psychickým tlakom. Táto práca zahŕňa nielen odučené hodiny, obhájene bakalárske, diplomové či dizertačné práce, jednotky publikačnej činnosti alebo úspešne vyriešené výskumné projekty. Znamená zároveň veľkú zodpovednosť, zodpovednosť za novú generáciu, ktorá o niekoľko rokov zaujme naše miesta v národnom hospodárstve, v školstve, kultúre, politike i vo vedení krajiny. Tak ako ju na univerzitách jej vyučujúci vyškolia a sformujú, bude potom viesť celú krajinu a všetky oblasti jej fungovania. Nakoniec si dovoľím obrátiť sa na našich študentov, zvlášť na novoapísaných študentov prvého ročníka. V prvom rade by som všetkým chcel poďakovať za dôveru, že ste si za miesto svojich štúdií vybrali práve Prešovskú univerzitu a vyjadriť presvedčenie, že počas nasledujúcich rokov Vaše očakávania nesklameme.

Zvolili ste si tretiu najväčšiu a dynamicky sa rozvíjajúcu univerzitu, umiestnenú v treťom najväčšom a jednom z najkrajších miest na Slovensku, obklopenom množstvom kultúrnych pamiatok a prírodných krás. Okrem kvalitného vzdelania, ktoré sa Vám budeme snažiť poskytnúť, Vám univerzita a jej okolie ponúka širokospektrálne možnosti ďalších činností, v duchu univerzitného sloganu „viac ako vzdelanie“. Popri kinách, divadlách, štadiónoch a nákupných centrách v meste Vám sama univerzita poskytuje širokú paletu umeleckých, vedeckých a športových aktivít. Spomeniem iba naše umelecké a folklórne súbory, študentské divadlo alebo športové kluby, z ktorých niekoľké hrajú v najvyššej súťaži. Naše študentské domovy Vám v medziach našich možností poskytujú dostatočne výhodujúce ubytovanie a jedálne zasa kvalitné stravovanie za bezkonkurenčnú cenu. Samozrejme, Vašou hlavnou starosťou bude štúdium, v ktorom by ste mali byť nároční voči sebe i svojim učiteľom. Využite pritom všetky možnosti ponúkané univerzitou (služby knižnice, exkurzie, zahraničné stáže, odborné praxe), ktoré iste zúročíte vo svojom praktickom živote. Nebojte sa ani žiadať viac, hlásiť sa o svoje práva, prostredníctvom svojich zástupcov v senátoch či priamo u akademických funkcionárov vrátane rektora. Naším spoločným cieľom je Vaše kvalitné, moderné vzdelanie, aby ste potom v nasledujúcich desaťročiach všade mohli šíriť dobré meno našej univerzity.

Úplne nakoniec mi, prosím, dovoľte, aby som na prahu nového akademického roku študentom zaželel príjemné a nezabudnuteľné roky univerzitných štúdií s výbornými študijnými výsledkami, zamestnancom veľa pracovných úspechov a všetkým prítomným pevné zdravie, splnenie túžob a očakávaní.

A našej alma mater už tradične želám *vivat, crescat et floreat!*

Dr. h. c. prof. PhDr. Peter KÓNIA, PhD.
rektor PU

Foto: Marcel MRAVEC
AVS CCKV PU

CENA REKTORA PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY V PREŠOVE ZA ROK 2016/2017

OCENENÍ ŠTUDENTI

Cena rektora za akademický rok 2016/2017 bola za úspešnú reprezentáciu PU udelená týmto študentom:

Filozofická fakulta

PhDr. Michaela Kravcová
Mgr. Gabriel Székely, PhD.

Gréckokatolícka teologická fakulta

Miroslav Hamarčák
Michal Vasiľ

Fakulta humanitných a prírodných vied

Kristína Daňková

Pravoslávna bohoslovecká fakulta

ThDr. Mário Blahota
ThDr. MUDr. Miroslav Ščerbej

Fakulta športu

Mgr. Martin Jesenský
Bc. Tomáš Lopáček
Bc. Lukáš Tóth

OCENENÍ TVORIVÍ ZAMESTNANCI

Cena rektora za akademický rok 2016/2017 bola udelená tvorivým zamestnancom PU za významný prínos vo vede v týchto odboroch:

humanitné vedy – teológia

ThLic. Emília Halagová, PhD.
(GTF PU)

humanitné vedy – teológia

PhDr. ThDr. Daniel Porubec, PhD.
(GTF PU)

humanitné vedy – teológia

prof. ThDr. Alexandr Cap, CSc.
(PBF PU)

humanitné vedy – jazykoveda a vedy o literatúre

doc. Mgr. Martin Ološtiak, PhD.
(FF PU)

historické vedy

prof. PhDr. Peter Švorc, PhD.
(FF PU)

pedagogické vedy

Mgr. Marta Filičková, PhD.
(PF PU)
doc. PhDr. Iveta Kovalčíková, PhD.
(PF PU)
Mgr. Ivan Ropovik, PhD.
(PF PU)

pedagogické vedy

PaedDr. Monika Miňová, PhD.
(PF PU)
prof. PhDr. Milan Portik, PhD.
(PF PU)

pedagogické vedy

PaedDr. Martin Klimovič, PhD.
(PF PU)

pedagogické vedy

doc. PhDr. Ivana Pirohová, PhD.
(FHPV PU)
PhDr. Marek Lukáč, PhD.
(FHPV PU)
Mgr. Silvia Lukáčová, PhD.
(FHPV PU)

spoločenské a behaviorálne vedy

Mgr. Lucia Drotárová, PhD.
(PBF PU)

fyzika a vedy o Zemi

prof. Ing. Jozef Vilček, PhD. (FHPV)

Vedy o živej prírode a ekológia

RNDr. Eva Petrejčíková, PhD.
(FHPV PU)
RNDr. Marta Mydlárová Blaščáková,
PhD. (FHPV PU)
doc. RNDr. Iveta Boroňová, PhD.
(FHPV PU)
prof. MVDr. Janka Poráčová, PhD.
(FHPV PU)
prof. RNDr. Jarmila Bernasovská, PhD.
(FHPV PU)
prof. RNDr. Ivan Bernasovský, DrSc.
(FHPV PU)

ekonomické a manažérske vedy

doc. Ing. Jaroslava Hečková, PhD.
(FM PU)
doc. Ing. Alexandra Chapčáková,
PhD.(FM PU)
doc. Mgr. Eva Litavcová, PhD.
(FM PU)

ekonomické a manažérske vedy

doc. Ing. Juraj TEJ, PhD.
(FM PU)

zdravotné vedy

Ing. Bc. Danka Boguská, PhD.
(FZO PU)

vedy o športe

MUDr. Bibiana Vadašová, PhD.
(FŠ PU)
Mgr. Pavol Čech, PhD.
(FŠ PU)
doc. PaedDr. Pavol Ružbarský, PhD.
(FŠ PU)

humanitné vedy – filozofia a etika

doc. Mgr. Vladislav Suvák, PhD.
(FF PU)

spoločenské a behaviorálne vedy

doc. PhDr. Štefan Vendel, PhD.
(FF PU)

Foto: Marcel MRAVEC
AVS CCKV PU

S REKTOROM PU NA ZAČIATKU AKADEMICKÉHO ROKA

Pán rektor, vo svojom prejave pri príležitosti otvorenia akademického roka ste sa dotkli niekoľkých nových skutočností, ktoré v týchto rokoch vstúpili do nášho akademického života a kladú nové nároky na našich učiteľov i študentov. Môžete nám k tomu uviesť niečo bližšie?

Samozrejme, tieto nové nároky vyplývajú z potrieb súčasnej doby a nových výziev, stojacich pred vysokoškolským vzdelávaním, a je dôležité sa im vo vlastnom záujme vyrovnávať. V prvom rade sú všetky univerzity konfrontované s klesajúcou demografickou krivkou a z nej plynúcimi dôsledkami. Predovšetkým s každoročným poklesom počtu maturantov. Paralelne s tým sa však objavili aj ďalšie závažné negatívne javy, vstupujúce do nášho akademického priestoru. Za také považujem dlhodobu akcentovanú negatívne postoje a hodnotenia našich vysokých škôl na úrovni médií i politickej sféry, ktoré deformujú obraz slovenského vysokého školstva v očiach stredoškôľakov, teda našich potenciálnych budúcich študentov a rovnako ich rodičov. Pritom v podmienkach vytvorených legislatívou Európskej únie majú naši maturanti oveľa lepšie možnosti štúdia v zahraničí, vzhľadom na jazykové schopnosti väčšiny populácie najmä v Českej republike, Maďarsku, no takisto iných európskych krajinách. Práve kombinácia týchto všetkých faktorov vedie ku drastickému poklesu počtu študentov všetkých slovenských vysokých škôl.

Ide teda predovšetkým o vonkajšie faktory, ktoré pôsobia nezávisle od našej univerzity. Máme vôbec možnosť ich nejako ovplyvniť?

Isteže, aj keď nie všetky a nie v rovnakej miere. Predovšetkým sa musíme snažiť šíriť pravdivý pozitívny obraz o našej univerzite, čo sa nám v ostatnom období celkom darí. To sa netý-

ka iba našej prezentácie v médiách, ale aj vytvárania priamych väzieb na samosprávy a niektoré stredné školy v našom regióne. Ďalej si musíme uvedomiť, že mnohé rezervy sú aj u nás na úrovni univerzity a fakúlt, kde sa takisto denne stretávame s javmi, ktoré najmä v kombinácii s už spomínanými faktormi výrazne zhoršujú naše vnímanie študentmi, teda našimi klientmi a ich širokým okolím. Nemusím azda zdôrazňovať, aké komunikačné možnosti a schopnosti má súčasná mladá generácia. Odstránenie alebo aspoň zmierňovanie týchto javov je pritom úplne v našich rukách a sami tak do veľkej miery môžeme eliminovať uvedené negatívne dôsledky súčasného vývinu akademického priestoru.

V prvom rade si musíme uvedomiť niekoľko závažných skutočností. Napríklad klesajúcim počtom študentov je realita taká, že na vysokých školách v súčasnosti študuje viac ako polovica všetkých absolventov stredných škôl. Naša univerzita, samozrejme, nie je výnimkou. Zároveň každý študent, ktorý si zvolil štúdium na tejto ktorej univerzite, tak učinil preto, aby ho aj ukončil, čo v mimoriadne konkurenčnom akademickom prostredí vytvára možnosti fluktuácie a v prípade neúspechu ukončenia štúdia na iných školách. Netreba azda zdôrazňovať, že sme v podmienkach financovania vysokého školstva závislého od počtu študentov. Vzniká tak situácia úplne odlišná od podmienok, aké existovali pred troma a čiastočne i dvoma desaťročiami, keď bolo vysokoškolské štúdium záležitosťou elity, neprekračujúcej desatinu populácie, resp. keď sa museli o niekoľko rokov uspokojovať potreby praxe po vysokoškolských diplomoch. V súčasnosti tak majú aj tí študenti, ktorí sa rozhodli pre štúdium na

Slovensku, k dispozícii širokú paletu univerzít bez významnejšieho odlišovania získaných diplomov praxou.

Samozrejme, s ohľadom na tieto skutočnosti nemôžeme zotrvať na pozíciách spredu dvoch i viac desaťročí, keď na každé miesto vo väčšine našich študijných odborov pripadal aj desaťnásobok neuspokojených uchádzačov. Týka sa to napríklad akcentovania prehnanej náročnosti ako základného atribútu vzťahu ku študentom, prípadne jej zakrývanie akousi nešpecifikovanou kvalitou štúdia aj s odkazom na podmienky v čase štúdia dnešných učiteľov. Je zaujímavé, že zástancovia tejto „kvality“ pritom opomínajú skutočnosť, že v časoch ich štúdia neexistovala obhajoba bakalárskej práce ani bakalárska štátna skúška. Samozrejme, neraz trvajú aj na ich sprísňovaní. Vznikajú tak nenormálne javy vo vysokoškolskom štúdiu, keď kvôli niektorým predmetom si musia predĺžiť, či dokonca zanechať štúdium aj desiatky študentov, neraz i väčšia časť ročníka. Prípadne veľké percento študentov nevyhoví podmienkam ukončenia bakalárskeho stupňa, pritom iba nedávno úspešne absolvovali príslušné parciálne skúšky. To, pochopiteľne, nevytvára pozitívny vzťah veľkej časti študentov a ich okolia ku univerzite.

Čo s tým môžeme na našej úrovni robiť?

Veľa, resp. môžeme alebo skôr musíme to úplne zmeniť. Okrem už uvedených by sme si mali uvedomiť niekoľko ďalších skutočností. Zo spätnej väzby s našimi partnerskými strednými školami vieme, že mnohí študenti ako dôvod odchodu na štúdium na české univerzity uvádzajú iný, partnerský vzťah učiteľov ku študentom, čo je fakt, ktorý by sme nemali ignorovať. Pokiaľ ide o kvalitu

štúdia, myslím si, že tá by sa nemala merať počtom študentov, ktorí nevyhoveli, ale tým, čo sme ich naučili, resp. sumou toho, čo si počas štúdia osvojili. Vedenie univerzity v predchádzajúcich rokoch učinilo niektoré dôležité kroky pre odstránenie aspoň niektorých najvypuklejších problémov, ako bolo umožnenie opakovania neabsolvovaných predmetov v obidvoch semestroch končiaceho ročníka alebo zmena formy štátnej skúšky na rozšírenú rozpravu o záverečnej práci, ktorá sa postupne zavádza na väčšine fakúlt univerzity. Samozrejme, najdôležitejšie sú zmeny vo vedomí a postojoch každého z nás. Viac ako kedykoľvek predtým by sme si mali uvedomiť, že študenti sú našimi klientmi a bez nich by žiadna univerzita, s akýmkoľvek vedeckým potenciálom, nemala opodstatnenie. To by mal byť základ často zdôrazňovaného klientskeho prístupu ku študentom.

Ďalšie zmeny, o ktorých ste hovorili na otvorení akademického roka je internacionalizácia štúdia, resp. prítomnosť zahraničných študentov.

Áno, najmä v posledných dvoch rokoch je naša akademická obec konfrontovaná s masívnym nárastom počtu zahraničných, konkrétne ukrajinských študentov. Samozrejme, aj z toho vyplývajú viaceré nové skutočnosti, s ktorými sa musíme vyrovnávať. Treba si uvedomiť, že väčšina týchto študentov prichádza z odlišného sociálneho a kultúrneho prostredia, neraz s inými návykmi, na aké sme zvyknutí, čo niekedy môže viesť k istým problémom. Od ostatných študentov, učiteľov, no takisto ďalších zamestnancov to vyžaduje zvýšenú mieru tolerancie. Ďalšie problémy, konflikty či animozity môže spôsobovať ich nižšia, resp. nedostatočná znalosť slovenského jazyka. Isteže, aj to si vyžaduje našu väčšiu toleranciu, empatiu, porozumenie. Stalo sa jednoducho realitou, že časť našich študentov má iný materinský jazyk a ich počet sa bude v nasledujúcich rokoch ďalej zvyšovať. Veľká väčšina z nich však v priebehu prvých rokov štúdia dokáže veľmi dobre zvládnuť slovenský jazyk. Na druhej strane si treba uvedomiť, že títo ukrajin-

skí študenti sú mnohokrát veľmi nadaní, s veľkou motiváciou a túžbou získať u nás vzdelanie. Zároveň nám nielen pomáhajú preklenúť dôsledky negatívneho demografického vývinu, ale umožnili nám dosiahnuť vysoký stupeň internacionalizácie, nevyhnutný pre univerzitu našej nie iba veľkostnej kategórie. Internacionalizácia štúdia jednoducho patrí ku každej modernej univerzite a prináša so sebou mnohé pozitíva.

Pomaly sa končí rok 20. výročia vzniku univerzity. Ako vieme, pri tejto príležitosti sa plánujú niektoré slávnostné podujatie. Ako konkrétne sa chystá univerzita osláviť svoje dvadsiate narodeniny?

Na začiatok by som chcel povedať, že to nie je iba 20 rokov od založenia Prešovskej univerzity, čo môžeme v tomto roku oslavovať. Zároveň uplynulo aj 350 rokov od otvorenia prvej vysokoškolskej inštitúcie v Prešove, známej ako evanjelické kolégium, na tradíciu ktorého naša univerzita nadväzuje a pokračuje v nej. Toto dvojité jubileum, 20. výročie našej univerzity a 350 rokov vysokoškolského vzdelávania v našom meste, si plánujeme pripomenúť v dňoch 5. a 6. decembra. V utorok 5. decembra popoludní sa bude v sále Čierneho orla konať slávnostné zasadnutie Vedeckej rady PU s odovzdaním dvoch čestných titulov Dr. h. c. Po ňom bude nasledovať divadelné predstavenie novej hry nášho kolegu profesora Karola Horáka, venovanú práve výročiu nášho predchodcu, kolégia. Na druhý deň, v stredu 6. decembra popoludní plánujeme slávnostný program k 20. výročiu univerzity. Jeho súčasťou bude odovzdanie pamätných medailí našim zamestnancom, priaznivcom a rektorom partnerských univerzít a slávnostný adventný koncert. Samozrejme, na obidve tieto podujatia srdečne pozývam všetkých našich zamestnancov i študentov. Zároveň sa prvý decembrový týždeň bude na pôde univerzity konať medzinárodná vedecká konferencia Reformácia v strednej Európe, organizovaná spolu s našimi partnerskými univerzitami, ktorej sa zúčastní asi 150 referujúcich z desiatich európskych krajín. Financovaná bude

z grantových prostriedkov a zahraničnej dotácie. Aj toto vedecké podujatie tak prispieje k výnimočnosti osláv nášho výročia.

Myslím si, že väčší priestor pre oslavy výročia a sprievodné podujatia bude v nasledujúcom čísle časopisu.

Zhovárala sa
Mgr. Anna POLÁČKOVÁ, PhD.

PULZUJE V ŽILÁCH UNIVERZITY UŽ 20 ROKOV

Integrálna súčasť našej univerzity, hlavné informačné médium – univerzitný časopis, slávi okrúhle výročie. V priebehu dvadsiatich rokov jeho existencie vyšlo sumárne deväťdesiatšesť čísel, v jeho vedení sa vystriedalo šesť šéfredaktorov a pôsobili v ňom desiatky redaktorov, ktorým sa doposiaľ podarilo zaplniť 3449 strán. Tie sú najnovšie plne zdigitalizované a dostupné na webovej stránke časopisu. Univerzitné periodikum tak s novými ambíciami kontinuálne kráča do tretieho decénia.

Univerzita je živý organizmus, ktorý prirodzene rastie, vyvíja sa, neustále pulzuje, raz intenzívnejšie, inokedy pokojnejšie, čo je prejavom vyváženosti a funkčnosti všetkých častí tohto organizmu. Podstatné je, aby z nej činorodý, životodarný pulz neunikal. Tento aktívny, pulzujúci život Prešovskej univerzity permanentne zachytáva a mapuje univerzitný časopis, ktorý ho má pod drobnohľadom. Univerzitné dianie, výsledky, úspechy, príbehy prúdiace žilami univerzity tvoria minulosť i súčasnosť časopisu Na PULze, ktorý sa formuje ako zrkadlo života, tvorené študentmi a pedagógmi. Lebo oni sú tým, čo robí dané periodikum špecifickým a jedinečným, tým, čo mu dodáva život. Časopis PULzuje, lebo univerzita žije nie svojimi budovami a kancelárskymi, ale ľuďmi v nich, ktorí kreujú podobu každého čísla.

ČASOPIS V ZRKADLE ČASU

V snahe napredovať, zlepšovať či prekonávať samého seba prešiel univerzitný časopis počas 20-ročnej histórie viacerými (viac či menej zásadnými) premenami, adekvátnymi svojim možnostiam i potrebám doby. Jeho vznik sa oficiálne datuje od uverejnenia prvého čísla v novembri 1997, keď začína vychádzať ako periodikum akademickej obce Prešovskej univerzity pod názvom (celý, oficiálny názov: Časopis akademickej obce PU v Prešove). Hneď od svojho počiatku sa redakcia časopisu, na čele s predsedom redakčnej rady a vedúcim redaktorom Michalom Rusinkom, rozhodla hľadať know-how v snahe vytvoriť efektívne fungujúce médium novovzniknutej univerzity. V danom roku vyšiel časopis v čier-nobielej tlači vo formáte A4 celkovo 3-krát, v nasledujúcom období mal ambíciu vychádzať 5-krát ročne ako dvojmesačník. V roku 1998 však spolu s mimoriadnym vydaním vyšlo celkovo sedem čísel. Obdobie rokov 1999 – 2002 bolo síce sprevádzané drobnými obmenami v redakcii no jednotlivé čísla časopisu vychádzali podľa pôvodného plánu 5-krát ročne. Výnimkou bol rok 2001, keď boli publikované štyri čísla. V roku 2003 vyšlo napokon až sedem čísel. Personálne zmeny v redakcii sa

v roku 2004 prejavili vo viacerých oblastiach, či už v grafickej úprave, sadzbe časopisu, ako aj v zriadení elektronickej schránky s cieľom uľahčiť a zjednodušiť kontakt s prispievateľmi. Ako uvádza vtedajšia redakcia vo svojom úvodníku: „Informačné periodikum PU začína týmto číslom písať novú etapu svojej existencie. Daná je novým zložením redakcie i redakčnej rady.“ Jej predsedom sa stal Jozef Jurčíšin a spolu s ním sa obmenilo hneď niekoľko redaktorov. Nový redakčný tím deklaroval snahu o vytvorenie interaktívnej podoby časopisu s možnosťou jeho uverejnenia na internetovej stránke univerzity. Stabilitu vydávania periodika 5-krát za rok sa nielen v danom roku 2004, ale aj počas nasledujúcich dvoch rokov podarilo zachovať. Rok 2007 sa niesol v znamení šiestich čísel.

TRANSFORMÁCIA A ZROD Na PULze

Zásadný „zlom na trajektórii vývoja mediálnej komunikácie našej univerzity“, povedané slovami vtedajšieho rektora prof. René Matloviča, nastal v novembri 2008, keď sa do rúk čitateľov dostáva prvý výtlačok časopisu Na PULze (celý názov: na pulze, časopis Prešovskej univerzity) na čele so šéfredaktorkou Martinou Ivanovou. Vychádzajúc z jeho ústredného zámeru, a síce stať sa moderným a dôstojným nástupcom dovtedy vydávaného periodika, došlo k transformácii, ktorá bola citeľná

a predovšetkým viditeľná vo viacerých ohľadoch. Okrem komplexnej zmeny názvu, časopis vyšiel vo formáte A5 v plnofarebnom rozlíšení. V danom formáte však vyšli celkovo len tri čísla a napokon bol uprednostnený pôvodný formát. S rokom 2008 sa spája aj zmena periodicity jeho vydávania, ktorá sa ustálila na štyroch výtlačkoch ročne, tá sa zachovala dodnes. V snahe nebyť uzavretým svetom a osloviť čo najširšie publikum, dostalo periodikum interaktívny charakter, čo sa prejavilo v symbióze jeho tlačenej a elektronickej na „world wide webe“ zakorenenej verzii. Ako uvádza nová šéfredaktorka: „Transformácia bola úspešná, časopisu bolo pridelené ISSN a vydávanie printovej a elektronickej verzie bolo synchronizované.“ Na PULze si v rámci obsahovej štruktúry vymedzil stále rubriky, ktoré sa s drobnými modifikáciami zachovali do roku 2011. Za obsahovú a vizuálnu inovatívnosť pri tvorbe univerzitného periodika bola redakcii v roku 2010 udelená Cena rektora PU v Prešove, pričom sa časopis etabloval ako jeden z popredných univerzitných periodík na Slovensku.

V apríli 2011 dochádza k personálnym zmenám a postu šéfredaktorky sa ujala Kamila Urmaničová, čo sa premietlo aj do obsahovej štruktúry a tematického členenia časopisu. Periodikum prešlo v roku 2013 menším redizajnom, nakoľko bol vytvorený

nový logotyp názvu, ktorý sa používa aj dnes. V danom období je uvedený nový elektronický portál časopisu s modernou grafikou a flexibilným menu. Po takmer päťročnom pôsobení Kamily Urmaničovej, pod vedením ktorej si časopis udržal svoju konštantnú kvalitu, sa v roku 2016 stala novou šéfredaktorkou Andrea Čajová. Pochopiteľne, aj ona preniesla do univerzitného média kúsok seba, o čom bližšie píše aj v úvodníku: „Časopis prichádza v nových farbách, modernejšom dizajne a po prvýkrát aj s malým darčekom.“ Na jar roku 2017 však opäť dochádza k zmenám vo vedení redakcie. Zároveň pri príležitosti 20. výročia časopisu Univerzitná knižnica PU na čele s riaditeľom Petrom Haľkom zdigitalizovala všetky čísla univerzitného časopisu od roku 1997. Tie sú všetkým čitateľom plne dostupné na webovej stránke časopisu (www.napulze.sk).

NOVÁ DEKÁDA, NOVÉ VÍZIE

Redakčná práca si vyžaduje množstvo času, energie a tvorivosti. Jej konečný výsledok, viac či menej zdarný, však teší, motivuje, povzbudzuje. Na to aby sme časopis nielen na pravidelnej báze vydávali, ale aj po

kvalitatívnej stránke posúvali vpred, je nevyhnutná korektná spolupráca všetkých tvorcov a prispievateľov časopisu. Len vďaka tímovej práci, ohľaduplnosti a úprimnej snahe možno tvoriť kvalitné univerzitné médium, ktoré bude vyvážené, informačne nasýtené, inšpiratívne a podnecujúce konštruktívnu diskusiu. Popri obsahu však nemožno zabúdať ani na formu. Formu, ktorá reagujúc na moderné trendy, musí na prvý pohľad zaujať, vyprovokovať k prelistovaniu a najmä čítaniu. Nemenej dôležitou metou je otvoriť univerzitný časopis ešte viac študentom, nielen ako čitateľom, ale aj aktívnym prispievateľom, ktorí prinesú nový vietor do listov časopisu.

*Za spoluprácu pri získaní archívnych materiálov redakcia ďakuje Patrikovi ČIGAŠOVI

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
šéfredaktorka
foto: Marcel MRAVEC, AVS CCKV PU

Ostáva mu už len želať,
aby aj naďalej korektne
INFORMOVAL, pozitívne
INŠPIROVAL, permanentne
KOMUNIKOVAL a adekvátne
ASOCIOVAL.

PRIANIA

Dr. h. c. prof. PhDr. Peter KÓNYA, PhD.
rektor PU

Nášmu časopisu k jubileu želám naďalej veľa zaujímavých článkov, dobrých redaktorov a najmä, aby ho naši kolegovia a študenti stále radi čítali.

doc. Ing. Jana BURGEROVÁ, PhD.
dekanka Pedagogickej fakulty PU

Univerzitnému časopisu Na PULze želám všetko najlepšie k narodeninám. Som presvedčená, že existencia tohto časopisu prispela k identite Prešovskej univerzity, skvalitnila informovanosť o univerzite a fakultách navzájom. Želám časopisu a editorom, aby naďalej fungovali v tak kvalitnom obsahovom i formálnom prevedení.

Dr.h.c. prof. PhDr. Anna ELIAŠOVÁ, PhD.
dekanka Fakulty zdravotníckych odborov PU

Želám celému kolektívu redakčnej rady časopisu do ďalších rokov veľa kreatívnych nápadov i elánu na ich realizáciu, stovky čitateľov z radov študentov, ktorým atmosféra života na univerzite bude ožívať v ich spomienkach i po mnohých rokoch. Aby ste boli aj naďalej spoločne tak úspešní ako doteraz, aby v časopise panoval duch spolupatričnosti a láskavého slova.

prof. PhDr. Vasil GLUCHMAN, CSc.
dekan Filozofickej fakulty PU

Časopis podáva obraz toho, aká je naša univerzita a fakulty, a to aj z hľadiska prezentácie vo vzťahu k verejnosti, ktorá nie je vždy adekvátne. Želám časopisu veľa dobrých prispievateľov, veľa dobrých článkov a veľa čitateľov, aby sme spoločne tvorili akademickú komunitu PU v Prešove a prispievali k jej celkovému úspechu.

prof. RNDr. René MATLOVIČ, PhD., LL.M
dekan Fakulty humanitných a prírodných vied PU

Na každé vydanie nového časopisu Na PULze sa teším, pretože sa dozviem novinky z veľmi pestrého života našej univerzity. V minulom období sme iniciovali zmenu koncepcie, dizajnu aj názvu časopisu. Som potešený, že sa Vám darí vtedajšie zábery o skvalitnenie časopisu nielen naplňať, ale ich aj výrazne prekonávať. Do ďalších decénií prajem všetkým tvorcom časopisu veľa invencie a spokojných čitateľov.

doc. PaedDr. Pavel RUŽBARSKÝ, PhD.
dekan Fakulty športu PU

Časopisu želáme veľa spokojných čitateľov.

prof. ThDr. Ján ŠAFIN, PhD.
dekan Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU

Univerzitný časopis je neodmysliteľnou súčasťou každej univerzity, minimálne by ňou mal byť. Okrem veľmi kvalitnej formálnej stránky, či už ide o papier, usporiadanie, tlač, grafickú úpravu ako takú, prináša pestré a rôznorodé informácie o živote na fakultách aj celej univerzite, o aktivitách profesorov, docentov a iných zamestnancov univerzity, ako aj študentov. Tvorcom Na PULze prajem silnú a zdravú pulzáciu, ktorá ich popožíva vpred, dodá im chuť do práce a ten správny *elán vital*, bez ktorého sa len ťažko tvorivo pracuje.

prof. Ing. Róbert ŠTEFKO, Ph. D.
dekan Fakulty manažmentu PU

Univerzitný časopis Na PULze je kvalitné periodikum, ktoré prináša množstvo informácií o našej univerzite. Súčasne je užitočným a vhodným médiom nielen v systéme interných publicrelations, ale aj pri budovaní a rozvíjaní značky univerzity, je aj významným prvkom externých PR. Prajem mu do budúcnosti úspešné pokračovanie v tradícii poskytovania kvalitných informácií aj v propagácii Prešovskej univerzity v Prešove.

Mons. prof. ThDr. Peter ŠTURÁK, PhD.
dekan Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU

Medzi základné fenomény dnešnej doby patria nepochybne médiá. Informácie sa stali devízou. Časopis Prešovskej univerzity Na PULze poskytuje pravidelne obraz o dianí na našej univerzite a prispieva k umocneniu nášho vzťahu k nej. Prajem celej redakčnej rade, aby nás toto médium obohacovalo a šírilo éterom dobré meno našej univerzity v celom akademickom priestore.

Marcel Mravec, AVS CCKV PU v Prešove

SLÁVNOSTNÉ OTVORENIE ZREKONŠTRUOVANEJ AULY

Po 35 rokoch došlo k zrekonštruovaniu auly vo vysokoškolskom areáli PU v celkovej výške nákladov 380-tisíc eur. Slávnostný akt jej otvorenia sa uskutočnil v prvý deň nového akademického roka – 18. septembra.

Od júna tohto roka prebiehali rekonštrukčné práce v aule č. 103 v priestoroch Vysokoškolského areálu PU (VŠA) na Ul. 17. novembra. Ukončené boli v polovici septembra tak, aby aula mohla byť od začiatku akademického roka plne funkčná. „Aula je srdcom univerzity, priestorom, kde sa stretávajú naši študenti na prednáškach, ale aj zamestnanci, a vôbec celá akademická obec na rôznych podujatiach. Mám naozaj veľkú radosť, že sa nám po takmer 35 rokoch podarilo našu, už takmer muzeálnu aulu nahradiť touto moderne zrekonštruovanou posluchárňou, vybavenou zodpovedajúcou didaktickou technikou,“ uviedol na slávnostnom otvorení rektor Prešovskej univerzity prof. Peter Kónya. Zároveň dodal, že po tomto vzore chce univerzita rekonštruovať aj ďalšie priestory, ktoré dostanú moderné zariadenie a nový šat.

Aula bola postavená v 80. rokoch minulého storočia, ako súčasť celého komplexu univerzity, a za obdobie troch dekád sa technicky opotrebovala. „Materiály, ktoré sa používali pred 35 rokmi, už nezodpovedali dnešným nárokom na technické a estetické využitie. V priestore sa nachádzal rozvod vzduchotechniky, ktorý už neplnil svoju funkciu a v letných mesiacoch dochádzalo k prehrievaniu priestoru, keďže nebol klimatizovaný,“ poznamenala Ing. Darina Gajdárová, investičná technička z Oddelenia investícií a energetiky PU. Ako doplnila, v zadnej časti auly bola situova-

ná premietareň, ktorá v danej dobe plnila svoju funkciu, ale technickým pokrokom už svoje opodstatnenie stratila. Dnešným nárokom nezodpovedalo ani osvetlenie, ktoré bolo energeticky náročné. „V aule sa inštalovala nová vzduchotechnika a rozvody klimatizácie, ktoré zabezpečujú vyššiu kvalitu vzduchu v priestore. Vymenilo sa taktiež osvetlenie a znížený hliníkový strop bol nahradený novým sadrokartónovým obkladom,“ bližšie popísala kvestorka PU Ing. Mária Nováková. Na zadnej stene vytvorili pracovníci stavebnej firmy sadrokartónový obklad v troch úrovniach. Dosiahla sa tak plasticita obkladu s farebným akcentom, podľa požiadaviek architekta. Podobné technické riešenie je zopakované na čelnej stene pri vstupe. V ploche ka-

tedry je nová skladba podlahy s podlahovým vykurovaním. „V priestore auly boli osadené čalúnené sedadlá s novým členením, ktoré vytvorili dve uličky pre pohodlnejší a bezpečnejší pohyb. Vstup do auly je riešený dvojkrídlovými dverami s farebnou úpravou,“ doplnila kvestorka. Celková cena vyčlenená na komplexnú rekonštrukciu auly predstavuje sumu takmer 380-tisíc eur, pričom ide o združenú investíciu. Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR poskytlo zo štátneho rozpočtu na tento účel dotáciu vo výške 150-tisíc eur, zvyšnú časť financovala univerzita z vlastných zdrojov.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
hovorkyňa PU

Foto: Marcel MRAVEC
AVS CCKV PU

Marcel Mravec, AVS CCKV PU v Prešove

VEĽKÁ FINANČNÁ INJEKCIA DO OBNOVY ŠPORTOVEJ HALY PU

Prešovská univerzita systematicky pracuje na rekonštrukcii a obnove svojich budov a univerzitných priestorov. Po zmodernizovaní srdca univerzity – auly za vyše 380-tisíc eur či obnove časti študentského domu (tzv. nového internátu) prišla na rad rekonštrukcia Športovej haly PU, ktorá patrí medzi staršie, avšak veľmi intenzívne využívané objekty univerzity.

Energeticky úspornejšia a ekologicky šetrnejšia

„Športová hala bola postavená na pomedzí rokov 1992 – 1993. Zub času a výber dostupných materiálov spôsobil, že postupne došlo k jej morálnemu a fyzickému opotrebeniu a k neefektívnosti prevádzky z hľadiska nákladov. Preto bolo potrebné realizovať opravy súvisiace s udrжанím funkčnosti tejto budovy,“ uviedol doc. Peter Adamišin, prorektor pre rozvoj, informatizáciu a hodnotenie kvality PU. Zároveň doplnil, že univerzita intenzívne hľadala spôsob ako budovu komplexne revitalizovať, nakoľko finančné kapacity univerzity neumožnili realizovať tak náročnú a rozsiahlu investíciu len z vlastných zdrojov. „Na rekonštrukciu haly sa nám podarilo získať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov Európskej únie, konkrétne z Operačného programu Kvalita životného prostredia. Primárnym cieľom rekonštrukcie je trvalé zníženie energetickej náročnosti objektu, čo povedie k významnému zníženiu produkcie skleníkových plynov a zvýšeniu kvality životného prostredia,“ doplnil prorektor. Vysúťa-

Prešovská univerzita začala s rozsiahlou rekonštrukciou športovej haly za takmer 840-tisíc eur. Obnova haly prinesie energetic- kú úsporu pri prevádzke a zníži negatívny vplyv na životné pros- tredie. Rekonštrukčné práce by mali byť ukončené do dvanástich mesiacov.

žená cena predstavuje výšku takmer 840-tisíc eur, pričom ide združenú investíciu s päťpercentným podielom univerzity.

Rekonštrukcia navráti budove kvalita- tívnu a estetickú hodnotu zodpovedajúcu dnešným nárokom a odstráni po- ruchy obalových konštrukcií. „V rámci konštrukcie dôjde k zatepleniu obvodového plášťa a strechy, k výmene okien, k obnove kotolne, v ktorej bude inšta- lovaná nová technológia pre výrobu tepla prostredníctvom tepelných čer- padiel. Nová technológia bude využitá aj pre vzduchotechniku, klimatizáciu a rekuperáciu,“ priblížil Ing. Karol Gabányi, vedúci technicko-prevádzkové- ho útvaru. Projekt rieši taktiež osade- nie nových osvetľovacích telies v celej budove, riadené osvetlenie v časti nad hracou plochou a nový zdroj výroby elektrickej energie prostredníctvom fotovoltaičných panelov.

Rekonštrukcia nenaruší vyučovací proces

Športová hala slúži potrebám peda- gogického vzdelávania PU, s možnos- ťou konania športových akcií a kapacitou 300 ľudí v hľadisku. Hala využíva predovšetkým Fakulta športu PU na výučbu praktických disciplín v rámci bakalárskeho a magisterské- ho stupňa štúdia v každom ročníku, čo predstavuje takmer 500 študentov. Ide najmä o výučbu atletiky, gym- nastiky, športových hier a športových špecializácií. Na tréningový proces haly využívajú i univerzitné športové kluby a hrajú sa v nej aj extraligové a ligové zápasy. „V súčasnosti výučba prebieha v iných telocvičniach PU, čo si vyžiadalo veľkú mieru improvi-

zácie, pričom sme sa snažili udržať potrebnú kvalitu výučby a nenarušiť obsah jednotlivých študijných progra- mov. Vedenie univerzity a Fakulta športu sa snažili nájsť čo najmenej problémové riešenie v danom pre- chodnom období. Ako príklad je možné uviesť využitie externého prostredia univerzity na atletickom štadióne a viacúčelovom ihrisku s umelým povrchom, kde bude pre- biehať výučba v prvej polovici zimné- ho semestra,“ uviedol dekan Fakulty športu doc. Pavel Ružbarský. Športo- vé kluby PU, ktorých tréningový pro- ces a zápasy sú viazané na materiálne a priestorové vybavenie športovej haly, budú pôsobiť počas jej rekon- štrukcie v náhradných priestoroch mimo areálu univerzity.

V rámci rekonštrukcií zameraných na znižovanie energetickej nároč- nosti plánuje Prešovská univerzita s obnovou aj ďalšieho univerzitného objektu, ktorým je Študentský domov a jedáleň PU (tzv. starý internát). Ráta sa so zateplením, výmenou okien a opravou strechy bloku C s predpokladanými nákladmi do 900-tisíc eur. V predmetnej veci v súčasnosti prebieha verejné obsta- rávanie na zhotoviteľa diela. Naplá- nované sú aj ďalšie rekonštrukcie, z ktorých možno spomenúť napr. viacúčelový športový areál, revitali- záciu verejného priestranstva pred budovou VŠA či opravu obslužnej komunikácie v areáli PU.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
hovorkyňa PU

UNIVERZITA PREHLBUJE VZŤAHY S GYMNÁZIAMI

Naša univerzita dlhodobo pracuje na vytváraní dobrých vzťahov s inými univerzitami, strednými školami, inštitúciami či mestami. V uplynulom období sa rozhodla zintenzívniť spoluprácu s gymnáziami Prešovského a Košického samosprávneho kraja, ktorá bola 19. septembra zavŕšená podpisom memoranda. Zúčastnili sa ho vyše dve desiatky riaditeľiek a riaditeľov.

Prienik činností Prešovskej univerzity a gymnázií chcú obe strany hľadať predovšetkým vo vzdelávacej oblasti. Súčasťou spolupráce je spoločná realizácia a organizovanie podujatí, prednášok, kurzov, letných škôl, exkurzií a praxí pre stredoškolských a vysokoškolských študentov. Ich cieľom má byť participácia študentov na inováčných aktivitách smerujúcich k rozvoju oboch zmluvných strán.

„Som veľmi rád, že u väčšiny gymnázií v Prešovskom a Košickom kraji mala naša iniciatíva pozitívnu odozvu. Kooperácia Prešovskej univerzity a gymnázií v oboch krajoch by mala dopomôcť k snahe vychovať novú a úspešnú generáciu, ktorá bude pracovať nielen v prospech celého východoslovenského regiónu, ale i celej krajiny,“ prihovoral sa riaditeľom na spoločnom stretnutí rektor PU prof. Peter Kónya. Pri tejto príležitosti však upozornil na vážny problém, ktorým je masívny odliv študentov do zahraničia. Jedným z možných riešení by malo byť práve zvyšovanie povedomia u mladých ľudí o tom, že kvalitné vzdelanie môžu získať aj na domovských univerzitách. „Je dôležité, aby sa mladí ľudia ešte počas štúdia na gymnáziu dostali do kontaktu s univerzitou, vysokoškolskou výučbou, študent-

ským životom a, samozrejme, aj s kvalitnými laboratóriami, prístrojmi a vybavením, a presvedčili sa, že naše univerzity majú čo ponúknuť,“ doplnil rektor.

Univerzita a gymnázia sa pri podpise memoranda taktiež dohodli, že sa budú vzájomne informovať o aktuálnych otázkach vzdelávacieho systému a koordinovať formy a spôsoby prezentácie možností štúdia či už na jednotlivých gymnáziách, alebo na Prešovskej univerzite.

„Táto iniciatíva zo strany univerzity ma príjemne prekvapila, pretože pre strednú, ale aj vysokú školu môže byť len a len prínosom. Prínosom jednak pre učiteľov, čo sa týka skvalitnenia ich práce, ako aj študentov, ktorým sa otvárajú nové možnosti,“ vyzdvihla Mária Ténaiová, riaditeľka Gymnázia v Kráľovskom Chlmcu. Jej slová následne doplnila aj Tatiana Švecová: „Nie je to náš prvý kontakt s univerzitou, nakoľko už dlhšiu dobu spolupracujeme s Fakultou športu PU. Pevne ale verím, že naša spolupráca sa týmto prehĺbi, ale zároveň aj rozšíri na úrovni ďalších fakúlt, nakoľko naši študenti majú taktiež záujem o štúdium odborov, ako je geografia, občianska náuka či matematika,“ poznamenala riaditeľka Športového gymnázia v Košiciach.

„Kooperácia
s gymnáziami
v oboch krajoch by
mala dopomôcť
k snahe vychovať
novú a úspešnú
generáciu“

Stretnutia, ktoré sa nieslo v priateľskom duchu, sa okrem vedenia univerzity a riaditeľov gymnázií zúčastnili aj dekanke a dekaní všetkých fakúlt Prešovskej univerzity, ktorí vítajú takýto druh spolupráce.

doc. Ing. Jana Burgerová, PhD.

dekanke Pedagogickej fakulty PU
Skoro polovica prijatých študentov na PF PU sú gymnazisti, preto vnímame podpísanie memoranda ako krok, ktorý môže našu spoluprácu posunúť aj na inú úroveň.

Dr. h. c. prof. PhDr. Anna Eliašová, PhD.

dekanke Fakulty zdravotníckych odborov PU

FZO PU je progresívna, rozvíjajúca sa vysokoškolská inštitúcia, ktorá vzdeláva zdravotníkov v nelekárskych študijných odboroch na Slovensku a dáva sestrám, pôrodným asistentkám a ostatným zdravotníckym pracovníkom iný status, posúva ich do inej, kvalitatívne vyššej roviny. Záujem o štúdium na fakulte každým rokom narastá. Podpísané memorandum je založené na rozvíjaní spolupráce účastníkov, na princípoch vzájomnej dôvery a porozumenia v oblasti vedy, výskumu, inovácií, v posilnení spolupráce pri navrhovaní a realizovaní spoločných projektov, programov i aktivít. V neposlednom rade prínos memoranda spočíva i v dosiahnutí vyššieho prílivu uchádzačov o štúdium na univerzite z radov študentov gymnázií.

prof. PhDr. Vasil Gluchman, CSc.

dekan Filozofickej fakulty PU
Memorandum vytvára priestor pre našu spoluprácu s gymnáziami na východnom Slovensku. Dúfajme, že bude obojstranne produktívna.

prof. RNDr. René Matlovič, PhD., LL.M

dekan Fakulty humanitných a prírodných vied PU
FHPV PU je jednou z nosných fakúlt pripravujúcich budúcich učiteľov. Z tohto dôvodu má memorandum

Marcel Kušnir, AVS CCKV PU v Prešove

pre nás kľúčový význam. Školstvo je komplexný systém, ktorý si vyžaduje spoluprácu jednotlivých aktérov pozdĺž celého spektra stupňov vzdelávania. Memorandum je ďalším krokom na ceste posilňovania tejto spolupráce. Verím, že konečným efektom budú vitálne a kvalitné školy v našom regióne a ich žiaci, študenti, učitelia, zamestnanci a absolventi budú spokojní so svojím pracovným i súkromným životom.

doc. PaedDr. Pavel Ružbarský, PhD.

dekan Fakulty športu PU
Memorandum vidíme ako priestor na lepšiu spoluprácu so strednými školami a priestor na ich zapájanie sa do športových akcií, ktoré organizujeme pre širokú verejnosť.

prof. ThDr. Ján Šafin, PhD.

dekan Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU
Život je príliš rýchly a hektický, školy si žijú svojím vlastným životom, či sú to gymnázia, stredné odborné školy, ale tiež univerzity. Danú iniciatívu preto vítam, pevne verím, že stretnutia takéhoto charakteru sa budú realizovať v pravidelných intervaloch. Očakávam od nich prehĺbenie vzájomnej komunikácie a spolupráce medzi univerzitou a jednotlivými gymnáziami.

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph. D.

dekan Fakulty manažmentu PU
Memorandum s gymnáziami Košického a Prešovského samosprávneho kraja považujem za jeden z vhodných a potrebných prvkov v procese našej komunikácie so strednými školami. V symbióze s marketingovou komunikáciou fakúlt môže byť prínosom pre budovanie dlhodobých vzťahov pri zvyšovaní atraktivity našej univerzity, najmä jej fakúlt a ich ponuky študijných programov pre maturantov aj pre ďalšie publiká.

Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD.

dekan Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU
Podpis memoranda medzi PU a gymnáziami v rámci Prešovského a Košického samosprávneho kraja vítam ako veľmi pozitívny krok vedenia univerzity. Vyjadrujem presvedčenie, že predmetné fórum bude vhodnou príležitosťou pre prezentáciu našej univerzity a jej fakúlt na pôde gymnázií. Zároveň bude možnosťou pre študentov gymnázií, aby viac spoznali akademickú pôdu a úspechy univerzity, ktoré budú pre nich odrazovým mostíkom pri ich budúcom rozhodovaní sa študovať na nej.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
hovorkyňa PU

Foto: Marcel KUŠNÍR
AVS CCKV PU

REKTORA OCENILI ZLATOU MEDAILOU

Na otvorení akademického roka Univerzity J. Selyeho v Komárne si rektor Prešovskej univerzity v Prešove prof. Peter Kónya prevzal za úspešnú spoluprácu vo vedeckovýskumnej a pedagogickej činnosti zlatú medailu.

Za účasti vedúcich predstaviteľov domácich a zahraničných vysokoškolských inštitúcií, verejného, vedeckého a kultúrneho života sa 14. septembra 2017 konalo otvorenie akademického roka 2017/18 na Univerzite J. Selyeho (UJS) v Komárne. Výnimočnú atmosféru podujatia umocnil aj slávnostný akt inaugurácie novovymenovaného rektora UJS Dr. habil. PaedDr. Györgya Juhásza, PhD., ktorý týmto

oficiálne začal svoje prvé funkčné obdobie, s účinnou platnosťou 1. februára tohto roka. Pri príležitosti tohto slávnostného podujatia udelil novovymenovaný rektor UJS za úspešnú spoluprácu vo vedeckovýskumnej a pedagogickej činnosti, ktorá prispela k rozvoju a dobrému menu univerzity, dve zlaté medaily. Tie si prevzal rektor Prešovskej univerzity Dr. h. c. prof. PhDr. Peter Kónya, PhD., ako aj

rektor Univerzity Eszterházy Károly Egyetem v meste Eger Dr. Kálmán Liptai, PhD.

Hudobným sprievodom 14. slávnostného otvorenia akademického roka bol Spevácky zbor UJS, vyznamenaný zlatým pásmom počas festivalu XVII. Kodályove dni.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
hovorkyňa PU

Foto: UJS v Komárne

SPOLUPRÁCA S MESTOM SABINOV

K existujúcim partnerským mestám Prešovskej univerzity pribudlo tento semester aj mesto Sabinov. V zastúpení rektora PU prof. Petra Kónyu a primátora mesta Sabinov Ing. Petra Molčana došlo dňa 12. októbra k podpísaniu Memoranda o vzájomnej spolupráci.

Na spoločnom stretnutí sa obe strany v súlade so zámermi rozvoja PU v Prešove a mesta Sabinov dohodli, že sa budú na princípoch vzájomnej dôvery a porozumenia usilovať o spoluprácu pri rozvoji turistického ruchu a ďalších odvetví hospodárstva, ako aj pri usporadúvaní vzdelávacích akcií a organizovaní spoločných podujatí. Budú si nápomocní pri podávaní žiadostí a riešení národných a medzinárodných projektov a v spolupráci so základnými a strednými školami budú realizovať i letnú prázdninovú univerzitu. Univerzita ponúka odbornú pomoc pri tvorbe stratégie rozvoja vzdelávania v meste Sabinov, pričom v spolupráci s ním deklaruje význam a dôležitosť v rómskych komunitách. Nemenej dôležitá bude aj pomoc pri implementácii mesta Sabinov v programe Smart city.

„Podpis memoranda je prvým oficiálnym krokom k prehĺbeniu a rozšíreniu spolupráce medzi našou univerzitou a mestom Sabinov, osobitne v oblasti školstva, národnej a regionálnej kultúry, histórie, ako aj spoločenského života,“ uviedol pri podpise rektor univerzity prof. Kónya, ktorý verí, že spolupráca bude efektívna a prospešná pre obe strany. *„Naším cieľom je nadviazať priamy kontakt s vedeckou inštitúciou a dosiahnuť tak pokrok a väčšiu racionalizáciu našich aktivít za podpory vzdelaných ľudí. Častočasť nemáme personálne ani odborné kapacity na to, aby sme mohli všetky oblasti detailne skúmať. Mojm krédom je dať sa poučiť ľuďmi, ktorí na to majú a ktorí tomu rozumejú,“* priblížil svoje očakávania primátor Ing. Molčan. Zároveň doplnil, že v tejto súvislosti dal za úlohou odboru školstva pripraviť návrhy tém

záverečných prác zameraných na špecifické problémy a oblasti, ktorými by sa mohli študenti PU zaoberať a následne sa po skončení štúdia prípadne v meste aj zamestnať. Ako podotkol primátor, mesto má skúsenosť so spoluprácou s Prešovskou univerzitou, a to pri príprave publikácie o dejinách mesta Sabinov, ktorá bola pod gesciou prof. Petra Kónyu vydaná v roku 1998. Vzhľadom na odstup času obaja účastníci stretnutia vidia priestor na jej revidovanie. Vychádzajúc z obsahu memoranda budú obe strany hľadať prienik svojich činností pri tvorbe a realizácii spoločných projektov, pri vzájomnom skvalitňovaní komunikácie a výmene informácií, ale taktiež pri spoločnej prezentácii a propagácii výsledkov ich spoločnej činnosti.

Mgr. Anna POLÁČKOVÁ, PhD.
hovorkyňa PU

SVETOVÁ KONFERENCIA HUMANITNÝCH VIED

V prvej polovici augusta 2017 som sa zúčastnil (ako riaditeľ Katedry bioetiky UNESCO na Prešovskej univerzite v Prešove, ale aj aktívny účastník) Svetovej konferencie humanitných vied (*The World Humanities Conference*), ktorá sa konala v belgickom Liège. Paul-Émile Mottard, predseda akadémie v Liège, v otváracom

identita, kultúrna rozmanitosť, kultúrne dedičstvo a digitálne technológie. Na konferencii odznelo sedem hlavných referátov, uskutočnilo sa šesť tematických plenárnych zasadnutí a viac ako 100 paralelných sekcií. Konferenciu spoločne organizovalo UNESCO a Medzinárodná rada pre filozofiu a humanitné vedy (*The*

Konferencia posilnila smerovanie humanitných vied, najmä k interdisciplinarite a transdisciplinarite. Prispela k epistemologickej diskusii a zbližovaniu vedeckých a širších kultúrnych prístupov s cieľom preklenúť priepasť, ktorá často existuje v spoločnosti. Hlavnou silou ľudských spoločností je ich rozmanitosť a humanitné vedy majú zvlášť dobrú pozíciu na podporu takej rozmanitosti a komplementárnosti.

UNESCO vedie diskusiu o potrebe obnoviť toto porozumenie v rámci svojich programov, ale aj mimo nich a snaží sa podporiť uvedené úsilie v rámci globálnych, zdieľaných a konvergentných politík. Výkonná rada UNESCO prijala v roku 2011 uznesenie, ktoré okrem iného zdôraznilo úlohu humanitných vied ako poskytovateľa vízií a nových pohľadov v súlade so zameraním humanistického posolstva UNESCO. Ide o predchádzanie fragmentácie ľudstva a potrebu vybudovať skutočné základy pre rozvoj a mier, pričom zdôrazňuje neoceniteľný prínos humanitných vied k vytvoreniu nových ľudských hodnôt v čase rastúcej globalizácie, väčšej prepojenosti a rastúcej neistoty, tvárou v tvár novým hospodárskym, finančným a sociálnym problémom.

Na záver rokovania konferencie bol prijatý dokument pod názvom *Nová agenda humanitných vied pre 21. storočie* (*A New Humanities Agenda for the 21st Century*), ktorý je apelom na potrebu ďalšieho rozvíjania a prehĺbovania medzinárodnej spolupráce pri obrane mieru a spolupráce v oblasti humanitných vied. Ide však aj o tvorbu novej vednej politiky vrátane lepšieho financovania výskumu v oblasti humanitných vied.

prof. PhDr. Vasil GLUCHMAN, CSc.
FF PU

prejave konštatoval, že Liège sa stalo v dňoch 6. – 11. augusta 2017 „svetovým hlavným mestom humanitných vied“. Účastníci podujatia sa zhodli, že pre spoločnosť je veľmi dôležitá a potrebná schopnosť humanitných disciplín reflektovať globálne problémy spojené s environmentálnou, technologickou a kultúrnou dynamikou súčasnosti a rovnako napomáhať pri ich riešení.

Konferencie sa zúčastnilo 1 800 delegátov z piatich kontinentov, predovšetkým z oblasti humanitných, ale aj spoločenských a prírodných vied. Počas bohatého týždňového programu sa účastníci zaoberali rôznorodými témami, ako sú životné prostredie, migrácia, história, jazyky, kultúrna

International Council for Philosophy and Human Sciences – CIPSH) a bola výsledkom dlhodobého celosvetového procesu, ktorému predchádzali regionálne stretnutia v rozličných častiach sveta (Brazília, Čína, Kolumbia, Francúzsko, Jamajka, Mali, Libanon, Portugalsko a Kórea). Počas konferencie odznelo konštatovanie, že všetky krajiny a národy čelia výzvam globálnych kultúrnych, spoločenských a environmentálnych zmien. Ľudské dejiny sú dejinami prechodov, zmien a schopnosti stavať na rozmanitosti a konvergencii. Okrem tlakov okamžitých potrieb existuje predvídateľnosť vybavená strednou a dlhodobou víziou, umožňujúca ľudstvu mapovať svet, v ktorom žije.

NA FAKULTE MANAŽMENTU PREDNÁŠALI ŠPIČKOVÍ ZAHRANIČNÍ ODBORNÍCI

V rámci riešenia projektu „V4EaP Visegrad University Studies Grant No.61500079“ navštívili Fakultu manažmentu PU špičkoví zahraniční odborníci, ktorí našim študentom prezentovali výsledky svojej výskumnej práce s akcentom na environmentálny aspekt.

Koncom letného semestra akademického roka 2016/2017 sa na Fakulte manažmentu uskutočnili prednášky špičkových zahraničných odborníkov v rámci realizácie projektu „V4EaP Visegrad University Studies Grant No.61500079“, ktorého hlavným riešiteľom je Fakulta manažmentu PU pod vedením projektového manažéra Ing. Martina Rovňáka, PhD., vedúceho Katedry environmentálneho manažmentu.

V apríli 2017 to bola prednáška Dr. Grzegorza Wisza, riaditeľa Podkarpatského klastra obnoviteľnej energie v Rzeszówe, na tému „Efektivita využívania obnoviteľných zdrojov energie v krajinách V4“.

Začiatkom mája 2017 navštívila Fakultu manažmentu Mgr. Silvie Bélašková, PhD., ktorá v súčasnosti pracuje pre „Mezinárodní centrum klinického výzkumu Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně (FNU-SA-ICRC)“ v Českej Republike. Ide o vedecko-výskumné centrum novej generácie a zároveň verejné centrum špičkovej lekárskej starostlivosti, zamerané na hľadanie nových metód, technológií a liečiv pre efektívnu prevenciu, včasnú diagnostiku a individualizovanú liečbu kardiovaskulárnych a neurologických ochorení, ktoré patria k najrozšírenejším chorobám modernej spoločnosti. Mgr. Silvie Bélašková, PhD. našim študentom prezentovala praktické

príklady využitia štatistiky v praxi environmentálneho manažéra, na ktorých sa sama podieľala. Študentom umožnila pozrieť sa na štatistiku z environmentálneho aspektu. Prednášky boli určené prioritne študentom študijného odboru environmentálny manažment a študijného odboru manažment v rámci výučby predmetu „vybrané aspekty v environmentálnom manažmente v krajinách V4“. Cieľom tohto projektu je študentom poskytnúť vedomosti o environmentálnych aspektoch a vplyvoch v kontexte krajín V4. Ďalším dôvodom je nevyhnutnosť disponovania znalosťami

o princípoch racionálneho využívania prírodných zdrojov krajín V4 a legislatívnych limitov a noriem týchto štátov v oblasti životného prostredia. Následne získané vedomosti môžu študenti environmentálneho manažmentu využiť pri riadení environmentálnych procesov vrátane prevencie ekologických rizík a havárií. Za najväčšie pozitívum projektu je možné považovať jeho medzinárodný kontext, pretože všetky uvedené environmentálne aspekty budú analyzované v konfrontácii s jednotlivými krajinami V4.

Ing. Martin ROVNÁK, PhD.
FM PU

KONFERENCIA O PREŠOVSKOM RODÁKovi

Z priestoru východného Slovenska i samotného Prešova pochádza množstvo významných osobností, ktoré sa v priebehu 20. storočia výrazným spôsobom zapísali do dejín celej strednej Európy. Jednu z nich si pripomenuli aj organizátori a účastníci spomienkovej konferencie „Pál Maléter a súčasnosť“.

Pál Maléter, prešovský rodák, vojak a politik prežil krátky, no na prudké zvraty veľmi bohatý život. Pochádzal z váženej miestnej učiteľskej rodiny. Jeho otec sa počas prvej svetovej vojny stal dokonca riaditeľom prešovského evanjelického kolégia. On sám spočiatku študoval v Prahe medicínu, no neskôr pod tlakom politických zmien odišiel do Budapešti, kde nastúpil na vojenskú akadémiu. Po skončení druhej svetovej vojny naďalej pôsobil ako profesionálny vojak v maďarskej

armáde. Keď v roku 1956 vypuklo povstanie namierené proti sovietskym okupačným jednotkám, sa ako vysoký dôstojník a následne aj minister obrany zaradil medzi popredných predstaviteľov revolúcie. Za svoju odvahu zaplatil najvyššiu cenu, keď ho po dvoch rokoch väzenia nechal nový režim popraviť. Konferencia uskutočnená 27. septembra 2017 pri príležitosti stého výročia jeho narodenia, priblížila prostredníctvom viacerých referátov jeho

životné osudy, udalosti revolučného roku 1956, ale tiež otázku postavenia politických väzňov. Úvodné príhovory pred pamätnou tabuľou venovanou obetiam komunizmu predniesli Andrea Turčanová, primátorka mesta Prešova, a Attila Haraszti, generálny konzul Maďarska na Slovensku. Následne si na svoju návštevu Prešova i rodinu Maléterovcov zaspomínala Judit Gyenes, vdova po Pálovi Maléterovi. Konferencia potom pokračovala v dvorane evanjelického kolégia.

V rámci tejto odbornej časti ako prví vystúpili Slavomír Sabol, biskup východného dištriktu evanjelickej aug. vyznania cirkvi na Slovensku, a Gergely Pröhle, dozorca evanjelickej cirkvi v Maďarsku. Zdôraznili význam podobných podujatí, ale i vieru vo vzájomné porozumenie, osobitne v súčasnej zložitej dobe. Následne sa biskup Tamás Fabiny vo svojom referáte pokúsil priblížiť Pála Malétera ako študenta tunajšieho evanjelického gymnázia. V ďalšom, veľmi emotívne ladenom vystúpení si na, žiaľ, krátke obdobie spoločného života i udalosti roku 1956 zaspomínala pani Judit Gyenes, manželka Pála Malétera. Životným osudom rodiny Maléterovcov, ale i vývinu spoločenskej, politickej a národnostnej situácie v Prešove počas prvej polovice 20. storočia venoval pozornosť doc. Patrik Derfiňák (PU v Prešove). Spomedzi ďalších zaujímavých referátov možno spomenúť predovšetkým vystúpenie profesora Miklósa Horvátha (PPKE Budapešť). Ako vojenský historik a autor publikácie o Pálovi Maléterovi

prezentoval prítomným množstvo zaujímavých a málo známych informácií spojených najmä s revolučným rokom 1956. Referát doc. Ludovíta Petraška (PU v Prešove) zase priblížil prítomným osudy tých obyvateľov Prešova, ktorí sa stali obeťami represálií komunistického režimu. Konferenciu moderoval Zoltán Balassa (Košice), ktorý sám vo svojom príspevku predstavil informácie o tom, aký ohlas mala maďarská revolúcia v roku 1956 na Slovensku.

Mimoriadne vydarené odborné a súčasne spomienkové podujatie uzavreli svojimi slávnostnými príhovormi rektor PU profesor Peter Kónya a generálny konzul Maďarska Attila Haraszi. Zostáva iba veriť, že takéto medzinárodné podujatia, upozorňujúce na významné udalosti a osobnosti v stredoeurópskom priestore i našu často spoločnú minulosť, sa budú uskutočňovať aj v budúcnosti.

doc. PaedDr. Patrik DERFIŇÁK, PhD.
FF PU

Foto: Marcel MRAVEC
AVS CCKV PU v Prešove

SLÁVNOSTNÉ OTVORENIE AKADEMICKÉHO ROKA NA GTF PU

Dňa 18. septembra 2017 sa pri príležitosti slávnostného otvorenia akademického roka 2017/2018 na Gréckokatolíckej teologickej fakulte PU konala v prešovskej Katedrále sv. Jána Krstiteľa archijerejská svätá liturgia, ktorej predsedal prešovský arcibiskup a metropolita Mons. Dr. h. c. ThDr. Ján Babjak SJ, PhD. Svätú božskú liturgiu koncelebroval dekan GTF PU Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD., protosynkel Mons. doc. ThDr. Lubomír Petřík, PhD., rektor Gréckokatolíckeho kňazského seminára blahoslaveného biskupa Pavla Petra Gojdiča v Prešove ThDr. Miroslav Dancák, PhD., kňazi, ktorí pôsobia ako pedagógovia na fakulte, predstavení kňazského seminára, ako aj ďalší kňazi.

Slávnostnú atmosféru umocnila prítomnosť mnohých vzácných hostí na čele s rektorom Prešovskej univerzity v Prešove Dr. h. c. prof. PhDr. Petrom Kónyom, PhD., a poslancom Národnej rady SR Mgr. Jozefom Lukáčom.

Na slávnosti nechýbali ani študenti prvých ročníkov bakalárskych, magisterských i doktorandských študijných programov, ktorí sa aktom imatrikulácie stali pred zrakmi akademickej, cirkevnej, ako aj širšej verejnosti oficiálne študentmi GTF PU.

V homílii veľký kancelár fakulty vladyka Ján, zdôraznil, že GTF PU je miestom, kde sa nielen vzdeláva, ale aj vychováva, pretože naša spoločnosť potrebuje dobrých, charakterných ľudí, ktorí by vychádzali z tejto fakulty nielen obohatení vedomosťami, ale tiež formovaní po ľudskej a duchovnej stránke. „Na tejto fakulte kladiem veľký dôraz na to, aby pedagogickí zamestnanci svoju látku podávali s veľkou láskou, s veľkou kompetentnosťou, ale predovšetkým s veľkou vierou, aby tí, ktorí ich počúvajú, videli jednotu štúdia a viery.“ V rámci imatrikulačnej slávnosti dekan GTF PU Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD., v príhovore privítal nových študentov a okrem

iného uviedol aj citát blahoslaveného biskupa Gojdiča v liste mládeži v Bratislave, čím zdôraznil dôležitosť symbiózy medzi samotným vzdelaním a duchovno-morálnou rovinou v živote mladého človeka. „... ale samotná kultúra a náuka nestačí, lebo k náuke je potrebné i svedomie, k vede je nutná morálka, žiadúce je byť čestným, nutné je byť, jednoducho povedané, dobrým. K tomu Vám dopomôže religiozita so svojimi prostriedkami: kázňami, spolkami, čítaním, bohoslužbami, zvlášť svätou liturgiou a svedou, ktoré sú zvrchovanými prostriedkami výchovy mládeže...“ (Z listu biskupa Gojdiča mládeži v Bratislave v roku 1941). Rektor Prešovskej univerzity v Prešove Dr. h. c. prof. PhDr. Peter Kónya, PhD., vo svojom príhovore poďakoval celej GTF PU za namáhavú, ale kvalitne odvedenú prácu v minulom akademickom roku a tiež za snahu napredovať a skvalitňovať svoju činnosť v novom akademickom roku, v ktorom nás čakajú nové výzvy a úlohy.

Slávnosť pokračovala v priestoroch kňazského seminára, kde doc. ThDr. Michal Hospodár, PhD., zarecitoval báseň Učme sa milovať, ktorú napísal slovenský spisovateľ a učiteľ Ferdinand Vokál v roku 1946.

Tento výnimočný deň sa niesol v duchu hlavnej myšlienky a hesla GTF PU – vzdelanie a hodnoty. Je to prejav toho, že študentom sú na pôde fakulty vstevované dôležité vedomosti, ale aj hodnoty, ktoré sa prezentujú v dosiahnutom vzdelaní. A to sú tie atribúty, ktoré potrebuje zrelá osobnosť pre rozvoj našej spoločnosti.

Mgr. Mariana GORDANOVÁ
doktorandka GTF PU

SLÁVNOSTNÉ OTVORENIE AKADEMICKÉHO ROKA NA PBF PU

Dňa 26. septembra 2017 sa na pôde Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU uskutočnilo slávnostné otvorenie akademického roka 2017/2018. Slávnosť začala ráno o 7:45 v Chráme sv. Jána Bohoslovca v PKS PU na Plzenskej ulici č. 7, kde prítomní slávnostne privítali archijerejov pravoslávnej cirkvi; konkrétne Jeho blaženosť Rastislava, arcibiskupa prešovského, metropolitu Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku; Jeho vysokopreosviatenosť Michala, arcibiskupa pražského a českých krajín; Jeho blaženosť Kryštofa, emeritného metropolitu. Následne na to o 8:00 hod. začala svätá archijerejská liturgia a pro-sebný moleben, ktorý bol venovaný študentom a zamestnancom PBF PU so želaním Božej milosti, pomoci a mnohých úspechov.

Po svätej liturgii, o 11:00 hod. sa uskutočnilo slávnostné zhromaždenie akademickej obce v aule PBF PU. Na tomto zhromaždení sa zúčastnili vyššie spomenutí archijereji pravoslávnej cirkvi, taktiež vedenie fakulty v zastúpení váženého dekana prof. ThDr. Jána Šafina, PhD., a prodekanov PhDr. Andreja Nikulina, PhD., prodekan pre vzdelávanie, doc. ThDr. Štefana Pružinského, PhD., prodekan pre vedu a doktorandské štúdium a prodekan pre vzdelávanie doc. ThDr. Miroslava Župinu, PhD. Slávnosť poctili svojou prítomnosťou aj vážení hostia: prof. ThDr. Milan Gerka, CSc., rektor Pravoslávneho kňazského seminára PU v Prešove, taktiež prof. PhDr. Milan Portík, PhD., prorektor pre vedu, umenie, šport a akreditáciu, a prof. Ing. Ján Piteľ, PhD., prodekan pre rozvoj

a vonkajšie vzťahy z Fakulty výrobných technológií Technickej univerzity v Košiciach so sídlom v Prešove. Počas slávnostného zhromaždenia boli udelené z rúk Jeho vysokopreosviatenosti Michala, arcibiskupa pražského a českých krajín, čestné ocenenia za významný rozvoj Pravoslávnej bohosloveckej fakulty prof. ThDr. Jánovi Šafinovi, PhD, prof. ThDr. Milanovi Gerkovi, CSc., a prof. ThDr. Štefanovi Pružinskému, CSc. Celá slávnosť sa niesla v príjemnom duchu a vo veľmi peknej atmosfére. Všetci zúčastnení sa už teraz tešia na budúcoročnú slávnosť. Veľa akademických úspechov a Božej milosti praje Pravoslávna bohoslovecká fakulta PU.

Mgr. Natália BUŠOVÁ
PBF PU

Foto: ThDr. PhDr. Maroš ŠÍP, PhD.

VEDECKÝ SEMINÁR SPÁJA KRAJINY

Medzinárodný vedecký seminár Ukrajinský jazyk a kultúra v umeleckom a odbornom preklade v stredoeurópskom priestore spojil v poslednom septembrovom týždni lingvistov a literátov, teoretikov a praktikov zo sféry translatológie zo Slovenska, Poľska a Ukrajiny, ktorí sa zaoberajú výskumom v oblasti umeleckého a odborného prekladu.

Organizátormi tohto vedeckého podujatia bola Katedra ukrajinistiky FF PU a Občianske združenie Identita z Prešova. Garantmi podujatia boli doc. Mgr. Jarmila Kredátusová, PhD., a PhDr. Adriana Amir, PhD. Seminár bol usporiadaný v rámci projektu KEGA 019PU-4/2016 (Kultúrna a edukatívna agentúra SR – *Ukrajinský jazyk a kultúra – nové vysokoškolské učebnice pre ťažiskové predmety v študijnom programe magisterského štúdia v odbore prekladateľstvo a tlmočníctvo*).

Seminára sa zúčastnili zahraniční hostia: doc. Lesia Budnikova, CSc. a doc. Julia Jusyp-Jakymovyč, CSc., z Užhorodskej národnej univerzity, Dr. hab. Ludmyla Siryk a Dr. Anna Choma-Suwała z Inštitútu slovanskej filológie UMCS Márie Curie-Skłodovskej z Lublinu. Svoje prezentácie sprostredkovali aj zástupcovia Filozofickej fakulty PU prof. PhDr. Jana Kesselová, CSc., doc. Mgr. Jarmila Kredátusová, PhD., PhDr. Adriana Amir, PhD., Mgr. Veronika Dadajová a Mgr. Valéria Černak.

Z prezentácií výsledkov výskumu bolo zrejmé, že výskumní pracovníci citlivo prežívajú vývoj v oblasti prekladu z ukrajinského a do ukrajinského jazyka v stredoeurópskom priestore a podelili sa teda nielen o svoje poznatky, ale aj vlastné postoje k otázkam v tejto oblasti.

Napríklad prezentácia Ludmyly Siryk o europeizácii v preklade na základe analýzy úspechov ukrajinských vedcov-neoklasikov Mykolu Zerova a Maksyma Ryľského obsahovala aj myšlienky o tom, akí talentovaní a progresívni umelci v prvej polovici dvadsiateho storočia nemali dostatočný priestor pre realizáciu svojich ideí buď z dôvodu fyzickej likvidácie (ako v prípade Mykolu Zerova), alebo kritiky za ich tzv. „výstredné“ prístupy k literárnemu prekladu (odmietnutie purizmu v umeleckom preklade, riešenie otázky prekladu

poznámok či neprimeranosti folklorizácie cudzích reálií atď.). Prezentujúca uviedla zoznam zásad, ktorých sa prekladateľ musí držať, ak chce vypracovať vrcholné dielo.

Ďalšou hostkou z Poľska bola Anna Choma-Suwała, ktorá sa venovala prekladateľskej činnosti Jozefa Lobodowského na základe jeho prekladu poézie Oleha Olžyča. Vedkyňa ukázala úspech Lobodowského ako prekladateľa na konkrétnych príkladoch alebo, naopak, nesprávnu voľbu niektorých jazykových jednotiek, pochválila prácu Lobodowského a vyjadrila nádej, že sféra translatológie sa stane článkom, ktorý bude zjednocovať ľudí prostredníctvom umeleckej literatúry.

Lesia Budnikova prezentovala otázku odborného prekladu v ekonomickej oblasti. Lingvistka uviedla rad slovenských fráz a ich ukrajinské ekvivalenty z rôznych odborných zdrojov a prekladových slovníkov a upriamila pozornosť na to, ktoré varianty sú adekvátnejšie pre vybrané situácie a v ktorých prípadoch je potrebné vyhnúť sa chybám v rámci prekladu v tejto oblasti.

Julia Jusyp-Jakymovyč prednášala o umení prekladu rytmu a melódie poézie, vysvetlila, že kvalifikovaní tlmočníci musia cítiť rytmickú organizáciu poézie a správne ju sprostredkovať svojim čitateľom a taktiež predstavila preložené texty v európskych jazykoch v komparatívnom pláne.

Jana Kesselová opísala jav kalkovania v slovanských jazykoch v porovnaní aspektov, ukázala vnútornú systematizáciu tohto javu v jednotlivých jazykoch a predstavila aj vlastné zavedenie termínov, ktoré napomôžu tento málo opísaný jazykový jav napríklad v slovenčine lepšie predstaviť. Podrobný náhľad do histórie umeleckého a odborného prekladu do a z ukrajinčiny na Slovensku po roku 1945, smery vývoja prekladu, kto

a kedy prekladal, kvality prekladu, kde sa publikovali preklady, prehľad prekladov podľa desaťročí poskytla Jarmila Kredátusová. Menovala niektoré existujúce preklady slovenských a ukrajinských autorov a v závere vymenovala nedostatky v tejto oblasti na Slovensku.

Analýze prekladu Vladimíra Čerevku románu *Čierny havran* ukrajinského spisovateľa Vasyľa Šklára sa venovala Adriana Amir. Prednášajúca citovala rad príkladov výstižného aj menej vhodného či úplne nevhodného riešenia prekladu. Všetci prítomní mali možnosť vyjadriť svoj názor na príčiny vedomého alebo nevedomého neadekvátneho prekladu autora. Metódam prekladu subštandardnej lexiky ukrajinských poviedok o špecifickej sociálnej skupine sa venovala Veronika Dadajová. Doktorandka prezentovala svoje vlastné riešenia pri preklade tejto lexiky z ukrajinčiny do slovenčiny a formulovala aj niektoré všeobecnejšie zásady prekladu takejto lexiky.

Valéria Černak uviedla rad predložkových slovných spojení v slovensko-ukrajinskom kontexte z oblasti súdneho prekladu a hospodárstva, analyzovala nesprávne použitie niektorých predložiek pre vybrané kontexty v tejto oblasti prekladu. Účastníci spoznali názory kolegov v oblasti translatológie a podporili víziu pre ďalšiu spoluprácu.

Ďalším úspechom tohto vedeckého seminára bude vydanie zborníka, ktorý obsiahne články prezentujúcich a ďalších vedcov, ktorí sa seminára z rôznych dôvodov nezúčastnili osobne, ale tematikou umeleckého a odborného prekladu v jazykovom a literárnom kontexte ukrajinsko-slovenskom a ukrajinsko-českom sa zaoberajú vážne už dlhšiu dobu.

Mgr. Valéria ČERNAK
doktorandka FF PU

HUDBA PREŠOVA HRA V SEPTEMBRI PRÍM

Festival komunitnej hudby, jeho „nultý ročník“, bol unikátnym podujatím, ktoré sa v Prešove organizovalo v takejto podobe prvýkrát na Slovensku, prvýkrát bola v rámci podujatia prezentovaná hudba Prešova v sociálnych kontextoch. Predstavili sa profesionálne telesá, ale aj amatérske zoskupenia detí, seniorov, ľudí s ťažkým zdravotným postihnutím i z marginalizovaných skupín. Oba dni prilákalo celkovo takmer 300 divákov i účastníkov.

Asociácia vzdelávateľov v sociálnej práci na Slovensku so sídlom v Prešove (AVSP) zorganizovala v spolupráci s Inštitútom edukológie a sociálnej práce Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove (IEaSP FF PU) a mestom Prešov unikátne podujatie, ktorého cieľom bolo vytvoriť priestor na prezentáciu „hudby prešovskej komunity“. *„Hlavnou myšlienkou podujatia bola prezentácia amatérskych umelcov, umelkyň a amatérskych hudobných zoskupení s voľným vstupom pre verejnosť. Vystúpenia boli plánované v spolupráci s organizáciami bez nároku na honorár, keďže zámerom bolo prezentovať činnosť a potenciál prešovských umelcov a umelkyň a vytvoriť priestor pre kultúrne popoludnie s pridanou sociálnou hodnotou,*“ vysvetlila predsedníčka AVSP Beáta Balogová.

„Hudba v sebe nesie mnoho prívlastkov, no ak do nej človek dá srdce, chytí za srdce aj ostatných. Som preto rada, že v našom meste sa spojili srdcia prešovskej komunity a ponúkli výnimočný kultúrny program a, v prípade potreby, aj ruku sociálnej pomoci,“ uviedla na slávnostnom otvorení v prvý deň festivalu k podujatiu prešovská primátorka Andrea Turčanová, ktorá nad dvojdnovou akciou prevzala svoju záštitu. *„Verím, že sa z tohto výnimočného podujatia stane nová prešovská tradícia,*“ dodala primátorka. Keďže podujatie malo aj sociálny kontext, počas festivalu boli v druhý deň prezentované aj sociálne služby poskytovateľov v Prešove. Obohate-

ním kultúrnych komunitných vystúpení bol teda Jesenný sociálny trh, na ktorom sa verejnosti prezentovali činnosť a práca mimovládnych organizácií, rôznych občianskych združení či neziskových organizácií pôsobiacich v oblasti sociálnej práce. Jesenný sociálny trh navyše vytvoril priestor prezentovať sociálne služby v Prešove, vytvoril priestor na sieťovanie a verejnosti priblížil možnosti ich využitia v rôznych životných a sociálnych situáciách obyvateľov mesta.

V dvojdnovom programe vystúpilo dvadsať umelcov a umeleckých telies, na trhu sa prezentoval tucet inštitúcií, zariadení a organizácií. Svojou účasťou festival podporila primátorka Andrea Turčanová, poslanci a poslankyne Mestského zastupiteľstva v Prešove, prorektorka PU Martina Kášová, vedúce oddelení sociálneho odboru MsÚ v Prešove Terézia Bilasová a Jana Zakarovská a ďalší hostia, ktorí svojimi príhovorami povzbudili všetkých účastníkov,

účastníčky aj organizátorov a zároveň odovzdali pozitívnu spätnú väzbu i podporu do ďalších aktivít. Súčasťou trhu bol aj detský kútik, uskutočnili sa aj pracovné a vedecké workshopy, ktoré boli navyše „otvorené“ aj pre verejnosť a priblížili metódy sociálnej práce, ako napr. muzikoterapia, biblioterapia a tréning sociálnych zručností.

Podujatie sa uskutočnilo v dňoch 21. – 22. septembra, prvý deň sa program v dôsledku nepriaznivého počasia uskutočnil v priestoroch Univerzitnej knižnice PU a druhý deň v priestoroch Kina Scala. Pôvodné priestory pre festival boli plánované v EkoParku Holá Hora na Botanickej ulici v Prešove. Vedeckou garantkou podujatia bola prof. PhDr. Beáta Balogová, PhD., záštitu nad podujatím prevzala primátorka Prešova Ing. Andrea Turčanová. Festival bol organizovaný vďaka finančnej podpore mesta Prešov. Partnermi podujatia boli Katedra hudby Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, ABC - Centrum voľného času Prešov. Podujatie sa uskutočnilo pre odbornú i laickú verejnosť, vstup na podujatie bol zdarma.

PhDr. Veronika KMETÓNY GAZDOVÁ, PhD.
FF PU

ŠKOLA BUDÚCNOSTI – ŠTUDENTSKÁ KONFERENCIA V OPOLE

Dlhoročná medzinárodná spolupráca študentov z Pedagogickej fakulty PU a poľských študentov PWSZ z Raciborze a University Opole (členov vedeckých krúžkov) je o podporovaní sa tiež pravidelnými vzájomnými stretnutiami. Po konferencii v Prešove minulý rok sme cestovali tentokrát do Opoľe. Mesto je sídlom Opolského vojvodstva a patrí medzi najstaršie mestá v Poľsku. Pozvanie na študentskú konferenciu s veľmi zaujímavou témou *Škola budúcnosti* vyšlo na termín 26. – 28. apríla 2017. Vedecký krúžok študentov za Pedagogickú fakultu PU v Prešove zastupovali Bc. Miroslava Porubská, Paulína Gemzová, Dominika Štrauchová a Sabína Vodová pod vedením doc. RNDr. Renáty Bernátovej, PhD., a Mgr. Hedvigi Hafičovej, PhD.

Trojdnňová študentská konferencia ponúkla pestrý program. Prezentovanie teoretických príspevkov a aktívna diskusia k téme sa niesli prvým dňom spoločného stretnutia. Vystúpenia študentov priniesli rôzne zamyslenia sa nad názormi odborníkov na to, aká by mala, mohla byť škola budúcnosti. Predpokladaná jazyková bariéra už za tie roky nie je bariérou a pokiaľ sa aj nájdú slová, ktoré sa chápu ťažšie, prostredníctvom rôznych techník dorozumievania vždy dôjde k pochopeniu. Štvrtok sa niesol v získavaní praktických zručností, ktoré by mohli byť bežnou súčasťou edukačného procesu. Prostredníctvom workshopov sme sa spoločne venovali technikám práce s hlinou v doobedňajších hodinách a poobede veľmi zaujímavým aktivitám spojeným s hudbou. Druhý

deň bol obohatený spoločným študentským večerom a prechádzkou po univerzitnom meste a jeho historickom centre. Cieľom posledného dňa bolo pripraviť výskumný zámer pre nasledujúce obdobie (do najbližšieho stretnutia) k téme konferencie pre žiakov prvého stupňa základných škôl. Výsledky budú prezentované budúci rok zasa v Poľsku, konkrétne v Raciborzi.

Stretnutie opäť prinieslo nové informácie, vedomosti, zručnosti, skúsenosti, podnety, nových ľudí, čo je nenahraditeľným bonusom k zvládnutiu odbornej prípravy na takéto podujatie.

Mgr. Hedviga HAFIČOVÁ, PhD.
PF PU
Foto: R. BERNÁTOVÁ, H. HAFIČOVÁ

AKTÍVNA SOCIÁLNA PRÁCA

Študenti odboru Sociálna práca na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte PU v Prešove aktívne percipujú globálne kontexty v rôznych sociálnych zariadeniach v Prešove. Dychtivo sondujú, analyzujú a komparujú náročnú prácu zamestnancov, participujú na úlohách, komunikujú priamo s klientmi a dotvárajú si tak koherentnejší výsledok pri finálnom rozhodovaní sa pre výkon svojho budúceho povolania v tejto oblasti. Katedra kresťanskej antropológie a sociálnej práce si dala za cieľ úspešne predstaviť praktickú sociálnu prácu v rôznych zariadeniach poskytujúcich

sociálne služby v Prešove a v jeho blízkosti. Prioritou ostáva kontakt s klientom, poznávanie subjektívnych, ako aj objektívnych príčin sociálnej intervencie. Poslucháči univerzity formou rôznych terapií dopomáhajú zamestnancom jednotlivých zariadení dosiahnuť čo najefektívnejší výsledok. Bolo tomu tak aj v Centre sociálnych služieb Vita vitalis na Volgogradskej ulici č. 5 v Prešove, v Detskom domove na Požiarnickej č. 3 v Prešove a v Sociálnom centre Charita Pod Táborom 33/A v Prešove. V každom zo zariadení kompetentní pracovníci poskytnú relevantné informácie

a cenné rady pri práci s ich klientmi. Predstavili svoje priority, očakávania, ako aj ukončené projekty. Táto fáza dialógu prispela k väčšej konfrontačnej analýze a zisteniam, ktoré určite pomôžu všetkým zúčastneným študentom. Táto skúsenosť je východiskovou platformou pre intenzívnejšiu spoluprácu predmetných zariadení v bilaterálnom kontexte s Pravoslávnu bohosloveckou fakultou Prešovskej univerzity.

PhDr. ThDr. Maroš ŠÍP, PhD.
PBF PU

STRETNUTIE MLADÝCH JAZYKOVEDCOV

Po deviatich rokoch sa nádejní lingvisti opäť stretli na Kolokviu mladých jazykovedcov na pôde Filozofickej fakulty PU v Prešove.

Slovenská jazykovedná spoločnosť pri Jazykovednom ústave Ľudovíta Štúra SAV s Inštitútom slovakistiky a mediálnych štúdií našej univerzity usporiadali v dňoch 6. – 8. septembra už tradičné stretnutie študentov, doktorandov a odborných asistentov, ktorých spája láska k jazykovede. Je dobrým zvykom, že organizovanie kolokvia medzi sebou rotujú jednotlivé jazykovedné pracoviská slovenských univerzít a výskumných ústavov. Putovné podujatie sa na pôdu našej univerzity vrátilo po roku 2008,

tentoraz s poradovým číslom XXVI., a jej organizáciu si zobrala na starosť skupinka doktorandiek a študentiek pod vedením Mgr. Lucie Ološtiakovej, PhD. Počas troch dní predstavili účastníci zo Slovenska a Českej republiky svoje aktuálne výskumy, nové smery v skúmaní lingvistiky aj dlhodobé projekty, na ktorých pracujú väčšie skupiny vedeckých pracovníkov. Zaujímavosťou bola aj účasť PhDr. Moniky Jánošovej zo SOŠ Policajného zboru v Košiciach, ktorá predstavila problémy a výzvy prekladu cudzojazyčných kriminalistických pojmov a fráz do slovenčiny, čím demonštrovala potrebu odborného prístupu k prekladu a preberaniu kriminalistických textov z nemeckého a anglického jazyka do slovenčiny. Ako sa ukázalo, krimina-

listická oblasť vďaka novým technikám a postupom je bohatým zdrojom neologizmov, pričom túto oblasť pokrýval príspevok Mgr. Lucie Ološtiakovej, PhD., ktorá prezentovala priebežné výsledky zostavovania Slovníka slovenských neologizmov. Priateľskú atmosféru navodzoval úprimný záujem o dianie na iných výskumných pracoviskách, čo podčiarkli aj neformálne večerné debaty a stretnutia účastníkov. Stretnutie poskytlo prehľad výskumného smerovania jednotlivých slovakistických a lingvistických pracovísk na Slovensku aj v Česku. Taktiež pomohlo rozšíriť obzory a upozorniť na výskumy, ktoré v budúcnosti môžu priniesť nové a zaujímavé výsledky.

Mgr. Peter SASÁK
Interný doktorand FF PU

DUCHOVNÁ OBNOVA

11. septembra 2017 bol Exercičný dom sv. Ignáca v Prešove miestom duchovnej obnovy, určenej pedagógom, zamestnancom a doktorandom Gréckokatolíckej teologickej fakulty našej univerzity. Program duchovnej obnovy začal modlitbou Tretieho času, ktorú viedol o. Peter Tirpák. Po tejto modlitbe nasledovala svätá liturgia, pričom prítomným sa v homílii predstavil P. Viliam Karľa SJ, predstavený komunity a správca kaplnky svätého Ignáca. Pripomenul dôležitosť darov, ktoré sme získali a ktoré máme vo svojom živote rozvíjať. Po svätej liturgii nasledovala

krátka prednáška, ktorú viedol tiež P. Viliam Karľa SJ a ktorej cieľom bolo všetkým zúčastneným priblížiť pojem svätosti a jej dosiahnutie už počas tohto pozemského putovania. Záverečným bodom duchovnej obnovy bola modlitba Akatistu k životodarnému Svätému Duchu, ktorú viedol o. Martin Tkáč. Veríme, že aj táto duchovná obnova môže byť jedným z prostriedkov, ako sa čo najlepšie pripraviť na začiatok nového akademického roka.

Mgr. Jana LUKÁČOVÁ
doktorandka GTF PU

ÚSPEŠNÝ ROK PRE ERASMUS STÁŽE

Inštitút edukológie a sociálnej práce Filozofickej fakulty PU vyslal tento rok rekordný počet absolventiek na stáże cez Erasmus do organizácií v Českej republike. Jednou z nich je aj najväčšia ľudsko-právna mimovládna organizácia na svete Amnesty International.

Inštitútu edukológie a sociálnej práce sa dlhoročne darí takmer každý rok vyslať niekoľko študentiek a/alebo študentov do zahraničia v rámci programov študentských mobilit. V súčasnosti ide najmä o mobility do Českej republiky v rámci programu Erasmus+, v minulosti to boli mobility aj do Poľska, Nemecka, Veľkej Británie, Nórska či Fínska v rámci programov Erasmus, Erasmus IP, Leonardo či programu fondu NIL. Počas letných prázdnin v roku 2016 sa tri študentky ukončeného prvého ročníka na magisterskom stupni v odbore sociálna práca prvýkrát zúčastnili aj mobility programu Erasmus stáž v dvoch organizáciách v Brne v Českej republike. Pozitívne spätné väzby od stážistiek po ukončení mobility motivovali ďalšie študentky a študenta z rovnakého

ročníka k tomu, aby sa aj oni zúčastnili programu. To vyústilo tento rok k vyslaniu až piatich absolventiek a jedného absolventa magisterského stupňa v odbore sociálna práca na absolventskú stáž Erasmus do troch organizácií v Českej republike, pričom tri študentky z minuloročnej stáže sa rozhodli do programu prihlásiť znova. Okrem rekordnej účasti vníma inštitút ako úspech aj prijatie všetkých prihlásených adeptiek a adeptov na stáž vybranými organizáciami, z ktorých jedna má na medzinárodnej úrovni prestížne meno. Absolventky a absolvent nastúpili zhruba na polročnú stáž do *Nízkoprahového klubu Pavlač* a *Zariadenia pre seniorov Koniklecová*, nachádzajúce sa v Brne, ale aj do spomínanej ľudsko-právnej mimovládnej organizácie *Amnesty International* so sídlom v Prahe.

V nej stážistky a stážista momentálne zastávajú pozície na oddelení ľudsko-právneho vzdelávania a na oddelení kampaní a aktivizmu, kde naposledy pracovali na vzdelávacom projekte „Živé knižnice“, zameranom na prevenciu diskriminácie, rasizmu, xenofóbie a extrémizmu. V rámci nízkoprahového klubu zase stážista praxuje v oblasti streetworku a klubovej práce s deťmi a s mládežou zo sociálne znevýhodneného prostredia. Stážistky získavajú skúsenosti v zariadení pre seniorov v oblasti vedenia rôznych aktivizačných a terapeutických aktivít pre seniorov.

Mgr. Alena RUSNÁKOVÁ, PhD.
FF PU

Foto: Mgr. Dana NALÉVANKOVÁ
Mgr. Patrícia KOLLARČÍKOVÁ

POHYB V ČÍSLACH

Na podujatí Noc výskumníkov sa prezentovala Fakulta športu PU, ktorá ponúkla verejnosti možnosť zistiť a porovnať aktuálnu úroveň pohybových schopností.

Obchodné centrum Átrium OPTIMA v Košiciach bolo dejiskom výnimočného podujatia – Noc výskumníkov. Podujatie sa konalo v piatok 29. septembra od skorých ranných hodín. Učitelia a študenti fakulty ponúkli širokej verejnosti možnosť zistiť aktuálnu úroveň ich pohybových schopností, ako napríklad rýchlosť, silu či rovnováhu. Okoloidúci, nakupujúci aj mamičky s deťmi mohli otestovať frekvenčnú rýchlosť horných končatín prostredníctvom tanierového tappingu, vďaka ktorému zistili svoj aktuálny výkon a mohli ho porovnať s vopred stanovenými tabuľkovými normami vytvorenými pre bežnú populáciu. V druhom teste mohli otestovať výbušnosť dolných končatín prostredníctvom diagnostického zariadenia

OPTOGAIT, ktoré poukázalo na rozdiel vo výskoku s dopomocou a bez dopomoci paží. Výsledky tohto testu sme zhodnotili a porovnali s normami pre bežnú populáciu. Treťou a zároveň posledným testom bol DRIVING Test, ktorého cieľom bolo diagnostikovať úroveň rovnováhových schopností jedinca. Na základe dosiahnutých výsledkov mal testovaný možnosť zistiť svoju aktuálnu úroveň rovnováhových schopností a porovnať ju s vopred stanovenými normami. Vo väčšej miere boli testované deti, druhou najčastejšie testovanou vekovou kategóriou bola mládež a na poslednom mieste to bola dospelá populácia, ktorá vo väčšine prípadov zaujala miesto dozoru. Počas celého dňa sa učiteľom a stu-

dentom Fakulty športu naskytli rôzne situácie, ktoré boli zábavné a obohacujúce. Vytvorenie podmienok na zistenie a zhodnotenie svojich aktuálnych výkonov prinieslo množstvo otázok, ktoré boli odborne zodpovedané naším personálnym obsadením, ktoré im zároveň ponúklo aj širokú škálu odporúčaní do športovej praxe. Účasťou na tomto podujatí FŠ vytvorila podmienky a ponúkla možnosť širokej verejnosti zistiť aktuálnu úroveň pohybových schopností, ktoré v bežných podmienkach nie je časovo, priestorovo, personálne ani finančne jednoduché zrealizovať.

Mgr. Daniela LEÜTTEROVÁ
Mgr. Monika VAŠKOVÁ
Študentky FŠ PU

Foto: Mária ĎURAŠOVÁ

DIAGNOSTICS IN SPORTS

V dňoch 21. a 22. septembra na Fakulte športu PU v Prešove v rámci medzinárodnej konferencie Diagnostika v športe 2017 diskutovalo viac ako sedemdesiat účastníkov o možnostiach diagnostiky športujúcej a nešportujúcej populácie. Držať krok s najlepšimi je cesta ako nebyť len priemerným trénerom, ale patriť k špičke, možno aj svetovej. Neustále sa vzdelávať v oblasti inovácií, vývoja nových technológií, metód a postupov je tá správna cesta. Nielen o novinky z vrcholového športu sa prišli s nami podeliť kolegovia z významných domácich a zahraničných pracovísk.

Tri oblasti výskumu

Rokovania a diskusie prebiehali v troch sekciách – oblasť výkonnostného a vrcholového športu, oblasť telesnej a športovej výchovy a oblasť nešportujúcej populácie. Všetky však majú spoločného menovateľa – nedostatok. Nedostatok vrcholových športovcov, nedostatok detí v kluboch a v neposlednom rade nedostatok motivácie a chuti športovať. Nielen o aktuálnom nepriaznivom

stave sa zmienili viacerí prednášajúci, ale aj o príčinách tohto stavu. Veď ak tie správne „rozlúskneme“, môžeme ďalej korigovať nežiaduce trendy.

Motivovať a motivovať

Zaujímavá a podnetná bola prednáška o potrebe pohybu pre deti, doplnená o množstvo príkladov z praxe, ktoré to potvrdzujú, ako aj o tie, ktoré môžu byť akýmsi návodom zmeniť veci. Zatiaľ však musíme od seba a od svojich rodín, nemožno sa spoliehať len na výchovu v školách, to bolo akýmsi posolstvom, na ktorom sa zhodli snád všetci prítomní.

Na záver prvého dňa sme si vypočuli množstvo informácií o tom, ako nám moderné technológie, ktoré sú považované za príčinu poklesu realizácie pohybovej aktivity, paradoxne môžu v boji proti „pohodlnosti“ pomôcť. Druhý deň bol venovaný prezentácii posterov, ktorá bola doplnená o ukážky nového, efektívnejšieho postupu v silovom tréningu – tzv. KAATSU tréning. Jeho účinky si mohli vyskúšať priamo v priestoroch realizácie konferencie jej účastníci. Na záver konferencie vyjadril v mene

celého organizačného výboru doc. PaedDr. Pavel Ružbarský, PhD., predseda vedeckého výboru, spokojnosť s priebehom konferencie, poďakoval prednášajúcim za veľmi rôznorodé a podnetné prednášky a vyjadril nádej, že sa v roku 2019 opäť podarí takúto, tematicky úzko profilovanú konferenciu zorganizovať.

Mgr. Lenka TLUČÁKOVÁ, PhD.
FŠ PU

Foto: Vladimír PISKURA
Marcel KUŠNÍR
AVS GCKV PU

„PBF DAY“ AKO NEFORMÁLNE ZÁBAVNO-ŠPORTOVÉ PODUJATIE

Dňa 9. júna 2017 sa uskutočnil v poradí už štvrtý ročník „PBF Day“, ktorý svojím príhovorom oficiálne otvoril prof. Ján Šafin, dekan Pravoslávnej bohosloveckej fakulty. Tento deň sa niesol v znamení zábavných športových, kulinárskych a kultúrnych aktivít, zorganizovaných zamestnancami, pedagogickými pracovníkmi a študentmi PBF PU v Prešove.

Organizačný tím pre zúčastnených pripravil zaujímavé aktivity rozmiestnené na jednotlivých stanovištiach v areály parku a budovy PBF. Študenti a učitelia si mali možnosť zmerať svoje sily a schopnosti v športových miniturnajoch vo futbale, volejbale, stolnom tenise, bedmintone a v preťahovaní sa lanom. Mgr. Lucia Drotárová, PhD., pripravila pod záštitou Sociálno-psychologického laboratória PBF zábavné logicko-strategické hry, ktoré prilákali malých i veľkých nadšencov a boli príjemným oddychovým sprestrením dňa. O dobrú hudbu sa postaral doc. Ján Husár, ktorý v spolupráci s ThDr. Pavlom Kochanom, PhD., roztancovali našich študentov v rytme zumbby. Naši externí študenti sa na čele s „grilmajstrom“ postarali o grilované dobroty, medzi ktorými nechýbali, napr. grilovaný pstruh, kuracie a bravčové steaky či iné lahôdky, a kuchyňa Pravoslávneho kňazského seminára osladila naše chuťové poháriky vynikajúcimi koláčmi, za čo im patrí naše „ďakujeme“. Po ukončení športových miniturnajov a spoločnej grilovačky bol študentmi PBF pripravený ešte vedomostný kvíz, ktorý mal potrápiť mozgové závitky študentov aj profeso-

rov. Samotné výsledky však ukázali ich veľký prehľad a tak obhájili svoje čestné miesto vo vedomostnej spoločnosti. V závere tohto špeciálneho dňa plného športu, zábavy, pohody a príjemných rozhovorov čakalo na našich profesorov a študentov vyhodnotenie výsledkov umiestnenia tímov v jednotlivých turnajoch a odovzdávanie cien, ktoré zasponzorovalo vedenie PBF a externí študenti. Svoju schopnosť rýchleho premiestňovania sa a pozorné oko počas celého dňa preukázala študentka Denisa Čajková, čoho výsledkom je skutočne jedinečná profi fotodokumentácia. Len ťažko sa dá slovami vystihnúť a opísať tento výnimočný deň a priateľská atmosféra, ktorá panovala medzi zúčastnenými. Výborná spolupráca medzi iniciatívnymi študentmi denného či externého štúdia a zamestnancami, ktorí sa spojili a spoločne zorganizovali toto podujatie, cieľom ktorého bolo predovšetkým utužiť neformálne (nielen akademické) vzťahy, bude pre nás všetkých, dúfame, naďalej inšpiráciou pri organizácii podobných podujatí. Veľké „ĎAKUJEME“ patrí vedeniu PBF PU a celému pedagogickému zboru, ktorý študentov pri organizácii aktívne nielen podporil, ale aj poctil svojou prítomnosťou, ďalej organizačnému tímu, ktorý jednotlivé detaily podujatia pripravil a časovo zladil, no a v neposlednom rade všetkým priaznivcom našej alma mater, ktorí prišli. Už teraz sa tešíme na budúci ročník „PBF Day“!

Mgr. Veronika KOMÁROVÁ
PBF PU

ZA ZBEROM DÁT DO BRUSELU

Prvý októbrový týždeň sa pre štyroch členov Inštitútu politológie Filozofickej fakulty PU niesol v znamení pracovných stretnutí a rozhovorov s vybranými predstaviteľmi inštitúcií Európskej únie. Pracovná cesta v Bruseli sa uskutočnila v rámci výskumného projektu Agentúry na podporu výskumu a vývoja (APVV).

Inštitút politológie FF PU realizuje za podpory grantovej agentúry APVV v období rokov 2016 – 2019 výskumný projekt s názvom „Asociačná dohoda EÚ s Ukrajinou a cezhraničná spolupráca medzi Slovenskom a Ukrajinou: dôsledky a príležitosti“. Zámerom projektu je identifikovať vplyv Asociačnej dohody medzi EÚ a Ukrajinou na slovensko-ukrajinskú cezhraničnú spoluprácu a umožniť tak regionálnym a miestnym aktérom, aby využili príležitosti, ktoré priniesla Asociačná dohoda a bezvízový režim medzi EÚ a Ukrajinou na rozvoj cezhraničnej spolupráce. Okrem analýzy obsahu príslušných úradných dokumentov, primárnych zdrojov a vedeckej literatúry v danej oblasti, skúmania politického diskurzu a štatistických údajov výskum zahŕňa aj zhromažďovanie empirických údajov. Ich zber prostredníctvom pološtrukturovaných rozhovorov a následné spracovanie sa realizuje s cieľom získať informácie o percepciách, preferenciách a stratégiách kľúčových aktérov cezhraničnej spolupráce na troch vertikálnych úrovniach výskumu: 1. nadnárodnej, 2. národnej, 3. regionálnej a lokálnej úrovni.

Vychádzajúc zo zámerov výskumu sa v čase od 02. – 06. októbra 2017 uskutočnila prvá etapa zberu empirických dát s predstaviteľmi inštitúcií EÚ, ktorých agenda je špecificky zameraná na vzťahy s Ukrajinou, respektíve na implementáciu Asociačnej dohody medzi EÚ a Ukrajinou.

Po bezproblémovom lete a ubytovaní sme sa v pondelok ráno vybrali na prvé stretnutia z desiatich dohodnutých. Absolvovanie prísnych bezpečnostných kontrol v každej budove tej-ktorej európskej inštitúcie pridávalo no vážnosti každému jednému stretnutiu. Prvý rozhovor dopadol nad naše očakávania, ba čo viac, jednotlivé odpovede šli nad rámec nami kladených otázok. Prijemným a obohacujúcim stretnutím bol aj rozhovor

s členmi Podpornej skupiny pre Ukrajinu (*Support group for Ukraine*), ktorá je jedinou svojho druhu, nakoľko v súčasnosti len v prípade Ukrajiny ako jedinej nečlenskej krajiny EÚ pracuje ad hoc podporná skupina. V rámci nej sme sa stretli aj s rodeným Prešovčanom Vladimírom Griegerom, pracujúcim už vyše dve desaťky rokov v inštitúciách Európskej únie, ktorý nás už z diaľky vítal slovami „servus koňare“. Stretnutie, nesúce sa vo veľmi príjemnom duchu, vyvrcholilo pozvaním na obed, kde sme v priateľskom rozhovore o Ukrajine pokračovali. V rámci naplánovaných stretnutí sme realizovali rozhovory aj s predstaviteľmi z Generálneho riaditeľstva Európskej komisie pre rozširovanie a Európsku politiku susedstva, Generálneho riaditeľstva pre obchod, ktorí majú v agende politiku Východného partnerstva, politické a obchodné vzťahy s Ukrajinou. Nemenej dôležití boli aj predstavitelia z Európskej komisie pre Energetickú úniu, zástupcovia z Pracovnej skupiny pre východnú Európu a Strednú Áziu, ako aj predstavitelia majúci v agende implementáciu podmienok v rámci Dôkladnej a komplexnej dohody o voľ-

nom obchode. Rozmanitosť európskych inštitúcií nám dáva priestor na komparáciu jednotlivých skúseností a názor na skúmanú problematiku. Po uskutočnení stretnutí nám v priebehu týždňa ostal čas aj na spoznávanie mesta a miestnej kultúry. Srdce Európskej únie sa môže pýšiť naozaj krásnym námestím, ktorého hlavným dominantným prvkom je gotická radnica z 15. storočia s 96 m vysokou vežou. Samozrejme, počas návštevy historického centra Bruselu sme nevynechali ani ochutnávku pre Belgicko typických hranoliek, rozmanitých druhov čokolády, wafli či svetoznámeho belgického piva. Čo dodať na záver, Brusel je nádherným mestom, ktoré svojich návštevníkov privíta príjemnou atmosférou, krásnou architektúrou a ako správne centrum európskej byrokracie hádam aj najvyššou koncentráciou ľudí v oblekoch na meter štvorcový.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
Mgr. Lukáš JANUV
FF PU

ŠTUDENTI TURIZMU SPOZNÁVAJÚ SLOVENSKO – ČASŤ PRVÁ

Študenti 3. ročníka študijného programu turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo a 2. ročníka študijného programu manažment Fakulty manažmentu PU v Prešove absolvovali v dňoch 18. – 22. septembra geografickú exkurziu vybraných destinácií Slovenska, ako voliteľný predmet z odporúčaného študijného programu.

Spoznávaním Spiša a jeho UNESCO lokalít sme srdcom Slovenska prešli do Banskej Štiavnice, odkiaľ sme po prvom nocľahu smerovali na západ cez Bojnice a Trenčianske Teplice do Senice. Tam sme sa ubytovali na dve noci, pretože naša trasa pokračovala na Záhorie.

Na našu päťdňovú exkurziu sme vyrazili v pondelok skoro ráno z Prešova smerom na Spiš. Našou prvou zastávkou bola Levoča – mesto, ktoré je súčasťou pamiatkového súboru zapísaného v Zozname svetového prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO a zároveň mestskou pamiatkovou rezerváciou, predstavujúcou ucelený súbor významných kultúrno-historických pamiatok. Tie sú ohraničené zachovanými mestskými hradbami, tvoriacimi rozľahlé obdĺžnikové

námestie. Jednou z dominant námestia, ktorej interiér sme mali možnosť vidieť, bola rímsko-katolícka Konkatedrála sv. Jakuba zo 14. storočia, ktorá svojou štíhlou vežou predstavuje jeden z najvýraznejších prvkov vytvárajúcich siluetu mesta. Mimoriadne cenným je interiér kostola s neskorogotickým dreveným oltárom sv. Jakuba s výškou 18,6 m – najvyšším svojho druhu na svete. Zhotovený bol v dielni Majstra Pavla z Levoče v rokoch 1507 až 1517. Susediacou budovou je bývalá levočská radnica s arkádami, postavená po požiari v roku 1550, a vedľa nej klieťka hanby zo 16. storočia, využívajúca sa na verejné pranie. Spišská Sobota bola našou druhou zastávkou. Tá nás očarila svojím neporušeným stredovekým rázom, kvôli ktorému bola v roku 1950 vyhlásená za mest-

skú pamiatkovú rezerváciu. Najstaršia písomná zmienka pochádza z 13. storočia, kedy bola osídľovaná nemeckým obyvateľstvom. Svoj najväčší hospodársky rozmach zaznamenala v 18. storočí, kedy napr. v roku 1973 bolo zaznamenaných 126 remeselníckych majstrov. Historicky známou udalosťou bolo začlenenie Spišskej Soboty medzi 13 zálohovaných miest Poľska v rokoch 1412 – 1772. Zo známych osobností, ktoré mali väzbu na Spišskú Sobotu, môžeme spomenúť aj slávneho cestovateľa a kráľa Madagaskaru Mórica Beňovského (1746 – 1786), ktorého manželka Zuzana Hönschová sa narodila a žila v Spišskej Sobote. Spišská Sobota v súčasnosti plní predovšetkým úlohu historicko-turistického centra, ktorého najvýraznejšou pamiatkou je Kostol sv. Juraja, postavený v polovici 13. storočia s gotickým oltárom z dielne majstra Pavla z Levoče. Prevažná väčšina meštianskych domov pochádza zo 16. a 17. storočia. Mnohé z nich poskytujú reštauračné a hotelové služby, v niektorých sú umiestnené kultúrne a štátne inštitúcie, napr. archív, pamiatkový úrad a pod. Korytnica, súčasť Liptovskej Osady, bola ešte donedávna známa ako liečebné kúpele. Pramene sa tu využívali už v 16. storočí a okrem miestneho obyvateľstva sa tu rekreačovala a liečila aj nižšia šľachta či likavskí úradníci a v polovici 19. storočia sa minerálna voda okrem využívania na kúpeľné účely začala plniť do fľaš a predávať po celom západnom Slovensku, vo Viedni i Pešti a začiatkom

20. storočia sa začala exportovať do USA. Zabrzdilo sa to až začiatkom vojny a následnými povojnovými dopadmi na spoločnosť ako takú. Kvalitu korytnickej vody oficiálne ocenili v roku 1873 na svetovej výstave vo Viedni (dve zlaté a jedna strieborná medaila), ďalšie medaily získala v talianskom Trieste, v Budapešti a v roku 1904 bola ako jediná európska minerálna voda na svetovej výstave Saint Louis v USA. V kúpeľoch sa v priebehu niekoľkých desaťročí vystriedali viacerí majitelia. V roku 1939 sa stali vlastníctvom štátu, ktorý ich prenajal Ústrednej sociálnej poisťovni v Bratislave, v roku 1995 boli sprivatizované a v súčasnosti kúpeľné domy vlastní súkromná osoba, ktorá ich neprevádzkuje a značne chátrajú. Cestou do Hronseku sme sa na krátky čas zastavili v Banskej Bystrici, kde sme si vychutnali popoludňajšiu kávu v historickom centre. Prehliadka dreveného kostolíka v Hronseku, ktorý je zapísaný v zozname kultúrno-historických pamiatok UNESCO, bola posledným bodom pondelkového programu exkurzie. Podľa historických záznamov bolo na Slovensku viac ako 300 drevených kostolov. V súčasnosti sa zachovalo do 50 týchto sakrálnych stavieb, pochádzajúcich zo 16. – 18. storočia. Evanjelických artikulárnych kostolov existuje už len päť. Po exkurzii toho v Hronseku sme našu pondelkovú trasu zavŕšili ubytovaním sa v centre Banskej Štiavnici.

Utorkový program sme začali dvojhodinovou prehliadkou štôlne Bartolomej Slovenského banského múzea v prírode, najstaršej a tematicky najrozsiahlejšej baníckej expozície na Slovensku, mapujúcej vývoj rudného baníctva v stredoeurópskom priestore od stredoveku do konca 20. storočia. Sprevádzal nás vynikajúci sprievodca Peter Orčík, ktorého študenti v závere ocenili potleskom a v piatok, posledný deň, ktorý patril bilancovaniu a hodnoteniu navštívených lokalít a práce profesionálnych sprievodcov, ho vyhodnotili ako najlepšieho sprievodcu počas našej

päťdňovej exkurzie Slovenskom. Bojnický zámok, stojaci na travertínovej kope nad mestom a je tak výraznou dominantou, bol našou ďalšou zastávkou. Patrí k najstarším a najvýznamnejším pamiatkam na Slovensku. Prvá písomná zmienka o ňom je z roku 1113. Pôvodne bol dreveným hradom, až v priebehu 13. storočia bol vybudovaný z kameňa. Významným obdobím pre bojnické panstvo s hradom bol rok 1852, kedy ho získal jeho posledný šľachtický majiteľ gróf Ján František Pálfi. Ten sa ho rozhodol prestavať na romantický zámok a sám kreslil a riadil všetky práce. Vzorom mu boli francúzske gotické tirolské hrady i hrady z údolia rieky Loiry a raná renesančná talianska architektúra. Táto posledná neogotická prestavba sa konala pod záštitou architekta Jozefa Huberta a trvala 22 rokov (1889 – 1910). Gróf Pálfi sa úplného dokončenia nedožil, umrel vo Viedni 2. júna 1908 ako starý mládenec. Poslednou navštívenou lokalitou nášho druhého dňa boli Trenčianske Teplice, ktoré patria k najstarším a najnavštevovanejším kúpeľom na Slovensku vďaka liečivým účinkom prírodnej sírnej termálnej vody. Prvá písomná zmienka o kúpeľoch je z roku 1247. V roku 1835 kúpil kúpele viedenský finančník Juraj

Sina, ktorý ich prebudoval a zmodernizoval a vo veľkej miere tak prispel k ich rozvoju. Jeho syn Šimon dal postaviť hotel a rozšíril kúpeľný park, jeho dcéra Ifigénia nechala v roku 1888 pristaviť k zrkadlisku najväčnejšiu historickú pamiatku zachovanú dodnes, Hammam v orientálnom maurskom slohu. To, že Trenčianske Teplice patria medzi najobľúbenejšie dokazuje aj fakt, že ich v roku 2016 navštívilo 26-tisíc kúpeľných hostí a uskutočnených bolo viac ako 680-tisíc procedúr. Priaznivý bol aj podiel samoplatcov v kúpeľoch, ktorí tvorili 67 % klientov (z nich 50 % domácych a 17 % zahraničných) a 33 % tvorili klienti zdravotných poisťovní. Prehliadkou Hammamu a kúpeľných hotelov Pax a Krym sa naša exkurzia v utorok ukončila a ubytovali sme sa pri Kunovskej priehrade pri Senici, kde sme ostali dve noci, pretože v stredu ráno naša cesta smerovala na Záhorie, s prvou zastávkou v Skalici. Destinácie, ktoré sme navštívili počas ďalších troch dní, si priblížime v nasledujúcom čísle univerzitného časopisu NA PULZE.

RNDr. Jana MITRÍKOVÁ, PhD.
FM PU

Foto: Bc. Miroslava POLÁČKOVÁ
Samuel DŽUBÁK
študenti FM PU

JUBILEUM PROF. ROBERTA IŠTOKA

V lete tohto roku oslávil šesťdesiatročné životné jubileum profesor Robert Ištók, dlhoročný pracovník geografického pracoviska na našej univerzite, na ktorom pôsobí bez prestávky 36 rokov. Toto okrúhle životné jubileum je príležitosťou priblížiť si jeho doterajšiu životnú dráhu a hlavné výsledky jeho pedagogickej, organizačnej a vedecko-výskumnej činnosti.

Prof. Robert Ištók sa narodil 20. júla 1957 v Levoči. Po absolvovaní základnej školy bol prijatý na miestne gymnázium. Po jeho úspešnom absolvovaní sa zapísal na štúdium geografie na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. V priebehu vysokoškolského štúdia v rokoch 1976 až 1981 sa jeho záujem sústredil na humánnu a regionálnu geografiu. Po jeho úspešnom absolvovaní v roku 1981 nastúpil na Katedru geografie Pedagogickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Prešove, kde od roku 1983 pôsobil ako odborný asistent. V tomto období sa jeho výskumný a pedagogický záujem sústreďoval na regionálnu a sídelnú geografiu, hoci prejavoval výrazný záujem o bádanie v oblasti politickej geografie. Jeho odbornú orientáciu v tomto smere výrazne ovplyvnili dva študijné pobyty v Poľsku – v roku 1986 na Lodžskej univerzite v Lodži a v roku 2000 na Jagellovskej univerzite v Krakove.

V roku 1997 jubilant ukončil externé aspirantské štúdium v odbore *regionálna geografia* na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave úspešnou obhajobou kandidátskej dizertačnej práce. V roku 2001 sa habilitoval v odbore *teória politiky* na Fakulte politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzity Mateja Bela v Banskej

Bystrici. Jeho inauguračné konanie prebehlo v roku 2007 na Prešovskej univerzite. Na základe úspešnej inaugurácie bol jubilant 12. mája 2008 vymenovaný prezidentom Slovenskej republiky za univerzitného profesora v odbore *geografia*.

Počas pôsobenia na katedre viedol jubilant prednášky a semináre na všetkých troch stupňoch vysokoškolského štúdia na Fakulte humanitných a prírodných vied PU v Prešove z viacerých predmetov so zameraním na regionálnu a politickú geografiu, ako aj na geopolitiku. Robert Ištók zabezpečoval a zabezpečuje aj výučbu na Filozofickej fakulte PU. Popri tom v rokoch 2006 až 2014 prednášal na Ostravskej univerzite v Ostrave. V súčasnosti je členom odborných komisií doktorandského štúdia na materskom pracovisku, ale aj na Univerzite Komenského v Bratislave a vysokých školách v Česku (Karlova univerzita v Prahe, Ostravská univerzita v Ostrave). Vedecká škola jubilanta nadväzuje na jeho činnosť ako školiteľa doktorandského štúdia, pričom vychoval na materskom pracovisku siedmych doktorandov a jedného na geografickom pracovisku v Ostrave.

Robert Ištók prezentoval 182 publikačných výstupov vrátane 5 monografií, 5 vysokoškolských učebníc a viac ako sto pôvodných vedeckých prác, vydaných doma aj v zahraničí.

Viacere publikácie vznikli v spolupráci s kolegami a doktorandmi na katedre, ale aj na iných geografických a politologických pracoviskách. Na svoje publikácie registruje takmer 350 citácií a ohlasov. Z hľadiska obsahu a významu sú dominantnými publikačnými výstupmi jubilanta dve monografie. Publikácia *Štát na politickej mape sveta. Politicko-geografické a geopolitické aspekty* (1997) je prvou politikogeograficky zameranou monografiou na Slovensku. Neskôr publikoval ďalšiu knižnú publikáciu *Politická geografia a geopolitika* (2003, 2004), ktorá v slovenskej odbornej spisbe interpretovala základné poznatky z uvedených disciplín. Robert Ištók bol vedúcim riešiteľom troch úspešne ukončených grantových projektov VEGA a dvoch grantových projektov KEGA. V súčasnosti vedie dva grantové projekty. Počas svojho pôsobenia na univerzite, fakulte a katedre zastával jubilant viaceré funkcie. Na úrovni FHPV PU vykonával v rokoch 2007 až 2009 funkciu prodekana pre vedu, umenie a doktorandské štúdium. V rokoch 2000 až 2003 zastupoval fakultu v Rade vysokých škôl Slovenskej republiky. Od roku 2003 je členom vedeckej rady fakulty. V rokoch 2000 až 2007 a po roku 2011 bol zvolený za člena akademického senátu fakulty, pričom je od roku 2011 jeho predsedom.

Na úrovni univerzity pôsobil v rokoch 2005 až 2007 ako člen jej vedeckej rady a od roku 2011 zastáva opäť túto funkciu. V tomto roku bol zvolený za člena Akademického senátu PU, v ktorom pôsobí do súčasnosti. Na celoslovenskej úrovni je členom pracovnej skupiny Akreditačnej komisie, poradného orgánu vlády SR – oblasť výskumu 9 *Vedy o Zemi*. Robert Ištók pôsobí aj ako člen redakčnej rady viacerých domácich a zahraničných vedeckých periodík.

Robert Ištók koncentroval svoje medzinárodné kontakty so zahraničnými akademickými inštitúciami v súlade so svojím vedeckovýskumným zameraním. V Česku úzko spolupracuje najmä s Ostravskou univerzitou v Ostrave. Okrem toho udržiava úzke kontakty s Academiou Rerum Civilium so sídlom v Kutnej Hore. V roku 2017 stal členom redakčnej rady časopisu *Polites*, ktorý vydáva nakladateľstvo Machiavelli v Prahe. Jubilant udržiava širokú spoluprácu s akademickými inštitúciami v Poľsku. Od roku 2013 je členom Poľskej geopolitickej spoločnosti. V tomto kontexte udržiava úzke kontakty s viacerými odbornými pracoviskami politicko-geografického a geopolitického zamerania v Poľsku.

Aktivity jubilanta na fakulte a na univerzite, ale aj v širšom odbornom priestore sa odrazili v získaných oceneniach. Zvlášť významný je ďakovný list splnomocnenca vlády SR pre reformu verejnej správy Viktora Nižňanského za kolektívnu publikáciu „*Geografia verejnej správy*“, ktorý mu bol zaslaný v roku 2000. Na úrovni univerzity bol ocenený Cenou rektora PU v Prešove za najlepšiu monografickú prácu v oblasti prírodných a technických vied (2004), Pamätnou plaketou rektora PU pri príležitosti 15. výročia založenia Prešovskej univerzity (2012) a Striebornou medailou rektora PU (2016). V roku 2017 získal ocenenie v podobe Striebornej medaily dekana FHPV PU v Prešove pri príležitosti 20. výročia založenia FHPV PU v Prešove.

Prof. RNDr. Eva MICHAELI, PhD.
FHPV PU

Srdečne blahoželáme!

Z MENTOROVANÝCH MENTORI

Zvyšovanie školskej úspešnosti žiakov a študentov rómskeho pôvodu, pochádzajúcich zo sociálne znevýhodneného prostredia, a ich záujmu o pokračovanie v štúdiu na strednej prípadne vysokej škole, zvyšovanie svojej odbornej kvalifikácie je jednou zo súčasných výziev v oblasti školstva.

Rómsky vzdelávací fond (RVF), so sídlom v Prešove, pripravuje rôzne projektové výzvy (napr. *Podpora rómskych študentov stredných škôl na Slovensku*) pre žiakov s dobrým prospechom, aby pomocou finančnej a sociálnej podpory (zo strany projektu) a svojich učiteľov – mentorov, zotrvali v štúdiu aj po ukončení povinnej školskej dochádzky. Projektom prešlo doteraz mnoho stredoškôľakov, ktorí úspešne ukončili svoje štúdium maturitou a niektorí z nich ďalej pokračujú v štúdiu na vysokej škole. Pedagogická fakulta dlhoročne spolupracuje s RVF vo fáze projektu, ktorá sa týka prípravy pedagógov na prácu mentora (napr. aj prostredníctvom špecializačného programu kontinuálneho vzdelávania *Mentor rómskej stredoškolskej mládeže*).

V súčasnosti RVF posúva myšlienku mentorstva aj do pozície tzv. *peer to peer* vzdelávania. Prebieha projekt, ktorého cieľom je realizovať neformálne vzdelávacie aktivity a systematické podporné činnosti zamerané na mentoring v rámci rovesníckej skupiny, ktoré prispievajú k *lepšej* orientácii *rómskych žiakov* všetkých stupňov vzdelávania v oblasti ich práv poukázaním na možnosti ich uplatnenia v každodennom živote. Princíp projektového zámeru tkvie v tom, aby sa posilnila angažovanosť a iniciatíva mladých ľudí *rómskej národnosti*, aby táto primárna cieľová skupina získala a rozvinula svoje kompetencie, nadobudla, resp. prehĺbila vedomosti v rôznych oblastiach (práva národnostných menšín, kultúrna diverzita, mentorstva a pod.), posilnila národnostnú identitu a tým aj rozšírila

svoje možnosti aktívneho uplatnenia v každodennom živote.

Predĺžený víkend 14. – 17. septembra 2017 priniesol stretnutie takmer dvadsiatky mladých ľudí, ktorí sú ochotní prijať túto výzvu a prejsť z pozície mentorovaného do pozície mentora. Mnohí účastníci prešli procesom mentorovania počas svojho štúdia, takže môžu uplatniť svoje skúsenosti aj vo svojej praxi. Program štvordňového vzdelávania pre študentov bol vedený Zuzanou Nagyovou a do jeho obsahu boli zaradené aj aktivity pod vedením Kamily Gunisovej, pracovníčky Amnesty International v Bratislave. Ako autorky a lektorky programu vzdelávania pre učiteľov sme boli požiadané o vedenie bloku úvod do mentorstva, kde sa oboznámili s jeho cieľmi a úlohami, ale aj výzvami a rizikami, s ktorými sa môžu stretnúť. Študenti pre svoje ďalšie štúdium získali aj vysokoškolskú učebnicu autoriek T. Dubayová a H. Kochová: *Mentor ako facilitátor školskej úspešnosti rómskeho žiaka na strednej škole* (2016), ktorá obsahuje podnety pre prácu mentora a námety pre rozvoj vzťahu mentor – mentorovaný.

Tých pár spoločných hodín prinieslo mnoho pozitívnej energie, zaujímavých podnetov pre ďalšie smerovanie a bádanie v tejto problematike a zároveň presvedčenie, že v týchto mladých ľuďoch sa skrývajú netušené možnosti a potenciál meniť svet prostredníctvom pomáhania iným.

Mgr. Hedviga HAFIČOVÁ, PhD.
Mgr. Tatiana DUBAYOVÁ, PhD.
PF PU

Foto: Mgr. Andrej BELAK
(RVF)

POČTA VZÁCNEMU ČLOVEKU

V dedinke Ondrašovce (neďaleko Prešova) sa 10. septembra uskutočnila milá slávnosť. Farský úrad v Chminianskej Novej Vsi, Katolícka univerzita v Ružomberku, Miestny odbor Matice Slovenskej v Prešove, starosta obce Jozef Lopuchovský a syn JUDr. Andrej Vaško iniciovali prípravu pamätnej tabule doc. PhDr. Imrichovi Vaškovi, CSc. (1936 – 2010), vysokoškolskému pedagógovi, literárnemu vedcovi, publicistovi, editorovi, básnikovi, dekanovi Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku (FF KU) v rokoch 2000 – 2007.

Spolu s rodinnými príslušníkmi pripravili spomienkovú slávnosť a 10. septembra 2017 odhalili pamätnú tabuľu na rodnom dome Imricha Vaška v Ondrašovciach. Dnes obec s 52 obyvateľmi pripravila dôstojnú spomienku, hodnú svojho veľkého syna. Film osláv sa začal odvíjať v miestnom (novopostavenom) Kostole sv. Alžbety Uhorskej, kde sa konala slávnostná svätá omša za Imricha Vaška, ktorú celebroidal rektor Katolíckej univerzity v Ružomberku Mons. prof. ThDr. Jozef Jarab, PhD. Po nej sa prítomní hostia, rodinní príslušníci a známi presunuli k rodnému domu I. Vaška, kde sa za KU prítomným prihovorel dekan FF KU doc. Mgr. Marek Babic, PhD. Nasledovali príhovory Dr. h. c. prof. PhDr. Jána Sabola, DrSc., slovenského jazykovedca, bývalého dekana FF UPJŠ v Prešove, vysokoškolského pedagóga a osobného priateľa I. Vaška. V podaní moderáto-

ra programu odznel príhovor PhDr. Ladislava Matiska, pedagóga, matičného činovníka, čestného predsedu Krajskej rady MS v Prešove a predsedu Oblastnej rady MS v Prešove a veľkého priateľa I. Vaška. O slovo požiadal aj starosta obce Ondrašovce Jozef Lopuchovský. Záverom syn Imricha Vaška JUDr. Andrej Vaško poďakoval všetkým, ktorí sa podieľali na príprave a priebehu spomienkovej slávnosti. Zároveň sa so svojím synom Samkom ujal odhalenia pamätnej tabule. Po jej posvätení rímskokatolíckym kňazom a synovcom I. Vaška vdp. Štefanom Bartkom a položení kytice úcty a vďaky, ktorú odniesli k pamätnej tabuli členovia MO MS z Prešova, sa prítomní presunuli do rodného domu I. Vaška, kde si pozreli výstavu fotografií, dokumentov, kníh a artefaktov zo života a tvorivej činnosti Imricha Vaška a jeho manželky Zuzany Vaškovej. Návštevníci výstavy mali možnosť vy-

počuť si sprievodný komentár Tomáša Majerníka, člena MO MS v Prešove, publicistu a spoluorganizátora výstavy. Podujatie za prítomnosti veľkého počtu účastníkov sa nakoniec ukončilo spoločným stretnutím a posedením prítomných hostí a rodinných príslušníkov v Chminianskej Novej Vsi. Literárny kritik a vedec, editor, básnik, zostavovateľ antológií poézie a zbierok, prekladateľ, člen nespočetného množstva literárnych porôt, autor scenárov rôznych programov, kultúrny organizátor, dekan Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku a riaditeľ Ústavu Ladislava Hanusa. To všetko bol Imrich Vaško. Základné školstvo absolvoval v rodisku a Pedagogickú školu vyštudoval v r. 1952 – 1956. Na Filozofickej fakulte Vysoké školy pedagogickej v Prešove študoval v r. 1956 – 1959 a v r. 1958 – 1960 na Univerzite P. J. Šafárika v Prešove. Tu začal aj v r. 1960 pôsobiť ako odborný asistent a neskôr docent, od r. 1989 ako vedúci Katedry slovenského jazyka a literatúry Filozofickej fakulty Univerzity P. J. Šafárika v Prešove, resp. po jej vzniku v r. 1997 Prešovskej univerzity. Teda na „našej univerzite“ a jej Filozofickej fakulte pracoval a tvoril 40 rokov. Od r. 2000 pôsobil na Katedre slovenského jazyka a literatúry na Filozofickej fakulte novovzniknutej Katolíckej univerzity v Ružomberku, kde v r. 2001 – 2007 zastával funkciu dekana Filozofickej fakulty a pokladá sa za jej spolutvorcu a spoluzakladateľa. Zároveň bol aj riaditeľom Ústavu Ladislava Hanusa pri FF KU v Ružomberku. Bol členom mnohých vedeckých a redakčných rád, členom rôznych kolégií a pod.

JUDr. Andrej Vaško

KRÍZA V TISÍCICH PODOBÁCH

Kríza môže zasiahnuť každého človeka, a to v rôznych oblastiach života. Kríza vzniká z nahromadenia problémov, ktoré je potrebné priebežné riešiť. Zatiaľ čo krízu niektorý jednotliviec vie zvládnuť sám, druhý potrebuje pomoc a usmernenie.

V priestoroch Gréckokatolíckej teologickej fakulty PU v Prešove sa dňa 22. júna 2017 konala doktorandská vedecká konferencia pod názvom *Kríza – novodobý fenomén prítomný v tisícich podobách*.

Konferencia bola organizovaná doktorandmi GTF PU, konkrétne organizačným výborom pod vedením: Mgr. Ing. Barbory Baloghovej, Mgr. Bc. Marianny Kocákovej, PhD. Mareka Krištofa, Mgr. Jany Lukáčovej, Mgr. Damiána Saraku, Mgr. Pavla Uličného, Mgr. Daniela Sabola a PhD. Nikol Volkovej.

Konferenciu otvoril úvodným slovom dekan fakulty Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD. Následne pozdravné slovo predniesol prodekan pre doktorandské štúdium a rozvoj GTF doc. ThDr. PaedDr. Ing. Gabriel Paľa, PhD. Konferencia sa niesla v duchu odborných príspevkov a diskusií, kde hlavnou témou rezignovalo slovo „kríza“ a jej mnohé podoby v dnešnom svete, ktoré trápia človeka a sprevádzajú ho každodenne. Pojem kríza je definovaný ako rozhodujúci obrat, prelom, moment zreteľnej nerovnováhy, keď nejaká premena speje k rozhodnutiu, nie je však ešte rozhodnutá. Kríza je veľmi frekventovaný pojem, ktorý sa

objavuje v rôznych vedných disciplínach. Pojem kríza však v sebe skrýva jednotu všeobecného a zvláštneho, historického i súčasného, stabilného i dynamického. Myšlienky o skúmaní kríz v spoločnosti nie sú nové. Krízy sprevádzajú celý vývoj ľudskej spoločnosti, menia svoj obsah, prejavy, mení sa tak aj vnímanie krízy. Skúmanie príčin dnešných javov odhaľuje aj novú rovinu poznania súvislostí minulých a súčasných.

Reálny život prináša konkrétne požiadavky na praktické riešenie prípadov, ktoré vnímame ako krízy či krízové situácie v rôznych oblastiach života spoločnosti. Spoločenská prax nastoľuje stále naliehavejšiu úlohu pripravovať ľudí na zvládanie zložitých situácií.

Nové paradigmy stavajú pred teóriu a prax nielen otázku analýzy nových javov, ale aj nutnosť nového prístupu a skúmania ich súvislostí a väzieb starých i nových.

Výrazné zmeny, nové skúsenosti z priebehu a riadenia rôznych krízových situácií prinášajú nové otázky a nové výzvy. Aktuálne praktické úlohy, ako aj nové potreby vyžadujú teoretické zovšeobecnenie, formuláciu zákonitostí, princípov a odporúčaní

pre efektívne riešenie kríz v rôznych oblastiach spoločenského života.

Na záver konferencie zazneli rôzne názory a odporúčania pre zvládanie krízy a vymenenie sa z jej područia. Konferencie sa zúčastnili nielen domáci interní a externí doktorandi GTF PU, ale účasť na konferencii obohatili svojimi príspevkami aj doktorandi z iných univerzít, a to z Bratislavy, Trnavy či Košíc.

Výstupom z konferencie bude elektronický recenzovaný zborník vedeckých príspevkov, ktorý bude dostupný nielen pre vedeckú a odbornú verejnosť, ale určite svojím zameraním a obsahom osloví aj širšiu verejnosť.

PhDr. Nikol VOLKOVÁ
externá doktorandka GTF PU

KVALITNÁ VEDA SA DÁ ROBIŤ AJ V MESTE PREŠOV

O tom, že kvalita ovzdušia sa neustále zhoršuje, počúvame denne. Napriek tomu máme pocit, že sa to týka skôr krajín ako Čína či Indonézia. Situácia však začína byť vážna už aj na Slovensku, mesto Prešov nevynímajúc. Počet automobilov v meste z roka na rok stúpa a aj vďaka tomu narastá koncentrácia toxických plynov v našom okolí. Vedci Katedry ekológie FHPV PU sa zamerali na výskum kvality ovzdušia v meste Prešov, konkrétne na miestach, kde sa sústreďuje najviac automobilov. Vybrali šesť čerpacích staníc, umiestnených pri najfrekventovanejších cestách nášho mesta. Úroveň znečistenia merali pomocou tzv. bioindikátorov – teda živých organizmov, ktoré dokážu veľmi dobre reagovať na environmentálny stres. Navyše sú tieto bioindikračné metódy veľmi efektívne a keďže nevyžadujú drahú techniku, sú pomerne lacné a ľahko dostupné. V prípade benzínových púmp bola využitá metóda „machových a lišajníkových taštičiek“. Metóda spočíva v tom, že na neznečistených miestach (zväčša v lese vo väčšej vzdialenosti od hlavnej/lesnej cesty) sa zozbierajú vybrané druhy machov a lišajníkov, tie sa v laboratórnych podmienkach vyčistia a urobia sa z nich niekoľkogramové „guličky“ zabalené do špeciálnej látky. Takto pripravené sa vyvesia na 4 – 6 týždňov v hodnotenej lokalite. Po zozbieraní sa stanovuje obsah ťažkých kovov akumulovaný v ich stielkach. Veľkou výhodou machov a lišajníkov je to, že majú vynikajúce absorpčné schopnosti, teda sú schopné do svojich stielok

absorbovať oveľa viac toxických látok ako iné rastlinné organizmy. Samozrejme, nie len takto umelo exponované machy a lišajníky je možné využiť. Bežne sa stanovuje obsah toxických látok aj vo vzorkách machov a lišajníkov nájdených v prirodzených podmienkach – napr. okolo ciest. Popísaná metóda sa využíva skôr ako alternatíva na miestach, kde sa machy a lišajníky vôbec nenachádzajú alebo ich nie je dostatok. Výsledky vedcov z katedry nepotešili (hoci boli publikované v karentovom časopise, čo ich samozrejme potešilo), boli do istej miery prekvapujúce. Prítomnosť ťažkých kovov, ktoré sa uvoľňujú pri spaľovaní paliva alebo z rôznych mazacích olejov, bola nielenže v meste Prešov potvrdená, ale dokonca prekvapivo vysoká. Zaujíma-

vé však bolo, že oveľa vyššie hodnoty boli zaznamenané pre kovy, ktoré vznikajú mechanickým poškodením samotného automobilu – napr. odieraním vstupu nádrže pri vkladaní čerpacej pištole, koróziou karosérie a podobne. Ako už bolo vyššie spomenuté, o kvalite výsledkov svedčí ich publikácia v karentovanom časopise evidovanom v databázach SCOPUS, Web of Science, a dokonca v tej najprestížnejšej Current Contents. Navyše aj takáto vedecká publikácia svedčí o tom, že na kvalitný vedecký výstup nie je potrebné drahé prístrojové vybavenie, ale predovšetkým dobrý nápad a chuť pracovať.

RNDr. Lenka DEMKOVÁ, PhD.
FHPV PU

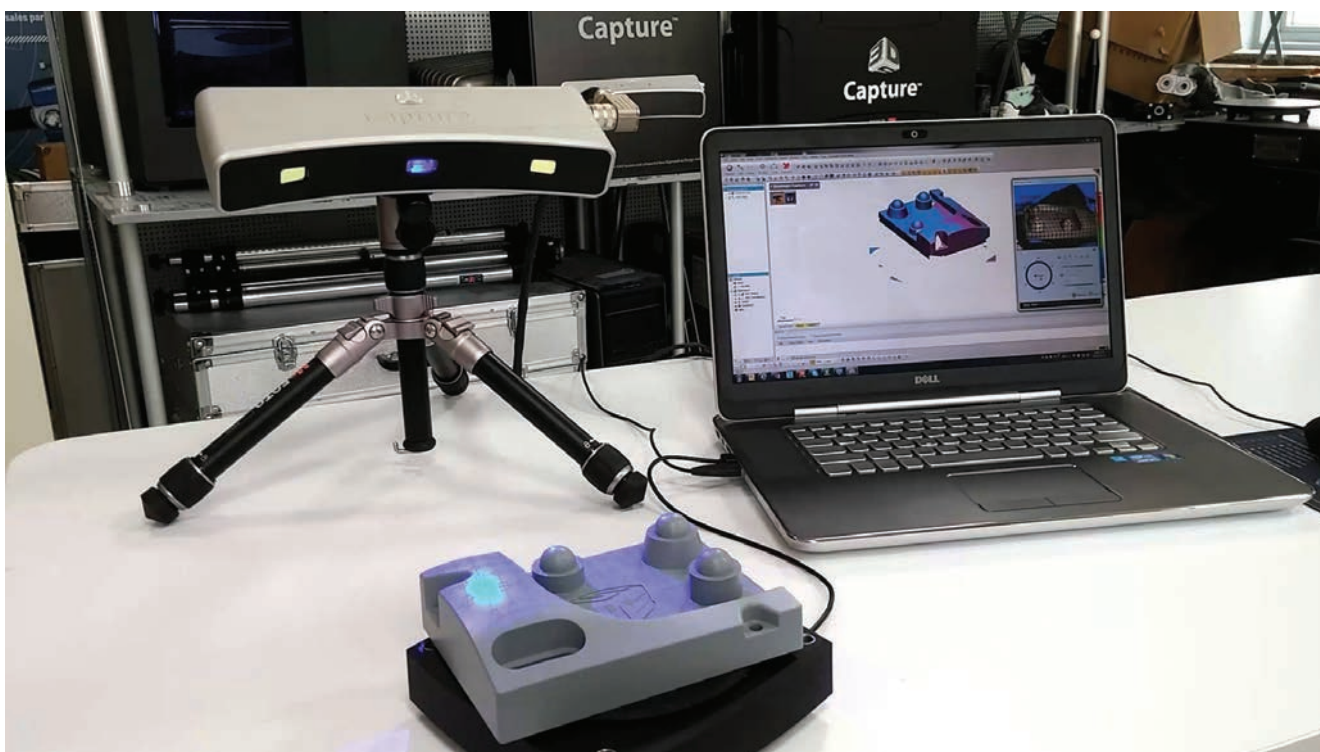
CENTRUM EXCELENTNOSTI MÁ NOVÚ TECHNIKU

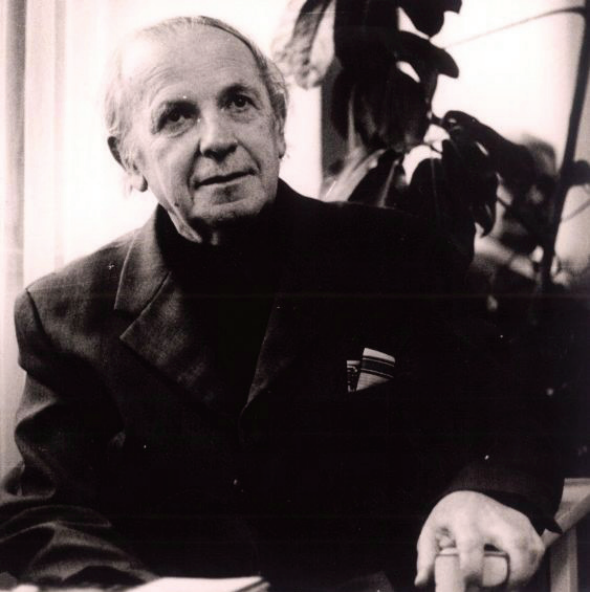
Centrum excelentnosti sociohistorického a kultúrohistorického výskumu je jedným z dvoch centier excelentnosti, ktoré sú na Prešovskej univerzite poprednými vedeckými pracoviskami. Toto centrum uchováva v digitalizovanej podobe vzácne historické dokumenty, organizuje konferencie, kde sa prezentujú výskumné výsledky, následne prinášané v podobe publikácií. Zároveň špecifikom nášho centra je 3D tlač za pomoci vlastných skenerov a 3D tlačiarňí. Aktuálne je centrum súčasťou väčšieho projektu, ktorý má za cieľ skvalitniť jeho výskumnú infraštruktúru. Konkrétne ide o projekt Rozvoj výskumnej a technickej infraštruktúry PU, ktorého aktivity v rámci Centra excelentnosti sociohistorického a kultúrohistorického výskumu koordinuje doc. PhDr. Martin Javor, PhD. V rámci tohto projektu bol pre centrum zakúpený nový skener Geomagic Capture. Ide o kompaktný skener využívajúci technológiu modrého LED svetla. Tento skener sníma 3D povrch rýchlosťou takmer jeden milión bodov za 0,3 sekundy a je schopný zaznamenať digitálne dáta objektu s neuveriteľnou presnosťou 0,060 – 0,118 mm. Prenosnosť a flexibilita tohto skenera sa v praxi využíva v rôznych projektoch,

ako napr. výroba, priemyselný dizajn, automobilový priemysel, ale tiež pre tvorbu šperkov. S pomocou tohto skenera sme schopní naskenovať veľmi malé predmety pri vysokej presnosti a detailnosti, čo nám pomáha hlavne pri práci s menšími historickými artefaktami. V rámci aktuálne prebiehajúceho projektu s ním naša univerzita skenovala koncom septembra historické artefakty zväčša z obdobia praveku a staroveku v poľskom Rzeszówe. Nový skener tak doplnil prevažne exteriérový bodový laserový skenovací systém FARO Focus3D, ktorý už máme v centre dlhšiu dobu. Tento systém je určený predovšetkým na skenovanie väčších vnútorných a vonkajších priestorov. Uplatnenie v praxi našiel najmä v priemyselnej oblasti, ale taktiež v architektúre či archeológii. Systém pracuje na báze vyžarovania bodového laserového lúča. Ten dopadá na otáčacie sa zrkadlo, ktoré ho láme pod uhlom 90°. Týmto je zaistené skenovanie priestorov vo vertikálnom smere. Aby bolo možné snímať priestor taktiež v horizontálnom smere, otáča sa celý skener na podstavci okolo vlastnej zvislej osi. Systém má vstavaný vlastný dotykový display pre ľahšie ovládanie bez PC a pamäťovú kartu pre archiváciu dát. Skener má taktiež vstavanú výmen-

nú batériu a je schopný skenovať farebne. Pomocou tohto skenera bol v ostatnom čase snímaný napríklad hrad Slanec, ktorého 3D model sa nachádza v našom centre. Skenovanie objektov je prvý krok k 3D tlači. Pri skenovaní v exteriéri je nutné si najprv miesto a objekt dôkladne obzrieť a zhodnotiť z akých strán, z akých miest a presne koľko skenov bude potrebné vykonať. Následne sa okolo objektu na najvhodnejšie stanovišťa porozmiestňujú referenčné gule – tzv. sféry, pomocou ktorých sa v programoch budú jednotlivé skeny lepšie spájať. Ďalšou úlohou je nastavenie skenera na najoptimálnejšie parametre vzhľadom na zaznamenávaný objekt. Následne nasleduje proces spracovávania naskenovaných dát. Ešte pred samotnou 3D tlačou je totiž nutné požadovaný objekt dostať do virtuálnej podoby, aby bolo možné ho softvérovým spôsobom upraviť na tlač. Samotný, už spomínaný projekt tak skrz novú techniku umožnil okrem skenovania veľkých objektov, ako je spomínaný hrad, aj skenovanie a uchovávanie menších objektov – artefaktov, ktoré majú historický význam.

Mgr. et Mgr. Dávid PALAŠČÁK
interný doktorand FF PU

UMENIA V RODINE GREŠÁKOVÝCH V UK PU

Centrálna študovňa Univerzitnej knižnice PU sa 4. októbra stala miestom prezentácie až troch umení. Tieto sa snúbili v bardejovskej rodine Grešákových: starého otca Pavla Grešáka (1880 – 1951), umeleckého rezbára, kamenára a reštaurátora, jeho syna Jozefa Grešáka (1907 – 1987), hudobného skladateľa, klaviristu, organistu a pedagóga, vnučky Evy Grešákovvej (1934 – 2009), akademickej maliarky, a štvrtým v tejto dynastii je vnuk skladateľa Richard Zimmer *1957 (syn Evy Grešákovvej), v 80. rokoch dirigent Štátnej filharmónie v Košiciach. Iniciátorom tohto podujatia bola Katedra hudby IHVU FF PU v spolupráci s rodinou akad. maliarky Evy Grešákovvej, Šarišským múzeom v Bardejove a najmä s preukázanou ochotou vedenia Univerzitnej knižnice PU. Zámerom bolo integrovať túto pluralitu umení do priestorov študovne.

Podujatie bolo jedno z hlavných podujatí Roka Jozefa Grešáka (1907–1987), hudobného skladateľa, k jeho 110. výročiu narodenia a 30. výročiu úmrtia. Život a dielo Jozefa Grešáka predstavila muzikologička a kurátorka výstavy Mgr. Silvia Fecsková, ktorá vzťah skladateľa k svojmu rodnému Bardejovu podčiarkla aj jeho citátom (1982): *„Bol by som nešťastný, keby som musel východné Slovensko opustiť – sem patrí a tu chcem aj zomrieť. Isteže, chcem aj cestovať, ale vždy sa znovu na východné Slovensko vracam, najmä do môjho Bardejova.“* Silvia Fecsková svoju podrobnú

prezentáciu jednotlivých výstavných panelov, z ktorých každý zahŕňa isté obdobie dynamického života skladateľa, venovala najmä prítomným študentom hudobného umenia, ale aj estetiky a početným hosťom. K tým vzácnějším patrili starosta obce Ľubotice s manželkou MVDr. Štefan Krajčí, ktorý na obecnom úrade v máji t. r. usporiadal výstavu obrazov Evy Grešákovvej.

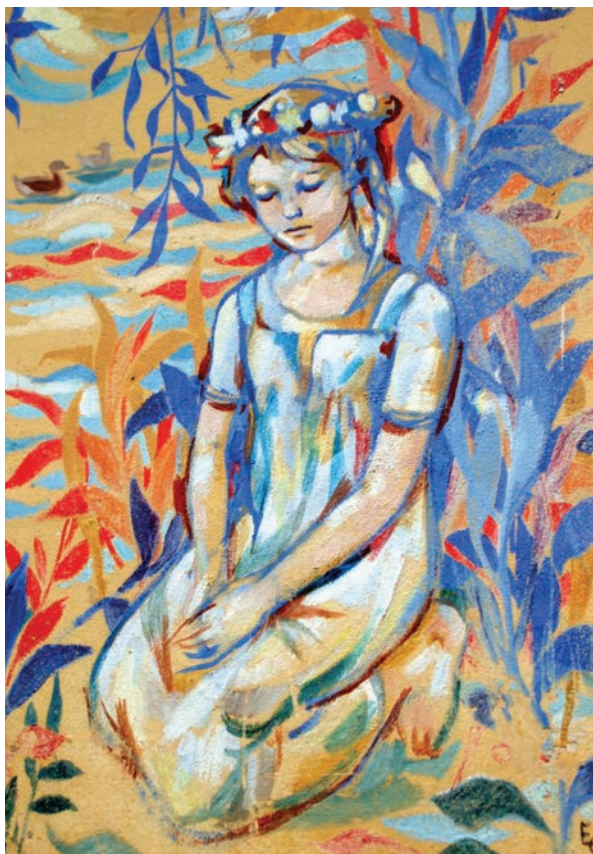
Mgr. Silvia Fecsková na vysokej úrovni poznania života a diela J. Grešáka rozprávala o obdobiach štúdií v Štátnej meštianskej škole v Bardejove, v Rímskokatolíckom učiteľskom ústa-

ve v Spišskej Kapitule, kde sa dostáva k hudbe pod vedením významného pedagóga a skladateľa Františka Dostalíka. Prítomné auditórium sa dozvedelo o Grešákových úspechoch v Prahe, neuskutočnenom študijnom pobyte v Paríži, strastiach, ktoré mu pripravil komunistický režim, násilným vysťahovaním z jeho vily „Eva“ v Bardejovských kúpeľoch a zničením aj časti tvorby.

Muzikológ a člen Katedry hudby IHVU FF PU doc. Mgr. art. Karol Medňanský, PhD., upriamil svoju pozornosť predovšetkým na tvorbu Jozefa Grešáka. Podčiarkol význam pedagogického vplyvu Františka Dostalíka, žiaka Leoša Jánáčka, na J. Grešáka. Je nesporné, že táto osobnosť vzbudila u J. Grešáka, po vzore L. Janáčka, záujem o domáci východoslovenský folklór, pričom dominantné postavenie počas celého Grešákovho tvorivého života zohrával fenomén karičky. K. Medňanský rozdelil Grešákovu skladateľskú tvorbu do štyroch vývojových etáp, pričom podčiarkol význam predovšetkým dvoch posledných, ktoré zaradili Jozefa Grešáka medzi najoriginálnejšie osobnosti slovenskej hudby. Grešákov vrcholná skladateľská etapa začína v 60. rokoch, v ktorej sa výrazne prejavujú vplyvy

dodekafonizmu, vychádzajúceho zo skladateľského odkazu Antona Weberna. Charakterizujú ho symfonické diela – *Concertino-Pastorale pre hoby, anglický roh, lesný roh a orchester* (1965), *Klavírný koncert* (1965), *Symfónia quasi una fantasia* (1962), *Rotory II.* (1969), ako aj komorné diela vychádzajúce z obdobnej skladateľskej poetiky: pre klavír – *Rotory I.* (1966), *Impulzy* pre organ (1967), *Morceau I., II.* pre husle a klavír (1963, 1968), *Hexody* pre klarinet a klavír (1967).

Záverečnú etapu jeho tvorby predstavuje bunkové obdobie začínajúce sa v 70. rokoch 20. storočia. Výrazným znakom poslednej skladateľskej periódy je veľmi pozitívny jav, keď sa na prelome 60. a 70. rokov stretávajú v Košiciach zaniatení umelci, rozhodnutí všetok svoj umelecký interpretačný potenciál venovať v prospech propagácie tvorby Jozefa Grešáka. Je to organista Ivan Sokol a dirigent Bystrík Režucha, ktorý sa navyše so súhlasom skladateľa podujal na prepis autorských partitúr

do praktickej podoby. Toto obdobie reprezentujú jeho opery: *S Rozarkou* (1970 – 1973) na vlastné libreto podľa V. Šikulu a *Zuzanka Hraškovie* (1973), vychádzajúca z textu P. O. Hviezdoslava. Z orchestrálnych diel sú to *Vokálna symfónia* pre sóla, zbor a orchester (1971), *Améby* (1972), *Organová symfónia* (1975), *Vystahovalecká symfónia* (1976), *Hudba pre klavír a orchester* (1980), *Panyhída* (rekviem) na text J. Wolkeru a staroslovienske smútočné obrady (1976). Významné miesto

v jeho tvorbe zaujíma *Organová kniha pre Ivana Sokola* (1979), predstavujúca jedno z vrcholných diel slovenskej organovej literatúry. V samostatnom bloku vypichla prof. Mgr. art. Medňanská, PhD., z tvorby Jozefa Grešáka monodrámu pre hlasy a orchester, označovanú aj ako malá opera na text básne P. O. Hviezdoslava z r. 1973. Táto baladická báseň je v Štátnom vzdelávacom programe predmetu *literárna výchova* pre 6. roč. ZŠ ako vzor sociálnej balady. Hviezdoslavov text a Grešákov

hudba sú ideálnou témou pre medzipredmetové vzťahy a prierezový tému. Typicky hviezdoslavovské básnické prostriedky, ako metafory, symboly a personifikácia, sa snúbia s Grešákovým expresívnym hudobným vyjadrením smútku, neľudského zaobchádzania so sirotami žijúcich rodičov. Hudobné prostriedky Zuzanky Hraškovie vychádzajú z ľudovej melodiky východného Slovenska, ktorá vo svojej melodic-ko-rytmickej štruktúre je skladateľom aplikovaná do nových podôb. Ďalšou skupinou skladieb, ktoré sú z Grešákovy tvorby vhodné na zaradenie do inštrumentálnej edukácie na ZUŠ a konzervatóriách sú skladby z *Organovej knihy pre Ivana Sokola*. Na tomto Grešákovom popoludní zazneli pomedzi referáty aj diela J. Grešáka, a to *Magurský tanec* a miniatúrna skladba *Na horách* z cyklu *Pre deti*, obe pre klavír, a ľudová pieseň *Z hury od Braniska* pre organ v skvelej interpretácii doc. Ljubov Gunder z katedry hudby IHVU. Po skončení referátov venovaných Jozefovi Grešákovi Mgr. Silvia Fecsková priblížila akademickú maliarku Evu Grešákovú. Z jej tvorby sú v Študovni UK PU sprístupnené maľony aj jeden obraz maľony zo súkromnej zbierky bývalého kolegu a dlhoročného pedagóga katedry telesnej výchovy a športu PhDr. Milana Kručaya, rodinného priateľa Grešákovcov, ktorý spolu so svojou dcérou prítomnému auditoriu osvetlili, pri akej príležitosti im bol obraz darovaný. Najmenšiu časť celej expozície tvoria 4 panely z reštaurátorskej tvorby starého otca Pavla Grešáka, ktorý počas života zreštauroval i novo vytvoril takmer 70 oltárov a výrazne sa podieľal na záchrane oltárov v Chráme sv. Egídia v Bardejove počas 2. svetovej vojny a na ich opätovnej inštalácii. Popoludnie s bardejovskou umeleckou rodinou Grešákových nás opätovne presvedčilo, že tu žili osobnosti, ktoré rozsahom svojej umeleckej činnosti a jej úrovňou prekračujú hranice východného Slovenska.

prof. Mgr. art. Irena MEDŇANSKÁ, PhD.
doc. Mgr. art. Karol MEDŇANSKÝ, PhD.
FF PU
Foto: Archív autorov a UK PU

SLOVENSKÝ ORNAMENT MAJSTRA KOSTELNÍČKA

Dňa 26. septembra 2017 o 15:00 hod. sa v Univerzitnej knižnici Prešovskej univerzity v Prešove (UK PU) konala vernisáž výstavy ornamentov pod názvom Slovenský ornament majstra Štefana Leonarda Kostelníčka.

Túto putovnú výstavu pripravilo Súkromné etnografické múzeum HUMNO v Košiciach a spoluorganizuje ju Záujmový odbor regionalistiky Matice slovenskej. Jej zostavovateľkou, propagátorkou a hlavnou organizátorkou je PhDr. Gabriela Čiasnohová-Barlová, lektorka SEM HUMNO a členka ZOR MS, ktorá je zároveň aj kurátorkou výstavy. Vo svojom kurátorskom príhovore nám predstavila majstra Kostelníčka a jeho tvorbu, pričom jeho súčasťou boli aj filmové ukážky a komentovaná prehliadka výstavy. Výstava pozostáva z 15 panelov, ktoré boli vytvorené v auguste 2015. Odvtedy putuje po Slovensku a rozširuje nám povedomie o vynikajúcom slovenskom umelcovi Štefanovi L. Kostelníčkovi a jeho diele. Výtvar-

né práce uvedené na týchto paneloch poskytli viacerí darcovia: Juraj Barla z Košíc, Ing. Jozef Bednár z Košíc, PhDr. Gabriela Čiasnohová-Barlová z Košíc, Ing. Jozef Ďuriník zo Žiliny, JUDr. Ján Gašpar z Košíc, Mária Lýdia Horňáková-Pejová z Košíc, Ľubica Honcová z Pribilyny, PhDr. Anna Kostelníčáková z Bratislavy, Ing. Beáta Kráľová z Prievidze, Ferdinand Kubenko zo Spišskej Novej Vsi, Božena Maculová z Krompách, PaedDr. Katarína Martiňáková z Košíc, Ján a Milan Pánškovci z Nitry, PhDr. Andrej Petrov z Kojšova, Mgr. Mária Šoltéssová z Košíc a Mária Renáta Štillichová-Kustrová z Košíc. Výstavu finančne podporili: Ing. Andrea Ludwig-Čiasnohová, PhD. z Francúzska a Juraj Barla z Košíc. Výstava v UK PU navyše obsahu-

je aj ďalších okolo 30 ornamentov a dokumentov o majstrovi Kostelníčkovi, ktoré zo svojej zbierky láskavo poskytla Dr. G. Čiasnohová.

Čo teda tato mimoriadne zaujímavá a poučná výstava obsahuje, aké ornamenty a ornamentami vyzdobené dokumenty prináša? Okrem panelov a posterov o živote majstra Kostelníčka sú to predovšetkým naše štátnotvorné dokumenty (napr. Pittsburská dohoda, Martinská deklarácia), hymny (ČSR, prvej SR), rôzne modlitby (napr. Otče náš, Zdravas' Mária, Hrad prepevný jest Pán Bůh náš), pohľadnice s rôznorodou tematikou (náboženskou, športovou, citáty, pozdravy z miest či pozdravy k rôznym sviatkom a pod.). Ďalšia oblasť výstavy je venovaná historickým osobnostiam (M. R. Štefánik, A. Hlinka) a historickým udalostiam (Svätováclavské milénium – 1929, Pribinove slávnosti v Nitre – 1933, XI. Vsesokolský slet v Praze – 1948). Významnú časť výstavy tvoria panely venované knižnej tvorbe majstra Kostelníčka (Slovenská Ornamentika I. a II. časť v ich rôznych vydaniach – spolu 10 vydaní) a ukážkam z nej v podobe rôznych ornamentov, ornamentových vzorov, výšiviek, úžitkových a ozdobných predmetov. Umelecká činnosť a tvorba majstra Kostelníčka bola teda mimoriadne pestrá a bohatá, rovnako zaujímavá a košatá bola aj majstrova životná cesta, ktorá bola významne spojená aj s naším mestom či východoslovenským regiónom, o čom tiež prináša svedectvo táto výstava. Ako

sa z nej dozvedáme, Štefan Leonard Kostelníček (vlastným menom Štefan Kostelníček) sa narodil 14. 2. 1900 v Spišskej Starej Vsi. Po skončení I. svetovej vojny študoval teológiu u františkánov v Trnave, kde prijal rehoľné meno Leonard. Kvôli umeleckému talentu po necelom roku rehoľu opustil a začal sa venovať kresleniu a ornamentom. V roku 1925 zmaturoval v Prešove. Na výtvarné štúdiá nastúpil v prvej grafickej a kresliarskej škole na Slovensku u Eugena Króna v Košiciach (1925). V Košiciach si po ročnom štúdiu otvoril ateliér, ktorý bol zameraný na slovenský ornament. V štúdiu pokračoval v Brne a v Prahe u akademického maliara Stepana Nikolajeviča Uvarova (1927). Po celý svoj produktívny život zbieral a študoval ornamente, a to nielen na Slovensku, ale aj na Morave a Podkarpatskej Rusi, čo využil pri vydávaní už spomínaných knižných publikácií *Slovenská ornamentika* (jedna z nich vyšla aj v Prešove). V tridsiatych rokoch bola táto publikácia takmer vo všetkých školách, knižniciach a múzeách nielen v Československu, ale aj okolitých štátoch. Jeho kariéra vrcholila v období prvej Slovenskej republiky v rokoch 1939 – 1945. V Bratislave mal ateliér (aj s výstavnými priestormi), kde zamestnával asi 30 mladých umelcov a umelkyň. Ateliéry, nakladateľstvá a vydavateľstvá mal

v Košiciach, v Brne, v Poprade, v Prešove, v Bratislave, na Štrbskom Plese a v Starom Smokovci. V období od roku 1925 do roku 1945 uskutočnil okolo 65 putovných výstav po celej Československej republike, ale aj v zahraničí. Zomrel náhle počas návštevy Košíc 19. 9. 1949. Majster Kostelníček bol zberateľom (vlastnil vyše 4 000 vzoriek ornamentov), zakladateľom a tvorcom slovenskej ornamentiky, no predovšetkým bol mimoriadne činným človekom, nadaným a zručným kresliarom, ktorý povýšil tvorbu ornamentu na umelecký artefakt výtvarnej kultúry. Okrem ornamentov kreslil a maľoval aj portréty či štylizované postavy v krojoch (na sklonku života sa venoval aj zátišiam, krajinkám a ikonám) a prejavil tak neoceniteľnú službu slovenskému národopisu. Je preto nepochopiteľné, že ako umelcovia, ktorý významné historické udalosti novodobých dejín Slovenska pretavil do výtvarnej podoby, propagátorovi a šíriteľovi toho najlepšieho za slovenského ľudového umenia mu inštitúcie k tomu určené nevenujú náležitú pozornosť a nešíria jeho ornamentami vyzdobený umelecký odkaz ďalej. Ich úlohu tak suplujú súkromné inštitúcie, ako je košické SEM HUMNO či rôzni amatérski nadšenci, napr. Dr. Gabriela Čiasnohová s rodinou, ktorí nám na úkor svojho času a finančných prostriedkov prinášajú svedectvo nie tak

dávnej doby aj s určením miesta niektorých zaujímavých osobností v nej. Všetkým týmto nadšencom patrí naša úcta a vďaka, pretože bez ich zánietenia by sme nemali takéto výstavy a mnoho šikovných, neobyčajných ľudí by ostalo v zabudnutí rovnako ako ich životná cesta a tvorba. Výstava bola sprístupnená od 14. 9. do 27. 10. 2017 a tešila sa mimoriadnemu záujmu študentov a pedagógov našej univerzity i ďalších návštevníkov knižnice.

Ing. Peter Hal'ko
riaditeľ UK PU
Foto: Archív UK PU

Mária MACHALOVÁ: JA NEPRACUJEM, ALE ŽIJEM SVOJU PROFESIU

Prof. PhDr. Mária Machalová, CSc. je rodáčka z Prešova, ktorá v súčasnosti pôsobí na Katedre kresťanskej antropológie a sociálnej práce Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU. Prínos jej prác spočíva v nastolení nových vedeckých tém aplikovanej psychológie a sociálnej andragogiky v spojitosti so sociálnou prácou. V rámci svojej profesijnej kariéry spracovala vedecké a výskumné témy na základe interdisciplinárneho prieniku psychologických, andragogických poznatkov a poznatkov sociálnej práce. Rozpracovala edukačnú paradigmu v sociálnej práci a publikovala inovatívne koncepty edukačná sociálna práca a edukačné sociálne poradenstvo v monografiách a v mnohých vedeckých príspevkoch. Tým vymedzila nový druh edukačnej sociálnej služby a edukačnej sociálnej pomoci ľuďom dneška. Prof. M. Machalová je jednou zo zakladajúcich členov Asociácie pre psychoterapiu zameranú na telo v SR a tiež Slovenskej grafologickej spoločnosti. Spolupodieľala sa na konštituovaní Asociácie vzdelávateľov v sociálnej práci v SR, ktorá vznikla pred rokmi na pôde PU.

Pani profesorka, ako by ste popísali svoju cestu k profesii?

Všetko, kým som teraz, bolo od nepamäti vo mne skryté, ako poklad Ducha spočívajúci v mojej osobnej Duši. Odborne som ten poklad v mojich knihách stvárnila pod názvom potenciál človeka a jeho spôsobilosť k životu na tejto Zemi. Preto neprestanem ďakovať Bohu, že ma stvoril a mojej drahej mamičke, že ma v ťažkostiach vchovala v čase, keď samotná matka s deťmi musela vo svete ľudí mnohé prehrýzť a prekonať. A deti spolu s ňou. Ako sa však mnoho ráz zreteľne a silno preukázalo v priebehu môjho života, všetko, čo sa mi kedy v detstve a mladosti dialo, bolo pre mňa blahodárne, lebo ma prinútilo byť samostatnou, cieľavedomou a pracovitou aj vnímavou k všetkému, čo sa deje mne samotnej aj ľuďom vokol. Ani som len netušila čo v živote konkrétne chcem. Život sa mi odvíjal skvele. Rada som sa učila aj recitovala, spievala, hrala na gitare, písala básničky, športovala, pomáhala doma a stretávala sa s kamarátkami. A čo mi pamäť siahla, vždy som chcela študovať a študovať. Keď som bola vo veku žiačky, u nás doma som prehlasovala, že budem vedkyňou Marie Curie-Sklodowskou. A všetci to brali s úsmevom. Ale nespochybňovali ma, naopak, podporo-

„Učenie sa, čítanie kníh a rozmanité záujmové aktivity sú „vzduchom“, z ktorého som žila a žijem.“

vali moje bdelé sny o živote.

Na mojej ceste k profesii som si uvedomila iba postupne, ale naplno, že na učení sa, na vzdelávaní sa a napokon na úsilí vzdelaných a prosociálne konajúcich osôb závisí v rôznych smeroch kvalita života mnohých ľudí. Nejaký pud sebazáchovy ma poháňal k tomu, aby som sa usilovne učila v detstve, v mladosti i dospelosti až podnes a stále. Pre mňa učenie sa, čítanie kníh a rozmanité záujmové aktivity sú „vzduchom“, z ktorého som žila a žijem. Aj dnes sa rada učím novému, čo neviem.

Uvedomila som si, že ľudia majú mnohé talenty, ale nerozvíjajú ich naplno. Vybrala som si štúdium psychológie podvedome, lenže ako vysvitlo neskôr, presne podľa môjho „genotypu“. Takže pri vysokej motivácii ku konaniu dobra v prospech mnohých ľudí i seba, mám asi šancu na dobré žitie. Ja nepracujem, ale žijem svoju profesiu. Aj keď sa môže zdať, že všetko, čo mám odžité v rámci profesie, sa možno dialo poľahky, nie je tomu tak. Za každou informáciou v tomto mojom „životopise“ sa skrýva veľa usilovnosti, trápenia sa aj slz, prekonávania samej seba, odriekania, ale aj nadšenia, zvedavosti, radosti a zadosťučinenia i prežívania kompetentnosti.

Ako na to človek príde, že má potenciál či talenty k žitiu?

Na to sa nedá prísť bez konania. Talent sa presadí za istých podmienok a v istých životných úlohách. Ja som tieto životné úlohy rozpracovala ako rozvojové úlohy človeka v koncepte biodromálnej psychológie, teda psychológie životnej cesty. Rozvojové úlohy má zvládnuť človek, ktorý sa nachádza vo veku dospelosti a v seniorskom veku preto, aby konal v prospech svojej psychickej a sociálnej integrácie do poriadku života. Má sa usilovať sám i za pomoci druhých o to, aby neustrnul, duševne (čiže psychicky) sa neopúšťal. Naopak, v rámci svojich možností ľudia majú byť svojím vlastným, jedinečným spôsobom činní po celý život. Iba tak sa môžu dopracovať k psychickej a duchovnej vyspelosti, ktorú som v knihách popísala ako komplexnú spôsobilosť človeka k žitiu. Stávanie sa duchovne, psychicky a sociálne vyspelým človekom, byť v plnej miere samým sebou, je zvyčajne poriadna drina. A mnohým sa nechce drieť. Napodobňujú talenty iných a, čo je horšie, dobrovoľne sa dávajú do područia obdivu talentov druhých ľudí. Je to pohodlné, ale iba dočasne. A pretože nie každý človek svoje talenty k žitiu rozvíja, je mu len na škodu, ak nekriticky obdivuje u druhých to, čím mnoho ráz aj vo väčšom disponuje on sám. Ibaže to u seba neobjavil.

Od mladí až podnes, a to som už v seniorskom veku, sa viac inštinktívne než rozumom vyhýbam spôsobu žitia podľa odkopírovaného talentu druhého človeka. Bytostne potrebujem učiť sa, premýšľať, prežívať, konať po svojom. Ale aby som prišla na to, kto som, musím zdieľať svoje žitie s druhými ľuďmi a spytovať sa samej seba, čo cítim, čo viem, čo chcem, ako budem konať. Takmer každý, s kým som sa v živote stretla, či už cielene, alebo náhodne, doma alebo v zahraničí, v práci, na cestách, na mnohých a rôznych aktivitách, ma dozaista v živote viac či menej inšpiroval a podnietil k premýšľaniu a prežívaniu niečoho nového a jedinečného. A posunul ma v mojich životných skúsenostiach. Neprestávam žasnúť nad tým, akou nedozernou

studnicou múdrosti i nemúdrosti je ľudská bytosť. A koľko šancí rozvinúť svoje talenty jej život ponúka. Avšak životné šance sa ľuďom nedávajú na zlatom podnose.

Pracovali ste v Bratislave, ale taktiež v Brne a v Katowiciach. Prečo ste sa rozhodli vrátiť do Prešova?

Áno, je to tak. Po mojej pracovnej a veľmi pestrej púti po inšpiratívnych a náročných pracoviskách na Slovensku, v Čechách i v Poľsku som sa napokon vrátila do rodného Prešova. Chcela som to všetko, čomu rozumiem, čo viem a zvládam, odovzdať práve ľuďom v „mojom“ Prešove. Konala som z vďačnosti a lásky k mojej drahej rodine, ktorá tu žila, a tiež z veľkej úcty k najlepším prešovským učiteľom, akých som len mohla mať od prvej triedy školskej dochádzky až po maturitu. Hlboko sa pred všetkými skláňam a neprestávam im ďakovať za to, čím obohatili moju dušu. Bez nich by som dnes nebola tým, kým som. Verili mi, podporovali ma, posúvali ma svojou múdrosťou, veľa odo mňa požadovali, povzbudzovali ma a dôverovali mi. Len dúfam, že som ich nesklamala. Odovzdať v zrelom veku svoje poznanie Prešovu považujem za samozrejmé rozhodnutie. Čo som v Prešove v detstve a mladosti dostala, to aj obohatené životnými a profesijnými skúsenosťami chcem odovzdať. Je to pochopiteľné, som prešovskou rodáčkou, tu som dostala základ vzdelania aj silné krídla potrebné k odvahe osobnostne „vzlietnuť“ a nastúpiť na cestu učenia sa, vzdelávania sa a pracovnej aktivity. V súčasnosti pôsobím na Prešovskej univerzite, kde od roku 2011 pracujem na Katedre kresťanskej antropológie a sociálnej práce Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU. Na tejto fakulte prežívam nový a na „civilných“ fakultách neznámy rozmer. Je ním duchovné prostredie fakulty, ktoré dozaista pozitívne vplyva na študentov i vyučujúcich.

Paleta Vášho vedeckého a odborného zamerania je obdivuhodne pestrá. Kde čerpáte inšpiráciu a čo je pre Vás impulzom?

Azda to nevyzní ako klišé, ale inšpiruje ma fascinujúci tok života, múdri i nemúdri, dobrí i nedobří ľudia a ich

konanie. A impulzom k životu je láska ako energia a najvzácnejšia motivácia k žitiu. Silu mi dodáva talent k životu, za ktorý vďačím Najvyššiemu Pánovi.

Čo by ste chceli našim študentom, mladej generácii odkázať?

Milá mládež, prosím, nezabúdajte na to, že ste jedinečné, krásne, dobré a múdre bytosti. Pán Boh nikdy nehrá kocky, nič teda vo Vašom živote nie je náhoda. Usilujte sa žiť činnorodo, nefalšovane, citlivo a s otvorenou myslou. Vaše vzácne talenty sa vynoria a objavíte ich u seba iba vtedy, keď sa budete zmysluplne učiť, keď budete poznávať, naplno prežívať a konať. Pretože talenty, ktoré máte, potrebujú príležitosť, aby sa prejavili. U mňa moje talenty vytušili a prebrali k životu hlavne tí ľudia, ktorí ma mali radi. Aj Vám prajem takých ľudí vo Vašej blízkosti.

Zhovárala sa
Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.

Foto: archív prof. MACHALOVEJ

„Čo som v Prešove
v detstve
a mladosti dostala,
to aj obohatené
životnými
a profesijnými
skúsenosťami
chcem odovzdať.“

ROZHOVOR S ÚSPEŠNÝM ABSOLVENTOM FAKULTY MANAŽMENTU

Mgr. Marek Harbulák, jeden z najúspešnejších absolventov Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove, zastáva v súčasnosti pozíciu prezidenta Zväzu cestovného ruchu Slovenskej republiky a generálneho manažéra Zväzu hotelov a reštaurácií Slovenskej republiky. Je členom Expertnej a podnikateľskej rady FM PU. Svoju kariéru odštartoval už počas vysokoškolského štúdia na obchodnom oddelení v Bardejovských kúpeľoch, kde sa po krátkom čase prepracoval na pozíciu riaditeľa prevádzky. Ďalším jeho pracovným pôsobiskom sa stali na 5 rokov kúpele Piešťany. Prešiel viacerými pozíciami a pôsobil tiež ako riaditeľ kúpeľného hotelového komplexu Balnea Esplanade Palace****. Od roku 2008 bol pri príprave a otvorení prevádzky jedného z najvýznamnejších hotelov na Slovensku – DoubleTree by Hilton Košice, a v období rokov 2011 až 2013 viedol hotel Chopin Airporthotel Bratislava. Od roku 2013 sa naplno venuje činnostiam už v spomínaných profesijných zväzoch.

Čo Vás motivovalo prísť študovať na Prešovskú univerzitu? Čo bolo dôvodom výberu práve danej fakulty?

Študoval som na Hotelovej akadémii v Kežmarku, kde som získal prvé kontakty s hotelmi. V tom čase bolo v blízkych Tatrách niekoľko hotelov na vysokej úrovni, a tak som mal možnosť objavovať prácu hotelierov u slovenskej špičky. Lákala ma práca s ľuďmi, taktiež gastronómia a práve počas stredoškolského štúdia som objavil aj iné oblasti hotelierstva a začal som sa zaujímať o manažment. Preto som sa rozhodol pokračovať ďalej v štúdiu v Prešove na vtedajšom Inštitúte turizmu a hotelového manažmentu (predchodca Katedry turizmu a hotelového manažmentu FM PU) v odbore ekonomika a manažment podniku v špecializácii na manažment turizmu a hotelierstva, ktorý mi učaroval.

Ako si spomínate na Vaše vysokoškolské štúdium? Čo Vám štúdium na Prešovskej univerzite dalo?

Štúdium manažmentu na PU mi dalo skutočne veľa a mal som šťastie na ľudí, s ktorými som sa stretol. Uplatnil som v praxi vedomosti z mnohých disciplín. Jednou z najdôležitejších bola pre mňa psychológia, pretože dobrý manažér musí mať okolo seba dobrých spolupracovníkov, ktorých

si musí vedieť vybrať. Práca manažéra nie je len zadávať úlohy a kontrolovať ich plnenie, ale ide aj o správnu motiváciu zamestnancov, vytvorenie vhodných podmienok, ktoré sa nespájajú len s finančným hodnotením a komfortom. Kto denne pracuje s ľuďmi, musí byť komunikatívny, nie priveľmi, no tak akurát. Musí sa vedieť prispôbiť novým situáciám, vnímať a plniť požiadavky klienta.

V čom Vás na Vašu profesijnú dráhu pripravilo štúdium manažmentu v Prešove? Ako Vás štúdium obohatilo?

Už počas vysokoškolského štúdia som mal možnosť pracovať na obchodnom oddelení v Bardejovských kúpeľoch. Formu štúdia som si zmenil na individuálny študijný plán a dva roky som pracoval popri škole. Po pol roku mi generálny riaditeľ zveril prevádzku najväčšieho z kúpeľných hotelov. Bola to pre mňa obrovská výzva, ktorá prináša so sebou mnohé riziká a cítil som obrovskú zodpovednosť. To, že som to zvládol, bolo pre mňa impulzom a naštartovaním sa do ďalšej práce. Postupne som sa prepracoval na pozíciu riaditeľa prevádzkovej činnosti celých kúpeľov. Tvrdím, že práca je ďalšou formou štúdia, pretože každý deň vám môže priniesť nové situácie, ktoré musíte zvládnuť. S tým rozdielom, že v práci nedostanete

hodnotenie učiteľa, ale dostanete možnosť kariérneho rastu, možnosť ďalšieho vzdelávania či iné finančné, alebo nefinančné benefity.

Kam smerovali Vaše kroky po absolvovaní vysokoškolského štúdia, prípadne prvej pracovnej skúsenosti a kde pôsobíte v súčasnosti?

Po piatich rokoch v Bardejovských kúpeľoch som sa rozhodol pre prácu v kúpeľoch Piešťany. Vždy som ich pokladal za špičku v slovenskom kúpeľníctve a tie moje očakávania v tomto smere naplnili. Kúpele patrili do medzinárodnej hotelovej siete Danubius Hotels Group, ktorá vlastnila a manažovala aj niekoľko sieťových hotelov, napr. Hilton v Budapešti. V kúpeľných hoteloch som pracoval 10 rokov, preto som pociťoval potrebu zmeny. Dostal som ponuku otvoriť a rozbehnúť hotel patriaci pod celosvetovú sieť v Košiciach a rozhodol som sa ju prijať. A to nie len kvôli tomu, že to bola zaujímavá výzva, ale aj kvôli zvúčnej značke Hiltonu. A práca pre takúto renomovanú sieť je vždy veľkým záväzkom voči našim hosťom a prináša veľa radosť. V súčasnosti zastávam pozíciu prezidenta Zväzu cestovného ruchu Slovenskej republiky a generálneho manažéra Zväzu hotelov a reštaurácií Slovenskej republiky.

Môžete nám v krátkosti ozrejiť, čo je hlavným cieľom pôsobenia týchto organizácií?

Zväz cestovného ruchu SR je dobrovoľnou, apolitickou a profesijne zameranou organizáciou zamestnávateľov v cestovnom ruchu. Združuje 15 organizácií, zväzov, združení a inštitúcií v cestovnom ruchu a medzi jeho priority patrí najmä zjednotenie brandže cestovného ruchu, aktívny prístup k legislatívnym zmenám v oblasti cestovného ruchu. Cieľom je aj aktívne pôsobiť na efektívnu propagáciu Slovenska v zahraničí a podporovať rozvoj domáceho cestovného ruchu. Zväz hotelov a reštaurácií SR ako jeden zo zakladajúcich členov Zväzu cestovného ruchu SR je najsilnejšie profesijné združenie, ktoré zastupuje viac ako 5000 zamestnancov ubytovacích a stravovacích zariadení. Má za cieľ obhajovať spoločné záujmy členských subjektov voči orgánom štátnej správy, zvyšovať ich profesionálnu prestíž, ovplyvňovať verejnú mienku a názory riadiacich orgánov cestovného ruchu v štátnej správe a samospráve na slovenské hotelierstvo, gastronómiu a cestovný ruch. Ako riadny člen európskej konfederácie hotelových zväzov a asociácií HOTREC mám možnosť ovplyvňovať dianie a legislatívu v európskom kontexte a profitovať zo skúseností členských krajín. Okrem toho Zväz hotelov a reštaurácií SR

poskytuje svojim členom ďalší servis, ako sú finančné benefity vyplývajúce z rôznych zmluvných vzťahov, odborné poradenstvo, školenia a semináre. Každoročne organizujeme dve odborné konferencie, na ktorých prinášame informácie o nových trendoch, zaujímavých spíkrach a inšpirácie pre manažerov hotelov či reštaurácií.

Čo by ste chceli študentom Prešovskej univerzity odkázať, možno zapriať? Aký je Váš recept na úspech pre tých, ktorí majú ambíciu budovať si kariéru v hotelierstve?

Ako som už spomínal, mal som možnosť pracovať so zaujímavými a úspešnými ľuďmi, od ktorých som sa veľa naučil a ktorí mi v mnohých situáciách poradili. A zvyšok spočíva v stanovaní si cieľov a ochote venovať práci väčší priestor. Stanoviť si ciele, byť trpezlivý a vytrvalý. Tiež flexibilita a schopnosť prispôbiť sa zmeneným podmienkam na trhu. Práca v hotelierstve je o práci s ľuďmi a pre ľudí. Preto netreba zabúdať na ľudský kapitál a venovať mu dostatočnú pozornosť. Nielen vo vzťahu ku klientom, ale aj k zamestnancom. Manažér je len taký úspešný, akí úspešní dokážu byť členovia jeho tímu.

Zhovárala sa
RNDr. Jana MITRIKOVÁ, PhD.
FM PU
foto: archív Mgr. Mareka HARBUTÁKA

„Práca je ďalšou formou štúdia, pretože každý deň vám môže priniesť nové situácie, ktoré musíte zvládnuť.“

„ERASMÁCI“ POČAS WELCOME DINNER OCHUTNALI TRADIČNÉ SLOVENSKÉ JEDLÁ

Nový akademický rok víta nielen „domácich“ študentov univerzity, ale aj zahraničných, ktorí sa rozhodli študovať na Prešovskej univerzite prostredníctvom programu Erasmus. Študentská organizácia Erasmus Student Network (ESN) pripravila 25. septembra pre „erasmákov“ uvítaciu večeru v školskej jedálni. Podávali sa tradičné slovenské jedlá, ako halušky či bryndzové pirohy.

Študentské zoskupenie ESN každý rok pripravuje uvítaciu večeru Welcome Dinner, ktorá je určená pre nových zahraničných študentov. Vďaka tomuto podujatiu „erasmáci“ spoznajú časť slovenskej kultúry, zvyky a tradičné jedlá. Navyše sa môžu zoznámiť s ďalšími študentmi z rôznych krajín, ktorí sa tiež rozhodli študovať na Prešovskej univerzite. „Ide vlastne o predstavenie slovenskej kultúry, študenti majú možnosť ochutnať typické slovenské jedlá a lepšie sa medzi sebou spoznať,“ informovala o charaktere akcie prezidentka prešovského ESN Ivana Vavreková. Podávali sa jedlá, ako bryndzové halušky, tatarčané a bryndzové pirohy či cesnakovo-škvarkové pagáče. Cieľom ESN je najmä pomáhať zahraničným študentom adaptovať sa a začleniť v novom prostredí. „Pre prichádzajúcich zahraničných študentov sa snažíme byť takými menšími rodinami. Pomáhame im najmä

zorientovať sa, pretože Slovensko je krajina, kde angličtina nie je až tak zaužívaným jazykom, hlavne u tých starších generácií,“ povedala o práci členov organizácie Ivana Vavreková.

Slovensko je pre zahraničných študentov lákavou krajinou

Ako chutili zahraničným študentom halušky či pirohy? „Už som stihla ochutnať viacero slovenských jedál, avšak aj jedlá, ktoré sa tu podávali, mi veľmi chutili,“ pochválila slovenskú kuchyňu nórska študentka pedagogiky Ina. O Slovensku počula len pozitívne ohlasy. „Minulý rok tu bolo viacero študentov z mojej univerzity a mnohí si chválili nielen Prešovskú univerzitu, ale aj mesto vo všeobecnosti.“

Rovnako aj Anil, ktorý pochádza z Turecka, si pochutnal na slovenských špecialitách. „Je to síce niečo iné, ako sme zvyknutí doma v Turec-

ku, ale chutilo to veľmi dobre.“ Ako ďalej uviedol, Slovensko si pre svoj pobyt vybral z viacerých dôvodov: „Pobyt na Slovensku je lacnejší ako v iných krajinách Európy. Po ďalšie, máte tu krásne ženy. A taktiež som počul, že štúdium nie je až tak náročné.“

Išlo o prvé podujatie, ktoré ESN pripravilo pre tohtoročných Erasmus študentov. Nasledovať budú ďalšie akcie, ako napríklad národné večery, počas ktorých sa predstavia jednotlivé krajiny. Taktiež sa pripravujú dobrovoľnícke aktivity, realizované formou zbierky oblečenia a jedla na charitu, darovania krvi či venčenia psov.

Bc. Dominika GROŠKOVÁ
študentka FF PU

TELČ TERČOM INŠTITÚTU ROMANISTIKY

V juhomoravskom meste Telč sa zišli študenti na tradičnej Letnej univerzite vo francúzskom jazyku. Medzi zúčastnenými nechýbali ani študenti z Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove.

Aj tento rok sa Inštitút romanistiky FF PU zúčastnil na Letnej univerzite vo francúzskom jazyku, ktorá tradične prebieha v spolupráci so Vzdelávacou nadáciou Jána Husa. Nadácia vznikla s cieľom podporiť vzdelanosť v bývalom komunistickom Československu. Od roku 1991 je Letná univerzita stretnutím doktorandov, univerzitných pedagógov a vedeckých pracovníkov.

Tento v poradí už 26. ročník sa konal v dňoch 28. 6. – 2. 7. 2017 v juhomoravskom meste Telč. Tohtoročným organizátorom bol profesor Petr

Kyloušek z Masarykovej univerzity v Brne. Letná univerzita sa niesla v duchu témy *Zviera – Animal et animalité*.

Ocitli sme sa v medzinárodnom kolektíve romanistov z Česka, Poľska, Maďarska a Francúzska. Spolu s pani profesorkou Malinovskou a pánom doktorom Vojtekom sme si vypočuli množstvo príspevkov z oblasti literatúry, lingvistiky, filozofie, kulturológie či sociológie. Pán doktor Vojtek nám priblížil viacslovné pomenovania v súvislosti s lexémou *zviera*. Rôznorodosť príspevkov podnietila živé diskusie, do ktorých sme sa mohli zapojiť aj my, študenti. Okrem nadobúdania priateľských kontaktov sme si osvojili metódy vedeckej práce a zlepšili si komunikačné schopnosti vo francúzskom jazyku. Na večer-

ných čitateľských ateliéroch, ktoré viedla francúzska režisérka Rachel Dufour, sme si čítali rôzne umelecké texty z trochu inej perspektívy. Hlasným čítaním pred publikom sme sa naučili základy rétoriky, ktorá spočíva aj v mimike a gestikulácii. Telč si nás získal aj svojou bohatou históriou, ktorá nepochybne prispela k zápisu tohto mesta do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO. Navštívili sme tunajší renesančný zámok a tiež neďaleký Jindřichův Hradec. Tento kraj si určite každý zamiluje!

Budúci rok organizačnú štafetu preberie Slovensko a my sa už teraz tešíme!

Milena NEHILOVÁ
Vladimíra GAJANOVÁ
študentky FF PU

AJ ŠTUDENTI PBF PODPORILI KAMPAŇ BEZ VODY NIE JE ŽIVOT

I keď zimný semester akademického roka 2017/2018 ešte nebol oficiálne zahájený, dňa 8. septembra 2017 sa študentky Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU v Prešove zúčastnili ako dobrovoľníčky neziskovej organizácie Človek v ohrození kampane *Bez vody nie je život*, ktorá sa konala v druhom najväčšom meste Slovenska Košiciach. Spomínaná kampaň nesie svoj názov v znamení obyčajného „faktu“ pre bežného, vodou plytvajúceho Stredoeurópana, avšak pre stá milióny ľudí na svete je kľúčom ku každodennému prežitiu. Slovensko je druhou krajinou sveta, hneď po Rakúsku, s najväčšou zásobou pitnej vody a má prístup k zdravotne nezávadnej vode v každej škole či domácnosti priamo z vodovodného kohútika. Náš Žitný ostrov, nachádzajúci sa na juhozápade Slovenska, je obrovskou zásobárňou podzemných vôd, jednou z najúrodnejších poľnohospodárskych oblastí Slovenska a dokázal by zásobovať pitnou vodou viac ako 13,5 mil. obyvateľov. Podľa odhadov Organizácie spojených národov

(OSN) bude mať v roku 2050 problém dostať sa k pitnej vode až 25 % obyvateľstva a 10 % ľudí na svete nemá už teraz prístup k pitnej vode. 200 mil. hodín denne strávia spolu ženy v afrických krajinách nosením vody, pritom paradoxne rovnaký čas trávia ženy v severnej Amerike nakupovaním.

Ako obyvatelia našej planéty, spoločne žijúci na Zemi, by sme nemali byť voči tejto problematike ľahostajní a uvedomiť si tak hodnotu vody aj u nás. A to je jeden z dôvodov, prečo sa študentky odboru sociálna práca na PBF Denisa Čajková a Veronika Komárová snažili diskutovať s obyvateľmi Košíc, ďalšími zástupcami a dobrovoľníkmi organizácií podporujúcich spomínanú kampaň, o tejto problematike v teréne. Súčasťou kampane bol tiež informačný stánok, umiestnený v Mestskom parku Košice, a každý z cca päťdesiatich dobrovoľníkov mal k dispozícii ako reálnu ilustráciu problému s prístupom k pitnej vode 20-litrovú žltú bandasku, ktorú používajú na vodu

denne ženy v Afrike a peši pritom prejdú zhruba 6,5 km.

Kampaň *Bez vody nie je život* bola zastrešená Platformou mimovládnych rozvojových organizácií (PMVRO) a celkovo ju vrátane organizácie Človek v ohrození (nezisková organizácia pomáhajúca ľuďom trpiacich v dôsledku vojen, prírodných katastrof a chudoby vo svete i na Slovensku) podporilo 6 ďalších, a to Unicef Slovensko, eRko, ADRA Slovensko, SAVIO, Slovenská katolícka charita a INTEGRA. Spolupráca zástupcov jednotlivých organizácií a dobrovoľníkov v tento obyčajne neobyčajný deň tak prispela k zvýšeniu informovanosti spoločnosti, zoznámila širokú verejnosť s ich globálnym vzdelávaním, humanitárnou a rozvojovou pomocou doma i v zahraničí a nadviazala ďalšiu spoluprácu a príležitosti aj v otázke dobrovoľníctva na Slovensku. Ďakujeme, že sme toho mohli byť súčasťou!

Denisa ČAJKOVÁ
Mgr. Veronika KOMÁROVÁ
PBF PU
Foto: FB Človek v ohrození

PREŠOVSKÉ RUSISTKY NA FESTIVALE V BULHARSKU

Študentky Inštitútu rusistiky Filozofickej fakulty PU sa zúčastnili VI. medzinárodného festivalu študentov ruského jazyka s názvom „*Druzja, prekrasen naš sojuz!*“. Nebol to len obyčajný festival ruského jazyka, ale predovšetkým festival oslavy priateľstva študentov z rôznych krajín, ktorých spája láska k ruskému jazyku.

V bulharskom kúpeľnom meste Kamčia v blízkosti Varny pri pobreží Čierneho mora sa v dňoch 11. – 16. septembra 2017 konal VI. medzinárodný festival študentov ruského jazyka s názvom „*Druzja, prekrasen naš sojuz!*“.

Organizátormi festivalu boli *Fond Russkij mir* a *Fond Ustojčivoje razvitiye Bolgarii* pri podpore Ministerstva školstva Bulharskej republiky a Veľvyslanectva Ruskej federácie v Bulharskej republike.

Festivalu sa zúčastnilo 24 družstiev zo 17 krajín. Boli tu študenti z Bulharska, Poľska, Nemecka, Maďarska, Grécka, Talianska, Španielska, Číny, Rumunska, Turecka aj ďalších krajín. Slovensko na festivale reprezentovalo družstvo z Prešovskej univerzity – študentky magisterského stupňa štúdia Inštitútu rusistiky Filozofickej fakulty PU: *Bc. Gabriela Turisová, Bc. Martina Paulinová, Bc. Michaela Lipinská a Bc. Miriama Bednáriková* spolu s lektorkou ruského jazyka *Mgr. Tatianou Vladimirovnou Uchanovovou*.

V čase letných prázdnin sme si pripravili prezentáciu a video s ruskými titulkami o Slovensku, slovenské suveníry a národné produkty, čítali sme diela Alexandra Sergejeviča Puškina, zaoberali sa ruskými prísloviami, porekadlami a frazeologizmami, počúvali ruské národné piesne a pripravovali rôzne scény.

Festival sa začal slávnostným otvorením a príhovormi, nasledovala exkurzia po kúpeľnom komplexe v meste Kamčia. V prvý deň programu sa predstavili všetky družstvá, medzi nimi aj naše z Prešovskej univerzity. Účastníkom sme predstavili našu školu, krajinu, motto aj zvolený názov družstva. Program festivalu bol predovšetkým zameraný na tvorbu A. S. Puškina. Každé družstvo súťažilo v recitácii básní A. S. Puškina, v hudobnej súťaži, humornej scéne zo študentského alebo bežného

života, karaoke speve a v speve ruských ľudových piesní, kvíze o tvorbe A. S. Puškina, o ruských prísloviach, porekadlách a frazeologizmoch a v športových aktivitách.

Konkurencia bola veľká, všetky družstvá sa snažili čo najlepšie preukázať svoje vedomosti a schopnosti, no aj napriek tomu stále vládla priateľská atmosféra a všetci sme sa navzájom podporovali. Pri karaoke speve s názvom *Baterka* vytvorili naše študentky neopakovateľnú atmosféru, nielenže rozspievali celú halu, ale taktiež ju rozsvietili baterkami mobilov všetkých prítomných. Z každej súťaže bolo ocenených niekoľko družstiev, prípadne jednotlivcov. Prešovská univerzita si odniesla ocenenie v hudobnej súťaži, kde zásluhou študentky *Bc. Martiny Paulinovej* získala diplom za spev ruskej ľudovej piesne s názvom *Pláva venček (Plyviot venoček)*.

Pre študentov bol pripravený každodenný bohatý kultúrny program – ako napríklad tvorivé dielne, kde sme si mohli vyskúšať medzi inými aj výrobu ruských bábik alebo keramiky. Veľmi príjemné spomienky máme aj z večera, kde sme spievali ruské ľudové piesne pri vatre, naučili sme sa veľa nových piesní.

14. septembra 2017 sa konal slávnostný pochod účastníkov festivalu

mestom Varna v sprievode orchestra bulharského vojenského námorníctva. Po slávnostnom pochode sa vypúšťali balóny so želaniami a s posolstvom mieru celému svetu. Festival končil večerom bulharskej kultúry, na ktorom sme ochutnávali bulharské národné špeciality, učili sa bulharské tance, piesne a veľa sa dozvedeli o bulharskej kultúre. Sme veľmi radi, že sme sa mohli zúčastniť tohto medzinárodného festivalu ruského jazyka. Bola to pre nás vynikajúca skúsenosť, spoznali sme veľa nových ľudí, nadviazali nové priateľstvá, aktívne a bez problémov sme využívali živý ruský jazyk, čo nás nesmierne teší a motivuje v ďalšom štúdiu. Odporúčali by sme všetkým študentom, ktorí sa venujú štúdiu cudzieho jazyka, zúčastniť sa takýchto podujatí, kde môžu získať ďalšie jazykové a životné skúsenosti. V závere sa v mene všetkých zúčastnených študentiek IRU FF PU chcem poďakovať našej ruskej lektorky Mgr. Tatiane Vladimirovne Uchanovovej za jej nasadenie a čas, ktorý venovala našej vedomostnej a konverzačnej príprave, ako aj za jej podporu, starostlivosť a nám poskytnutú motiváciu počas celého pobytu v Bulharsku.

Bc. Gabriela TURISOVÁ,
študentka FF PU

DOTKLI SME SA HVIEZD

Výchovno-vzdelávacia akcia Dotkni sa hviezd zavítala 25. septembra do Prešova. Na športové hviezdy sa prišlo pozrieť takmer 450 detí z deviatich prešovských základných škôl.

Smiech. Súťaživosť. Výborná atmosféra. Toto všetko sprevádzalo výchovno-vzdelávacie podujatie Dotkni sa hviezd na ktorom sme sa aj my študenti mohli ako dobrovoľníci organizačne podieľať a prispieť tak ku zdarnému priebehu.

Podujatie, primárne určené pre deti základných škôl organizoval 25. septembra Slovenský olympijský výbor v rámci Európskeho týždňa športu. Jeho cieľom je prostredníctvom hesla „BeActive“ a vytváraním rôznych podujatí motivovať deti a širokú verejnosť k športu a pohybu. Na deti čakalo audiovizuálne výchovno-vzdelávacie predstavenie počas ktorého boli oboznámené s olympijskou symbolikou, hodnotami a myšlienkami olympizmu.

Asi najväčším prekvapením pre deti bolo, že sa mohli osobne stretnúť so známymi športovcami – olympionikmi. Na podujatí sa detičkám predstavili známe slovenské športové osobnosti, účastníci olympijských hier a mládeže: olympijskí medailisti streľkyňa Zuzana Rehák Štefečeková a biatlonista Pavol Hurajt, exmajster sveta v rýchlostnej kanoistike Peter Gelle a sánkari Mária Jasenčáková, Katarína Šimonáková, Tomáš Vaverčák a Walter Marx mladší. Pre nás študentov, bolo veľmi milé a výnimočné stretnutie s prezidentom Slovenského olympijského výboru Antonom Siekelom, ktorý z hľadiska spolu s predsedom Slovenskej olympijskej akadémie Pavelom

Ružbarským „dohliadali“ na priebeh akcie.

Počas podujatia boli pre deti pripravené rôzne športové súťaže, pri ktorých im asistovali naši olympionici. Do programu sa zapojili aj krasokorčuliarky so svojím vystúpením na kolieskových korčuliach a moderné gymnastky, ktoré vo svojom vystúpení predstavili olympijské heslo citius, altius, fortius. Detičky boli veľmi aktívne a vytvorili úžasnú atmosféru. Na záver predstavenia mali možnosť odfotiť sa s olympionikmi a získať ich autogram. Z akcie odchádzali deti aj učitelia s úsmevom, dobrou náladou a novými poznatkami o olympizme.

Dávid Makara
študent FS

Foto: Slovenský olympijský výbor

NIELEN ŠTÚDIOM JE ŠTUDENT ŽIVÝ...

Rudolf Gábriš, študent 1. ročníka magisterského stupňa Fakulty manažmentu PU v Prešove, pochádza z regiónu ležiaceho medzi dvomi národnými parkami, Malou a Veľkou Fatrou, konkrétne z mesta Martin. K jeho záľubám patrí predovšetkým cestovanie, aktívne spoznávanie Slovenska, barmanstvo a aktívne sa venuje ľadovému hokeju, v ktorom reprezentuje Prešovskú univerzitu. Tvrdenie, že nielen štúdiom je študent živý, platí v jeho prípade dvojnásobne a výlučne v pozitívnom zmysle slova.

Všetko to začalo tým, keď som sa rozhodol, akú strednú školu si mám vybrať. Prioritou bol vtedy pre mňa hokej, keďže som od malička pri ňom vyrastal a bol som žiakom v hokejovej triede na základnej škole. Rozhodoval som sa teda medzi gymnáziom a hotelovou akadémiou. Napokon zvíťazila Stredná odborná škola obchodu a služieb v Martine a odbor hotelová akadémia. Aj keď dĺžka štúdia bola v porovnaní s gymnáziom o rok dlhšia, zaujala ma možnosť absolvovať zahraničnú prax v letných turistických destináciách, ako Cyprus, Malta či Grécko, a zároveň bolo možné skĺbiť moje štúdium s ľadovým hokejom. Na zahraničnej praxi v meste Limassol na Cypre som pracoval v štvorhviezdičkovom hoteli na pozícii čašníka a barmana. Táto profesijná skúsenosť ma zaujala natoľko, že som sa rozhodol zopakovať si to počas nasledujúcich dvoch letných sezón od mája do októbra. Počas školského roka som sa zdokonaľoval na pôde strednej školy, v teórii i praxi, keďže sme mali možnosť zúčastňovať sa rôznych kurzov a súťaží. Absolvoval som someliersky kurz a aj napriek tomu, že nemám barmanský kurz, k barmanstvu a práci barmana mám veľmi pozitívny vzťah. Priviedla ma k nemu moja pani majsterka Janka Karkušová, ktorá ma povzbudila, aby som sa zúčastnil svojej prvej súťaže. Začiatky neboli jednoduché, pretože pred svojou prvou súťažou som mal veľmi málo času na prípravu vlastnej receptúry, názvu nápoja i zvládnutia techniky miešania. Na súťaži sa mi aj napriek mojím obavám začiatočníka podarilo vyhrať zlaté pásmo, čo vo mne zapálilo vášeň pre barmanstvo a túžbu sa tomu venovať aj profesionálne. Pochopil som, že univerzitné štúdium bude pre mňa nevyhnutnosťou. A tak som „zavesil korčule na klinec“ a podal som si prihlášku na Fakultu manažmentu PU v Prešove na bakalársky študijný program turizmus, hotelierstvo a kú-

peľníctvo. Pretože mojím snom je stať sa špičkovým barmanom, našiel som si brigádu popri štúdiu na vysokej škole, kde mám neustále možnosť na sebe pracovať a zdokonaľovať sa v zručnosti práce barmana. V mojom rozhodnutí ma utvrdil aj telefonát od mojej bývalej pani majsterky, aby som sa stal členom Slovenskej barmanskej asociácie (SKBA). Samozrejme, že som dlho neváhal, pretože táto barmanská asociácia má dlhoročnú tradíciu ešte z čias Československej republiky a od roku 1997 je riadnym členom International bartender association. Výhodou členstva v tejto asociácii je možnosť účasti na usporadúvaných barmanských súťažiach, kde súťažiaci bojujú nielen o zaujímavé ceny, ale hlavne o body do rebríčka o titul barmana roka. Víťaz tejto súťaže má možnosť reprezentovať Slovensko na majstrovstvách sveta v rôznych kútoch našej planéty. SKBA sa môže pýšiť členmi, ktorí sú skutoční majstri a vyhrávajú barmanské súťaže v miešaní kokteíl po celom svete. Pre mňa je poctou učiť sa od takýchto majstrov a zároveň aj veľkou motiváciou do budúcnosti. Ako člen SKBA mám možnosť zúčastňovať sa rôznych

barmanských súťaží, spoznávať nové trendy, získavať zručnosť a tým sa neustále zlepšovať. V tomto roku som sa aktívne zúčastnil súťaží Goral Master cup v Bratislave a Cassovia cup v Košiciach a pripravujem sa aj na ďalšie súťaže. Okrem štúdia na FM PU a práce za barmanským pultom bola pre mňa ďalšou výzvou možnosť stať sa súčasťou hokejového tímu Prešovskej univerzity. Na začiatku školského roka 2016/2017 sa naša univerzita stala súčasťou Európskej univerzitnej hokejovej ligy. A keďže som hokej hral aktívne niekoľko rokov, neváhal som, „zvesil odložené korčule z klinca“ a rozhodol sa stať jedným z bojovníkov hokejového klubu UNIPO Warriors. A aj keď sme síce nepostúpili do play-off a boli sme z toho všetci sklamaní, myslím si, že celkovo bola sezóna univerzitného hokeja v Prešove vydarená a všetci sme získali veľa skúseností, ktoré v nadchádzajúcej sezóne určite zúročíme.

Bc. Rudolf GÁBRIŠ
študent FM PU
RNDr. Jana MITRIKOVÁ, PhD.
FM PU

Foto: archív Bc. Rudolfa GÁBRIŠA

ROZHOVOR SPOD VYSOKEJ SIETE

Do Prešova prišiel pred rokom a na trénerskej stoličke vystriedal dlhoročného lodivoda Ľuboslava Šalatu. Pod jeho taktovkou prešovskí volejbalisti vyhrali 5-zápasovú východniarsku bitku s Košicami a získali extraligové bronzové medaily. Vrcholom sezóny bola úspešná obhajoba a zisk Slovenského pohára vo volejbale. Už rok je trénerom volejbalového klubu MIRAD PU Prešov skúsený kouč JAROSLAV VLK.

Máte za sebou prvý rok v prešovskom klube. Kedy Vám bolo na lavičke najťažšie a, naopak, ktoré okamihy boli pre Vás zatiaľ najprijemnejšie.

Liga bola v sezóne 2016/2017 viac vyrovnaná. Sila klubov sa preukázala najmä v tom, že viacero družstiev sa viac ako kedykoľvek predtým snažilo prebojovať do finále. Asi najnáročnejšie pre mňa osobne bolo semifinále s Prievidzou. Dôvodov je hneď viacero. Prievidza je moje rodné mesto, prievidzských volejbalistov som trénoval. V rozhodujúcich zápasoch extraligy sme sa museli vysporiadať s absenciou kľúčového hráča. Na tieto zápasy sa trénuje celú sezónu, hráči sú v najlepšej kondícii a my sme boli nútení improvizovať. Prehrať na pôde Prievidze bolo pre mňa frustrujúce. Naopak, nesmierne ma potešilo víťazstvo v Slovenskom pohári. Vyšla obhajoba, ukázali sme, že nielen Nitra

a Prievidza sú v súťaži silnými mužstvami. Finálový turnaj sa hral v Starej Ľubovni. Mali sme podporu nielen prešovských, ale aj ľubovnianskych fanúšikov. Cítili sme sa ako doma. Podpora z publika bola neuveriteľná a o to bolo víťazstvo krajšie.

Akí sú podľa Vás prešovskí fanúšikovia?

Volejbal v Prešove funguje dlhodobo. Prešovský fanúšik volejbalu rozumie. Je hladný po víťazstvách a dobrých výsledkoch. Vďaka vyrovnaným výkonom v priebehu rokov si ľudia zvykli na kvalitný volejbal v športovej hale. Najvernejší si vždy našli cestu. Účasť na tribúne i atmosféra bola vždy veľmi dobrá. Hlavne záver sezóny s Košicami o bronz bol priam elektrizujúci. Skvelé publikum, plná hala. To sú momenty, pre ktoré to robia hráči aj vedenie. Rozhodujúci zápas sa podarilo vyhrať,

medaily sa odovzdávali na domácej pôde a všetci spoločne s fanúšikmi sme si naplno užili okamihy víťazstva.

Vaše dojmy z vedenia a fungovania klubu po prvom roku?

Na klube vidieť, že funguje. Už niekoľko rokov to výborné klapie. V podstate sa dlhodobo drží na výslni. Nedá sa povedať, že ide o plne profesionálny káder. V Prešove je filozofia jasná. Každú sezónu hrá niekoľko profesionálov spolu so študentmi. Funguje skvelá spolupráca s Prešovskou univerzitou a tímový duch. To, že klub dokáže v rámci možností na Slovensku niekoľko rokov zabezpečovať kvalitné podmienky, je úžasné. Teším sa, že volejbal v Prešove bol, je a verím, že aj dlho bude. Veľká vďaka Prešovčanom, ktorí sa mu venujú, ktorí ho finančne a inak podporujú.

Ako sa Vám podarilo skĺbiť prácu na východe Slovenska s rodinou, ktorá žije v Myjave?

To je môj jediný drobný problém. Zo začiatku chodila na východ rodinka za mnou. Bývali sme spolu, trávili sme pohromade viac času. Teraz dochádzam raz či dvakrát do mesiaca domov. Deti sú staršie, majú školu, manželka prácu v Myjave. Povedal som si, že ich nebudem ťahať po Slovensku. Zvykol som si. Mám viac priestoru na prácu a prípravu na zápasy. Nie je to jednoduché byť 340 km od rodiny. Kedykoľvek sa tam nedá odskočiť, ale človek si nevyberá. Práca nepríde za mnou, ja musím dochádzať za prácou.“

Príprava na sezónu 2017/2018 začala v auguste. Ako vyzerala? Bola v niečom iná ako minulý rok?

Počas horúcich augustových dní sme sa boli niekoľkokrát schlaďiť turistikou v Tatrách. Chalani vyšli na Predné Solisko, Téryho chatu i Kriváň. V poradí tretíkrát sme vyhrali antukový turnaj v českých Bučoviciach a tiež turnaj v maďarskej Kazincbarcike. Kondičná príprava bola úplne iná ako po minulé roky. Hráči boli zvyknutí na posilňovňu, zdvíhanie činkiek a dlhé behy. Pre rekonštrukciu Športovej haly PU a jej posilňovne sme prešli na iný model. V spolupráci so zariadením Pro Workout Gym a ich kondičným trénerom absolvovali chlapci kvalitný reštart. Šesť týždňov naozaj tvrdo pracovali. Bola to veľká zmena najmä pre starších hráčov. Videli nové zameranie tréningovej jednotky. Bolo to pre nich chvíľami náročné, ale všetko poctivo odtrénovali a nakoniec si dokonca pochvaľovali. Doba napreduje a treba robiť veci, ktoré sú v športe progresívne, odskúšané,

moderné a ktoré sa odzrkadlia na výkonoch počas sezóny. Volejbal je o ideálnom sklbení kondičnej stránky a techniky hry s loptou. Hráči sú momentálne fyzicky na sezónu pripravení a teraz sa môžu venovať herným veciam.

Aké zmeny nastali v hráčskom kádri?

Tak ako sme avizovali, smečiar Juraj Drobnák odišiel do belgického tímu Envol Mortroux Thimister. Marcelovi Luxovi skončila hráčska zmluva a o novej rokuje. Nahrávač Ján Halaj pre zdravotné komplikácie ukončil volejbalovú kariéru. Tešíme sa z príchodu Vlada Katonu, ktorý k nám prestúpil z Myjavy a tiež Stana Lamparta zo Starej Ľubovne. Stanov príchod súvisí s pozíciou nahrávača, ktorú po odchode Halaja prevzal Juraj Jurko. Uvidíme, kto z dvojice sa osvedčí lepšie.

Kto sa bude tento rok biť o najvyššie priečky?

Pre mňa osobne štvorlístok Prievidza, Nitra, Košice a, samozrejme, Prešov.

Aká je nálada v šatni pred začiatkom sezóny? Kto je tým povestným „kabínovým“ hráčom a motivátorom?

Nálada počas prípravy a na funkčných tréningoch bola skvelá. Okrem driny sme si zažili aj kopec zábavy, dokonca pästné výzvy. Zloženie mužstva je ideálne, máme skúsených hráčov i študentov. Mladík Šimon Gula sa výborne prejavil na turnaji v Maďarsku, kde bol vymenovaný za najlepšieho hráča. Motivátormi sú skúsení harcovníci Ľuboš Macako, Michal Červeň aj Vlado Katona. Kľúčovým je, prirodzene, kapitán Martin Sopko, ktorý vie nakopnúť tím v kabíne aj na ihrisku.

Aké sú ciele a ambície prešovského tímu v sezóne 2017/2018?

Náš aktuálny propagačný slogan, ktorým informujeme fanúšikov o zmene športovej haly, to vystihuje najlepšie: MENÍME HALU, NIE AMBÍCIE! Naše doterajšie pôsobisko, Športová hala PU, sa rekonštruje a celú sezónu odohráme v Športovej hale Spojenej školy Ľ. Podjavorinskej 22 na sídlisku Sekčov. Zmenou haly sa toho pre nás mení naozaj veľa. Potrebujeme ešte veľa trénovať a zvyknúť si na nové prostredie. Doteraz sme tam odohrali len prípravné zápasy proti Brnu a Kazincbarcike. Pevne veríme, že si nás fanúšikovia nájdu a prídu nás podporiť. Máme najvyššie ambície, no musíme rešpektovať sily súperov. Nebude to jednoduché, ale ideme do toho naplno!

Zhovárala sa
Mgr. Jana PALEŇČAROVÁ
Foto: Veronika MIHALIKOVÁ

